

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення LXVIII сесії VIII скликання
Нововодолазької селищної ради
від 05.12.2025 року № 5472-VIII

*в редакції рішення LXXI сесії VIII скликання
Нововодолазької селищної ради
від «28» січня 2026 року 5588- VIII*

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
Нововодолазької селищної територіальної
громади до 2030 року

ЗМІСТ

Розділ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА	7
1.1 Історичний розвиток	7
1.2 Географічне розташування.	11
1.3 Природно-ресурсний потенціал	13
Ландшафтні особливості рельєфу	13
Характеристика ґрунтів	13
Структура земельного фонду	14
Лісові масиви	14
Природно-заповідний фонд	15
Водні ресурси.....	18
Корисні копалини	18
Кліматичні умови	18
Екологічна ситуація	19
Поточний стан атмосферного повітря	19
Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря.....	19
Поверхневі води	20
Стан водних ресурсів	20
Водопостачання та водовідведення	20
Стан ґрунтів	20
Поводження з відходами	21
1.4 Характеристика населення та трудових ресурсів.....	22
Зайнятість та доходи населення.....	24
1.5 Наявна інфраструктура (транспортна, житлово-комунальна, поштова та зв'язок, соціальна, торгівлі та послуг, туристична)	28
Освіта – мережа в цілому	28
Дошкільна освіта	29
Загальна середня освіта.....	29
Фахова освіта.....	29
Позашкільна освіта.....	30
Охорона здоров'я	30
Адміністративні послуги	30
Соціальний захист населення	30

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Культура	31
Фізична культура та спорт	31
Житловий фонд	31
Комунальна інфраструктура та інженерні мережі	32
Енергоспоживання та енергозбереження	32
Послуги з поводження з побутовими відходами	33
Транспортна інфраструктура та зв'язок	33
Мережа автомобільних доріг	33
Автомобільне сполучення.....	33
Залізничні перевезення	34
Поштовий зв'язок.....	34
Мобільний зв'язок та інтернет	34
Інфраструктура торгівлі та сфери послуг	34
1.6 Містобудівна документація, а також концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади.....	36
1.7 Інформація щодо відповідності регіональній стратегії розвитку (плану відновлення та розвитку регіонів та програмі комплексного відновлення області (у разі наявності).....	37
1.8 Економічний розвиток.....	46
Структура економіки за видами економічної діяльності.....	46
Сільське господарство	47
Промисловий потенціал громади	48
Підприємницьке середовище	48
Інвестиційний потенціал громади	48
1.9 Фінансовий стан та бюджет територіальної громади.....	49
Доходи	49
Податкові надходження	50
Офіційні трансферти	50
Видатки.....	50
Фінансова спроможність громади.	51
1.10 Органи управління громадою	53
1.11 Органи самоорганізації населення та громадських об'єднань	53
1.12 Результати опитування заінтересованих сторін.	54
Результати опитування мешканців громади	54
Результати опитування представників бізнесу	57

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розділ 2. SWOT-аналіз.....	62
Переваги (визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)	66
Ризики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)	68
ВИКЛИКИ, визначені в результаті аналізу слабких сторін та можливостей	70
Розділ 3. Сценарії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади	72
Розділ 4. Стратегічне бачення розвитку територіальної громади.....	79
Розділ 5. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку територіальної громади.....	79
5.1. "Дерево цілей" Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади	79
Стратегічна ціль А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади	83
Стратегічна ціль В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади.	87
Стратегічна ціль С. Розбудова суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді.....	91
Розділ 6. Проведення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії та управління ризиками	94
Система показників для моніторингу виконання стратегічних та оперативних цілей Стратегії).....	97

Перелік таблиць

Таблиця 1.1 Пам'ятки архітектури на території Нововодолазької селищної територіальної громади	11
Таблиця 3.1 Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу*	13
Таблиця 4.3 Населення Нововодолазької громади в розрізі старостинських округів і населених пунктів, на 1 січня відповідного року	22
Таблиця 4.4 Надання послуг Нововодолазьким відділом Харківської філії Харківського обласного центру зайнятості у 2022 р. та 2023 р.	25
Таблиця 5.1 Освітня мережа Нововодолазької територіальної громади	28
Таблиця 5.18 Характеристики системи життєзабезпечення Нововодолазької громади.....	32
Таблиця АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ положень Стратегії розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року Державній стратегії регіонального розвитку України на 2021-2027 роки.....	39
Таблиця АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ положень Стратегії розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки.	41
Таблиця 8.2 Кількість зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у Нововодолазькій громаді (на 01.01.2024)	46
Таблиця 9.2 Місце громади в регіоні за показниками фінансової спроможності, 2022–2023 рр.	52
SWOT аналіз.....	62
Таблиця 5.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року	81

Перелік рисунків

Рисунок 1.1.1 Картосхема Нововодолазької громади Харківської області	12
Рисунок 3.1 Карта ландшафтного районування Харківської області.....	13
Рисунок 3.5 Місце розташування природно-заповідних об'єктів, які розташовані на території Нововодолазької громади.....	16
Рисунок 3.6 Схема регіональної екологічної мережі Харківської області.....	17
Рисунок 3.7 Об'єкти Смарагдової мережі на території громади.....	18
Рисунок 4.1 Порівняння вікової структури населення.....	22
Рисунок 4.2 Розподіл населення по старостинських округах	24
Рисунок 8.1 Галузева структура зареєстрованих у Нововодолазькій громаді юридичних та фізичних осіб-підприємців в розрізі видів діяльності за податковими надходженнями до місцевого бюджету в 2023 р.....	47
Рисунок 9.2 Структура податкових надходжень бюджету Нововодолазької територіальної громади, 2023–2024 рр.	50
Рисунок 9.4 Структура видатків місцевого бюджету Нововодолазької громади у 2023 р., %	51
Рисунок 5.1 «Дерево цілей» Нововодолазької селищної територіальної громади	80

Розділ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.1 Історичний розвиток

Нова Водолага бере свій початок із 1675 р. Саме тоді Харківський полковник Григорій Донець і заснував слободу Нова Водолага. Чотирикутна фортеця стала надійним захистом від турецько-татарської агресії. Вали були насипані із залізнякового піску. Через Нову Водолагу проходив Муравський шлях і жителі слободи чимало терпіли від татарських нападів.

В історичних документах (Д. І. Багалій «Історія Слобідської України») є свідчення, що в 1689 році татари напали і зруйнували Нову Водолагу. Відомі також напади татар у 1694, 1711 роках. Жителі слободи вели оборонну боротьбу проти ворога.

У 1730 р. чисельність мешканців слободи становила близько 5000, діяли дві церковно-парафіяльні школи. У 1749 р. було відкрито слов'яно-латинське училище. У слободі знаходилися чотири православних храми: Троїцький, Воскресенський, Миколаївський та Спасо-Преображенський. Жителі Нової Водолаги займалися вичинкою шкур, виготовляли ремінну зброю, шили взуття, одяг та головні убори. Серед інших поширених занять було винокуріння, садівництво, виготовлення сільськогосподарських знарядь, столярних та бондарних виробів.

У 1780 р. в слободі налічувалося 18 кузень і 34 винокурні. Наявність родовища цінної глини стимулювало розвиток гончарного виробництва. Гончарні вироби нововодолазьких майстрів славилися далеко за межами Харківської губернії.

У другій половині XVIII ст. Нова Водолага стала центром шовківництва на Слобожанщині. За наказом цариці Катерини II у слободі було створено місцеве управління з шовківництва. Тут діяв завод, який мав спеціалізовані приміщення для розведення шовкопрядів і був оснащений устаткуванням для мотання шовку. До 1800 р. на заводі вироблялось близько півтори пуди (24 кг) шовку щорічно.

Із 1938 р. Нова Водолага – селище міського типу, районний центр. У період другої Світової війни, 19 жовтня 1941 р. Нову Водолагу зайняли вороги. А ще за місяць до цього був сформований партизанський загін із 58 чоловік на чолі з головою колгоспу імені Фрунзе С. О. Либою. Своїми бойовими діями народні месники неодноразово сприяли успіху регулярних частин Червоної Армії.

Неоціненною заслугою загону слід вважати визволення з німецького концтабору 200 в'язнів. 14 вересня 1943 р. було покладено край нацистській окупації Нової Водолаги. Наслідки її були трагічними і для селища, і загалом для району: 580 його жителів було вбито, 5737 – вивезено до Німеччини.

На фронтах воювали 7 тисяч нововодолажчан, з яких близько 3-х тисяч полягли в боях. Вісім жителів району були удостоєні звання Героя Радянського Союзу. Серед видатних уродженців краю є зодчий Яким Погрібняк, який збудував Троїцький собор у Новомосковську без жодного залізного цвяха, народний артист Білорусії А. Д. Попсуйшапко (Арсенко), письменник – гуморист С. П. Чмельов (1846–1941), художник А. В. Мізін, композитор Ю. Б. Алжнев.

У Новій Водолазі є площа Ювілейна – одна із найкращих не тільки у Харківській області, а й по Україні. А поруч знаходиться прекрасний парк із фонтаном. У селищі облаштовано десятки дитячих і спортивних майданчиків. 2017 рік став для нововодолажчан пам'ятним і визначальним. 24 січня утворилася Нововодолазька селищна об'єднана територіальна громада, що стала п'ятою на території Харківської області. Сьогодні до її складу входять 12 старостинських округів. Населення Нової Водолаги: 13022 осіб.

До складу громади входять населені пункти зі своєю історією:

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Знам'янський старостинський округ №1 (с. Знам'янка, с. Мануйлове)

Село Знам'янка має цікаву історичну і культурну спадщину. Слобода Знам'янка (історична назва – Івани). Заснована вона в середині XVII ст. переселенцями з Правобережної України і належала дворянському роду Дуніних-Барковських, який володів тут 7000 десятин землі. Їх предок Петро Дунін, граф Ськржинський був наближеною персоною польського короля Болеслава Кривоустого. Дуніни-Барковські збудували маєток, а у 1771 р. майор Дунін побудував дерев'яну церкву «Знамення» в стилі української класики.

Недалеко від села, в урочищі Найденому, де починається Жмайлова балка, на її схилі знаходиться унікальна рукотворна печера. На обох кінцях вона має отвори. Перші згадки про печеру відносяться до 1605 р.

Населення Знам'янського старостинського округу: 309 осіб.

Староводолазький старостинський округ №2 (с. Стара Водолага, с. Бахметівка, с. Павлівка)

Стара Водолага – один із найстаріших населених пунктів Харківщини. На сьогодні їй виповнилося майже 350 років. Заснування села сягає далекого минулого (1672 р).

У 1676 р. Стару Водолагу вже заселяли 200 сімей черкасів. Було побудовано укріплення – дерев'яну фортецю із ровом і валом. Рештки цього укріплення збереглися і до нашого часу.

У 1676 р. всередині укріплення знаходилася церква Покрови Пресвятої Богородиці. До цього часу збереглася в Старій Водолазі будівля церковно-приходської школи, якій уже понад 270 років.

Населення Староводолазького старостинського округу: 695 осіб.

Одринський старостинський округ №3 (с. Одринка, с. Кут, с. Пластунівка)

Село Одринка було засноване запорізькими козаками у 1670 р. Його назва свідчить про етимологію татарського (тюркського) походження і в перекладі означає «бурхливий потік, бурхлива течія». У результаті нападу кримських татар село Одринка було кілька разів спалене. Поблизу нього знайдено стародавнє хазарське городище. Воно складається з двох площ, обнесених потрійним валом. До наших часів збереглася церковна криничка, яку було викопано у 1765 р.

Населення Одринського старостинського округу: 424 особи.

Ордівський старостинський округ №4 (с. Ордівка, с. Нова Мерефа, с. Щебетуни)

Село Ордівка засноване у XVIII столітті. Його назва свідчить про етимологію татарського походження. Лексема «ордівка» має корінь «орд», що у перекладі з давньої тюркської мови означає «табір», «військо». Під час Другої світової війни біля с. Ордівка на хуторі Булахи відбувалися тяжкі бої з ворогом.

У 1967 р. з'явився курган Безсмертя і Слави. Із кожної братської могили Нововодолажчини було взято землю та привезено на курган. Всього в братських могилах Кургана спочивають більше тисячі воїнів. Неподалік від нього встановлено пам'ятник Герою Радянського Союзу О.П.Воронцову. Населення Ордівського старостинського округу: 552 особи.

Сосонівський старостинський округ №5 (с. Сосонівка, с. Бражники, с. Княжне, с. Моськівка, с. Низівка, с. Стулепівка, с. Головнівка)

Село Сосонівка засноване в 1803 р. Поблизу с. Княжне проходить земляний вал, про який говорять, що він був насипаний під час війни з турками. Тому його називають турецьким валом. Це Українська лінія укріплень, яка була споруджена в першій половині XVIII ст. для захисту південних територій Росії проти нападів кримських татар. До революції 1917 року діти ходили в церковну школу с. Княжне. Перша школа в с. Сосонівка була відкрита в 1925 році.

Населення Сосонівського старостинського округу: 790 осіб.

Новоселівський старостинський округ №6 (с. Новоселівка)

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Село Новоселівка (історична назва Нове Село) розташувалося на хвилястих схилах, густо засаджених деревами, усіяних різнокольоровими килимками польових квітів та дбайливо доглянутими городами.

За даними 1864 року, у казенній слободі, центрі Новоселівської волості Валківського повіту, мешкало 3283 особи, налічувалось 355 дворівих господарств.

Станом на 1914 рік кількість мешканців зросла до 3577 осіб. Історія розвитку села тісно переплітається із історією відкриття і розробки родовища кварцових пісків. А почалося все з того, що у 1922 році місцевий житель Іван Яковенко на своєму городі виявив кварцовий пісок, який був придатний для виробництва скла.

В 1932 році на цих ділянках був відкритий кар'єр кварцового піску. Широкомасштабна розробка родовища у с. Новоселівка розпочалася у 1938 році. Із липня 1977 року Новоселівський кар'єр кварцового піску став називатися гірничо-збагачувальним комбінатом. У 1994 році було створено акціонерне товариство закритого типу «Новоселівський ГЗК».

Населення Новоселівського старостинського округу: 2515 осіб.

Федорівський старостинський округ №7 (с. Федорівка, с. Брідок, с. Круглянка)

Село Федорівка (первісна назва Черепанівка) засноване в 1850 році. Воно виділилось із села Стара Водолага. Землевласниця Дуніна розділила село Стару Водолугу між п'ятьма доньками і собою. Одну шосту частину вона віддала своїй доньці й зятю Черепанову Федору. Так виникло село Черепанівка. Таку назву носило і село Павлівка, де господарював брат Федора - Павло. Маєток Федора Черепанова містився там, де тепер садиби мешканців вулиці Лісній.

У 1914 році відкрилася Федорівська земська двокласна школа. Її приміщення сьогодні є архітектурною пам'яткою села. У 1932 році Федорівська школа стала семирічною. У 1926 році був відкритий сільський клуб.

Населення Федорівського старостинського округу: 446 осіб.

Просянський старостинський округ №8 (с. Просяне, с. Деревівка, с. Новопросянське, с. Лихове)

Заселення села Просяне відбулося у 1600–1650 роках. По дорозі до Криму по Муравському шляху, який проходив через Нову Водолугу, чумаки зупинялися в селі, сіяли просо на добрих землях, а повертаючись назад, збирали врожай, бо на той час просо уже дозрівало. Звідси і назва села – Просяне.

Його територія була лісом. Там, де люди проїжджали між деревами кінями з підводами, утворювалися дороги, а пізніше – вулиці. Поселялися тут сім'ями. Вирубували дерева, розорювали землі і займалися землеробством та господарством. Для захисту від татар будували «городища», тобто укріплені поселення, огорожені дерев'яними стінами, земляними валами та ровами. На території одного із них, а також так званої Чалунівки, були відкриті значні поклади гончарної глини, яка слугувала для розвитку гончарного промислу в селі Просяне та Новій Водолазі.

У Слобожанській окрузі перші полив'яні глечики були виготовлені саме в Просяному і славилися далеко за межами Харківської губернії. На той час у Просяному діяли чотири церкви. Населення Просянського старостинського округу: 1512 осіб.

Рокитненський старостинський округ №9 (с. Рокитне, с. Мокра Рокитна)

Перша письмова згадка про село Рокитне датується 1699 роком. Його засновником був харківський полковник Федір Григорович Донець-Захаржевський. Згодом півтора століття воно було родовим маєтком знаменитого роду Куликовських. У 1778 році у Рокитному нараховувалося 93 двори, де проживало 507 чоловіків і 510 жінок. Під поселенням було зайнято 53 десятини землі, 1965 десятин займав ліс. Населення займалося хліборобством, городництвом, баштанництвом та садівництвом. Переважно в зимовий час тут було розвинуто ткацтво з овечої вовни та коноплі, лозоплетіння, гончарство, ковальство, рукоділля.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

В 70-х – 80-х роках XVIII ст. в Рокитному 8 вересня щорічно відбувались ярмарки, які тривали три-чотири дні і збирали багато купців та населення із навколишньої місцевості. У 1805 році на кошти полковника Михайла Матвійовича Куликовського був побудований храм Архангела Михаїла. Іншою пам'яткою архітектури є палац, збудований в стилі російського класицизму в середині XVIII століття. Сьогодні тут розміщений Державний навчальний заклад «Регіональний механіко-технологічний центр професійної освіти Харківської області». Діти села Рокитне у XIX ст. навчалися спочатку в церковно-парафіяльній школі при Архангело-Михайлівській церкві, а у другій половині XIX ст. в Рокитному відкрилась земська школа – двокласне народне училище, яке в 1910 році розмістилось в новій будівлі, зведеній на кошти земства. Сьогодні в с. Рокитне діють Рокитненський ліцей, Будинок культури, бібліотека, амбулаторія загальної практики-сімейної медицини. На території округу здійснюється видобуток природного газу. Населення Рокитненського старостинського округу: 1075 осіб.

Ватутінський старостинський округ № 10 (с. Ватутіне, с. Вільхуватка)

Колишня назва с. Вільхуватка була Карлівка. І перша згадка про нього датується 1778 роком, як володіння Марії Іванівни Гревс – вдови генерал-лейтенанта.

Село Ватутіне можна вважати молодим. Перші мешканці поселилися уздовж залізниці до м. Красноград у 1924–1930 рр. Спочатку це були кілька будиночків для залізничників, які розташувалися біля станції Ордівка. У 1932 році завдяки будівництву елеватора та хлібоприймального пункту, поселення поповнилося будинками барачного типу, в яких оселилися перші робітники. Згодом були зведені побутові споруди: їдальня, лазня, перукарня, магазини та ремонтні майстерні. 1936 рік ввійшов в історію тим, що хлібоприймальний пункт прийняв перший хліб.

Населення Ватутінського старостинського округу: 2408 осіб.

Бірківський старостинський округ №11 (селище Бірки, с. Василівське, с. Ключеводське, с. Гуляй Поле)

Селище Бірки засноване в 1659 році селянами з Правобережної України, які втікали від гніту польських феодалів. Назва селища походить від бору, біля якого оселялися перші жителі.

Населення Бірківського старостинського округу: 698 осіб.

Липкуватівський старостинський округ №12 (с. Липкуватівка) Заснування села Липкуватівка пов'язане із наступною історичною подією. 17 жовтня 1888 року цар Олександр III разом зі своєю родиною повертався з літнього відпочинку із Криму додому Курсько-Харківсько-Севастопольською залізницею. Було вирішено випробувати нові конструкції. Але залізничне полотно не було розраховане на високу швидкість потягів, внаслідок чого сталася аварія поблизу станції Бірки. Потяг зійшов з колій, були загиблі та постраждали, проте вагон царської сім'ї не було пошкоджено. Це було сприйняте як знак Божий. Згодом на цьому місці спорудили Спасів Скит. Навпроти Скиту був збудований Храм Христа Спасителя, засновано монастир, землі якого простягалися від станції Безпалівка і майже до Мерефи.

На одній із ділянок липового лісу, поблизу поселення Тернівка Бірківської волості Зміївського уїзду, силами Товариства прозріння безпритульних і малолітніх сиріт, започаткованого в 1874 році великою княгинею Марією Федорівною, було засновано притулок для сиріт, батьки яких загинули в залізничній аварії. На відведеній ділянці розміром 217 десятин Товариство зобов'язалося побудувати за свої кошти сільськогосподарську школу I розряду. Будівництво триповерхової будівлі самої школи та інших будівель (кузня, кухня, два житлових будинки, сарай, конюшня, каретник, баня, пральня, столярна майстерня, комора та водочасник) продовжувалось 9 років. Липкуватівська нижча сільськогосподарська школа розпочала свою роботу у 1902 році. Сільськогосподарська школа постійно розвивалася. Не раз змінювалася назва учбового закладу, керівництво, учбові плани, предмети, напрямки підготовки. Населення Липкуватівського старостинського округу: 942 особи

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Таблиця 1.1 Пам'ятки архітектури на території Нововодолазької селищної територіальної громади

Найменування пам'ятки	Датування	Місцезнаходження
<i>Пам'ятки культурної спадщини національного значення, занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України</i>		
«Кредитне товариство»	рішення ОВК від 05.03.1992 № 61	селище Нова Водолага, вул. Ювілейна (колишня Гагаріна), 9
«Церква Воскресінська»	рішення ОВК від 30.04.1980 № 334 рішення ОВК від 05.03.1992 № 61	селище Нова Водолага, вул. Кооперативна, 2
Церква		с. Рокитне
<i>Пам'ятки архітектури, що знаходяться під охороною держави</i>		
Палац	Постанова Ради Міністрів УРСР від 24.08.1963 №970	с. Рокитне

Висновки

1. Територія нинішньої Нововодолазької громади має давнє історичне минуле. Згадки про поселення громади є вже в XVI–XVII ст. Слобода Нова Водолага була одним із форпостів на південних кордонах Російської держави.

2. Протягом багатьох років Нова Водолага була адміністративним центром адміністративно-територіальних одиниць базового рівня. Це означає, що в Новій Водолазі є значний адміністративний досвід.

1.2 Географічне розташування.

Нововодолазька селищна територіальна громада (далі – Нововодолазька громада) утворена як об'єднана територіальна громада 24 січня 2017 року, відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». До її складу увійшли: Нововодолазька селищна рада, Знам'янська сільська рада, Одринська сільська рада, Ордівська сільська рада, Сосонівська сільська рада, Староводолазька сільська рада, Просянська сільська рада, Рокитненська сільська рада, Липкуватівська сільська рада

Адміністративним центром Нововодолазької селищної територіальної громади є селище Нова Водолага Харківського району Харківської області. У громаді 36 населених пунктів, утворено 12 старостинських округів.

Старостинські округи Нововодолазької громади:

1. Знам'янський старостинський округ №1 (с. Знамянка, с. Мануйлове)
2. Староводолазький старостинський округ №2 (с. Стара Водолага, с. Бахметівка, с. Павлівка)
3. Одринський старостинський округ №3 (с. Одринка, с. Кут, с. Пластунівка)
4. Ордівський старостинський округ №4 (с. Ордівка, с. Нова Мерефа, с. Щебетуни)
5. Сосонівський старостинський округ №5 (с. Сосонівка, с. Бражники, с. Головнівка, с. Княжне, с. Моськівка, с. Низівка, с. Стулепівка)
6. Новоселівський старостинський округ №6 (с. Новоселівка)
7. Федорівський старостинський округ №7 (с. Федорівка, с. Брідок, с. Круглянка)

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

8. Просянський старостинський округ №8 (с. Просяне, с. Новоприсянське, с. Деревівка, с. Лихове)
9. Рокитненський старостинський округ №9 (с. Рокитне, с. Мокра Рокитна)
10. Ватутінський старостинський округ №10 (с. Ватутіне, с. Вільхуватка)
11. Бірківський старостинський округ №11 (с. Бірки, с. Гуляй Поле, с. Василівське, с. Ключеводське)
12. Липкуватівський старостинський округ №12 (с. Липкуватівка)

Громада розташована в північно-західній частині Харківської області, її площа становить 578,4 км² та складає 1,84% від території Харківської області. Адміністративний центр громади, селище Нова Водолага, розташовано на автошляху М-18 та М-29.

Відстань до Києва – 452 км (близько шести із половиною годин у дорозі).

Відстань до кордонів:

- 1) з Республікою Польща: 1156 км;
- 2) з Словацькою Республікою: 1264 км;
- 3) з Угорщиною: 1255 км;
- 4) з Румунією: 1021 км;
- 5) з Молдовою: 718 км.

Загальна протяжність мережі комунальних доріг складає 201,9 км: доріг з твердим покриттям 143,3 км, ґрунтових доріг 58,6 км.

Нововодолазька громада межує з Мерешанською, Південною, Люботинською, Зміївською, Старовірівською та Валківською громадами.

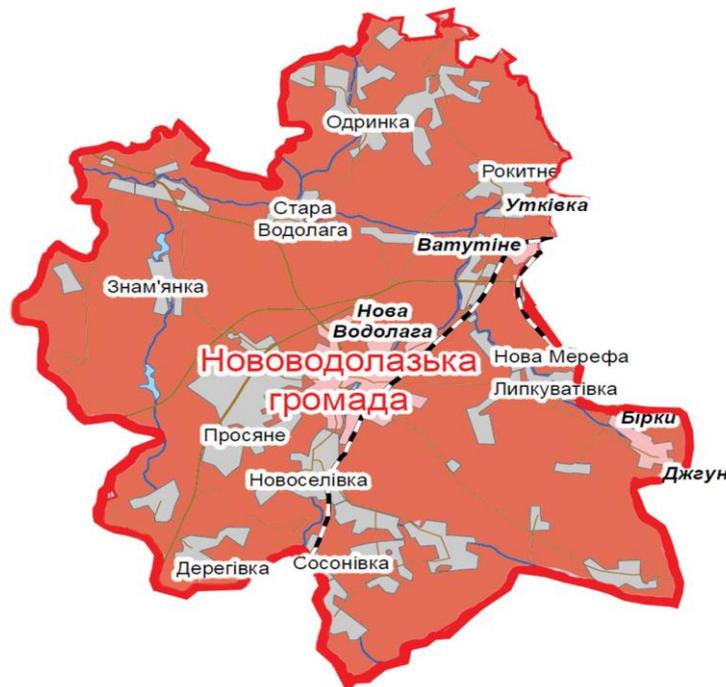

Рисунок 1.1.1 Картосхема Нововодолазької громади Харківської області

1.3 Природно-ресурсний потенціал

Ландшафтні особливості рельєфу

Нововодолазька громада знаходиться на південному заході Харківської області в зоні лісостепової рівнини та в долині річки Вільхуватка (басейн Сіверського Дінця).

Рисунок 3.1 Карта ландшафтного районування Харківської області.

Умовні позначення СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА РІВНИНА	
Лісостепова зона	
Львівсько-Тернопільський край	
XXII Східноподільська височинна область	
райони:	118 Краснолуцько-Корюківський
Східноукраїнський край	
XXV Харківська схилово-височинна область	
райони:	125 Богодухівсько-Старомерчеський
	126 Золочівсько-Чугуївський
	127 Липецько-Новчанський
	128 Білокозодільсько-Великобурлуцький
	129 Валківсько-Мереф'їнський
	130 Куп'яцько-Дворічанський
Степова зона	
Північно-стєпова підзона	
Львівсько-Подільсько-Придніпровський край	
XXIX Орільсько-Самарська низинна область	
райони:	152 Зачепицько-Красноградський
	153 Кегичівсько-Сахновщинський
	154 Верхньобережський
	156 Наньотернівський
	157 Верхньотернівсько-Бригадський
Донецький край	
XXXIII Західнодонецька схилово-височинна область	
райони:	170 Барвінківсько-Новодоносський
Закарпатсько-Дніпровський край	
XXXV Старобільська схилово-височинна область	
райони:	179 Батальківсько-Рубіжський
	180 Кузьмівсько-Бориспільський
	181 Статівсько-Новоздарський

Громада розташована в межах Харківської схилово-височинної області де виділяють Валківсько-Мереф'янський район.

У ландшафтній структурі Харківської схилово-височинної області помітні регіональні відмінності. У північно-західній частині виділяються місцевості вододільних хвилястих рівнин з чорноземами типовими середньо гумусними і вилугуваними. Наявні також долинно-балкові місцевості зі змитими чорноземами опідзоленими і темно-сірими лісовими ґрунтами. У долинах річок сформувались яружно-балкові місцевості, з байрачними лісами, проявами зсувних процесів.

Характеристика ґрунтів

Ґрунтовий покрив на території громади досить різноманітний: чорноземи звичайні, чорноземи опідзолені, а також темно-сірі опідзолені ґрунти. Заплавні та балкові ділянки мають складний комплекс гідроморфних ґрунтів: лучні чорноземи; лучно-болотні, болотні ґрунти, часто з солонцями.

На території громади поширені ґрунти чорноземи глибокі середньо гумусні та опідзолені ґрунти. Є невелика частка реградованих чорноземів та дернові опідзолені ґрунти.

Переважна більшість ґрунтів 80% на теренах громади належить до ґрунтів з доброю родючістю (80-66 балів).

Таблиця 3.1 Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу* 1

1 ЕКОЛОГІЧНИЙ ПАСПОРТ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ за 2019 рік

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Район	Площа ґрунтів %						Середньо-зважений показник, %
	дуже низький < 1,1	низький 1,1-2,0	середній 2,1-3,0	підвищений 3,1-4,0	високий 4,1-5,0	дуже високий > 5,0	
Ново-вололазький		0,7	8,6	35,8	47	7,9	3,7

Більшість земель Нововодолазької громади з високим вмістом гумусу та придатні для успішного використання у сільському господарстві.

Структура земельного фонду

Загальна площа земельних ресурсів громади 57838,20 га, з якої 42971,8 га (74,3%) становлять землі сільськогосподарського призначення, ліси та лісовкриті площі – 11003,45 га (19,02%), землі водного фонду – 490,35 га (0,84%), забудована територія – 2507,0 га (4,33 %). Серед останніх земель, що використовуються для відпочинку становлять 693,2 га (1,2%). Основна частина земель сільськогосподарського призначення припадає на сільськогосподарські угіддя – 41834,4 га (72,33%), під господарськими будівлями та дворами незначні площі – 693,29 га (1,2%), під господарськими шляхами і прогонами майже так само – 371,2 га (0,64%) (рис.3.2). Тобто більше двох третин земель громади використовуються в сільськогосподарському виробництві. Водночас є доволі значні площі лісів та значна частка земель для розвитку рекреації.

Кількість власників земель у Нововодолазькій громаді становить 13657 особи.

Водночас майже 51,06% земель сільськогосподарського призначення (понад 21359 га) в Нововодолазької громади обробляють 10 найбільших землекористувачів. Втім, серед крупних сільгоспдприємств із цього списку виділяються перші чотири – **Липкуватівський аграрний коледж, ТОВ «Норма», ПСП «Нове Життя», СТОВ «Лан», ПП «Агро-Новоселівка 2009»** в їхньому розпорядженні майже три чверті земель із наведеного списку. Вони й виробляють переважну частку сільгосппродукції на території громади.

Головний ризик для земельних ресурсів – надінтенсивна експлуатація земель із метою отримання короткотермінових прибутків. Один із її побічних ефектів загроза виснаження землі через однотипність культур та непомірне використання речовин, що стимулюють ріст рослин та захищають від хвороб та шкідників. Нинішній стан ґрунтів сільськогосподарських угідь є достатньо проблемним. Ерозія, зменшення вмісту гумусів, засолення, закислення, ущільнення ґрунтів є дуже поширеним явищем². Ситуація ускладнилася з початком нинішньої російсько-української війни – збільшення видатків на логістику експорту виготовленої сільгосппродукції, її ускладнення та загрози знищення товару штовхають до пошуку можливостей для подолання цих ризиків.

Лісові масиви

Більше однієї п'ятої території Нововодолазької громади становлять ліси та лісові території – 11003,45 га, що складає 19,02% від загальної площі громади.

На теренах громади переважають широколистяні – насамперед, дубові, березові, менше – вільхові, осикові. Частина лісів – мішані.

² Звіт про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми охорони навколишнього природного середовища в Харківській області на 2023–2027 роки. – Харків, 2022.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Природно-заповідний фонд

В Нововодолазькій громаді є значна кількість об'єктів, що належать до природно-заповідного фонду (ПЗФ), всі – місцевого значення. Надалі – їхній перелік³.

1. Мирчакова балка. Ентомологічний заказник місцевого значення. Площа 6.1 га. Дата створення 20.05.1993. Рішення Харківської облради № б/н.

Охороняється ділянка лучно-степової, водно-болотної та чагарникової рослинності у балці, що впадає у річку Івани. Ентомофауна заказника представлена лучними, болотними, еврибіонтними видами. Тут трапляються бджолині: андрени, галікти, евцери, рідкісні джмелі кам'яний, земляний, моховий, а також ентомофаги: красотіл пахучий, тахіна велика, мухи-дзюрчалки.

2. Пересіл. Ентомологічний заказник місцевого значення. Площа 12.2 га. Дата створення 20.05.1993. Рішення Харківської облради № б/н.

Заказник розташований на південь від села Мануйлове, в урочищі Пересіл, на схилі балки південно-східної експозиції, де зберігся фрагмент степового ентомологічного комплексу, трофічно і топічно пов'язаного з рослинними формаціями різнотравно-типчакowo-ковилового степу.

3. Іванья. Орнітологічний заказник місцевого значення. Площа 128.6 га. Дата створення 21.05.1993. Рішення Харківської облради № б/н.

Розташований у межах Харківського району Харківської області, на південь від села Знам'янка. Статус присвоєно для збереження водно-болотний та лучний орнітокомплекс на заплаві річки Івани (притока Мозу). Водяться види, занесені до Європейського Червоного списку (деркач), Червоної книги України (журавель сірий), Червоних списків Харківської області (бугай, бугайчик, лунь лучний, сова болотяна, рибалочка)

4. Балки. Ентомологічний заказник місцевого значення. Площа 5 га. Дата створення 03.12.1984. Рішення Харківської облради № 562.

Балки — ентомологічний заказник місцевого значення, об'єкт природно-заповідного фонду Харківської області загальною площею 5,0 га, що розташовано біля села Федорівка Харківського району. Створено 1984 року.

Заказник розташований на схилі балки південно-західної експозиції. Своєрідний ландшафт, піщані ґрунти та виходи підґрунтових вод зумовили різноманітність флори та рослинності з участю рідкісних і лікарських видів.

³ Природно-заповідний фонд України <https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-6.html>

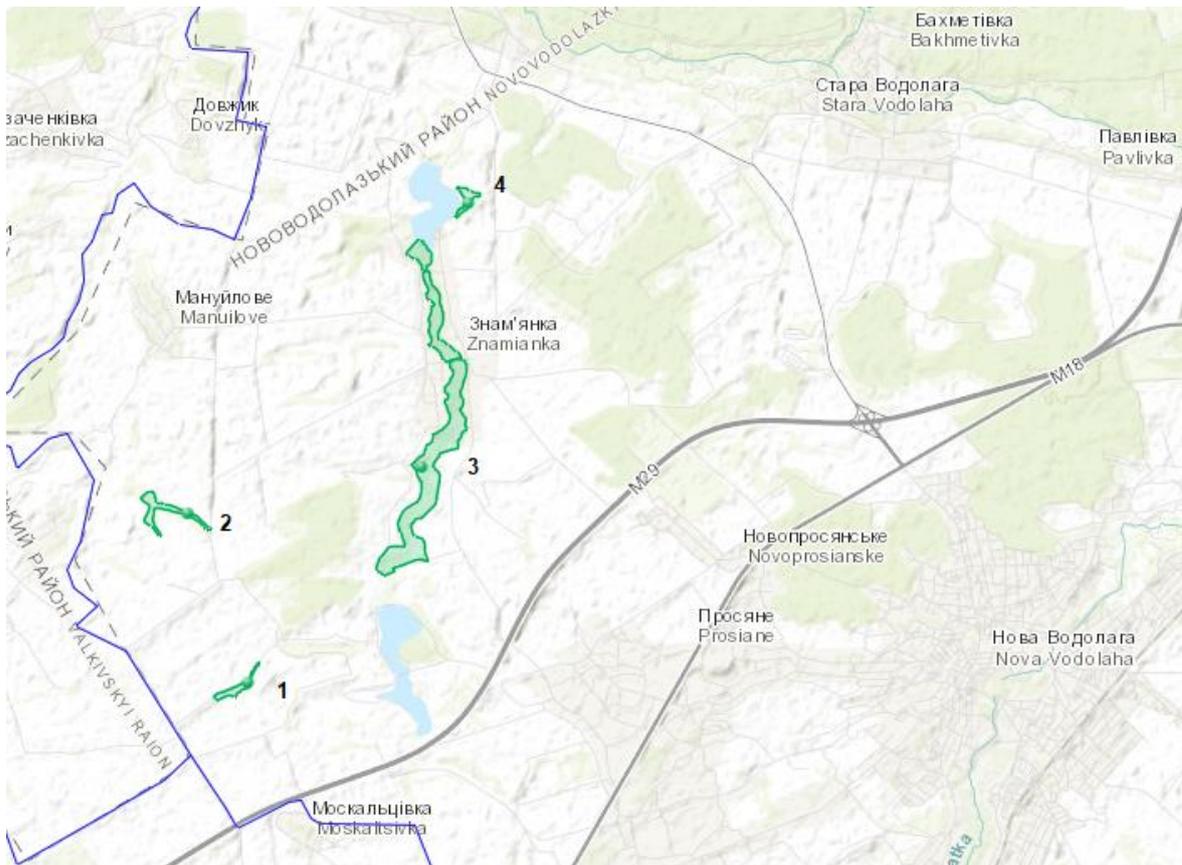

Рисунок 3.5 Місце розташування природно-заповідних об'єктів, які розташовані на території Нововодолазької громади

Охоронні зони, території, зарезервовані з метою наступного заповідання.

Екологічна мережа⁴

Екологічна мережа – єдина територіальна система, яка створюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного і рослинного світу, генетичного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні.

Переважаюча більшість рідкісних видів на території Харківської області знаходиться нині в долинах річок. Місця концентрації їх на ділянках непорушеної рослинності слід вважати екологічними ядрами, а ділянки, що поєднують ядра між собою, – екологічними коридорами. На півночі через територію Нововодолазької селищної територіальної громади проходить Галицько-Слобожанський (широтний) екокоридор загальнодержавного значення.

⁴ Звіт про стратегічну екологічну оцінку Програми соціально-економічного розвитку Харківської області на 2025 рік.

Рисунок 3.6 – Схема регіональної екологічної мережі Харківської області

Території Смарагдової мережі

Відповідно до Закону України від 29.10.1996 № 436/96-ВР «Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» Україна взяла зобов'язання вживати необхідних заходів для підтримання популяцій дикої флори та фауни на такому рівні або для приведення їх до такого рівня, який відповідає, зокрема, екологічним, науковим і культурним вимогам, та що враховують при цьому економічні та рекреаційні вимоги, а також потреби підвидів, різновидів чи форм, що перебувають під загрозою на місцевому рівні. Необхідність збереження видів флори і фауни та типів природних оселищ є зобов'язанням України перед Радою Європи в рамках Бернської конвенції та Європейським Союзом в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (додаток ХХХ). Додатком ХХХ до Угоди передбачено заходи щодо наближення національного законодавства в секторі «Охорона природи» у частині двох директив ЄС: Директива № 2009/147/ЄС про захист диких птахів (Пташина директива), Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування дикої флори та фауни (Оселищна директива).

На території громади в районі населених пунктів Рокитне та Ватутіне розпочинається об'єкт Смарагдової мережі «Долина річки Мож» площею 12 тис. га. Код UA0000299

Майже незмінена людською діяльністю заболочена долина невеликої лісостепової річки Мож. Різноманітні болотяні асоціації рослинності, сфагнові болота у «борових блюдцях». Гніздування сірого журавля. Популяції лучних орхідей, рідкісних видів комах, риб.

В районі села Бірки розпочинається об'єкт Спасів Скит, площею 4000 га. Код UA0000275 .

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Нагірні діброви, суходольні луки на вододілі басейнів річки Дніпро та річки Дон.

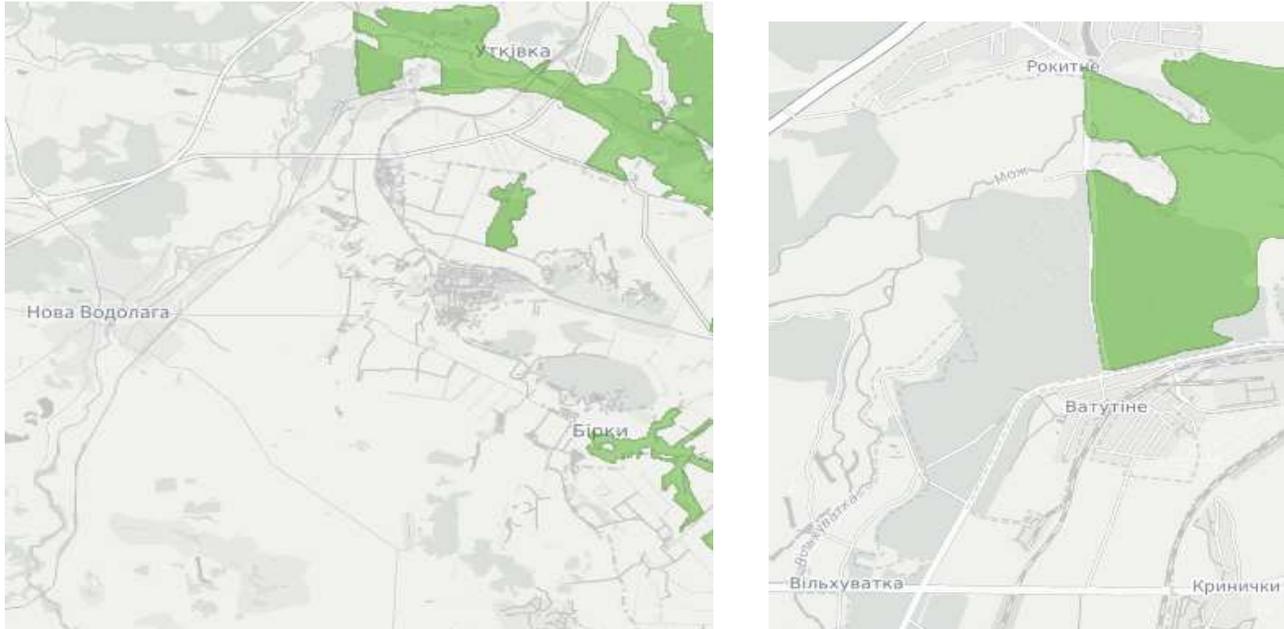

Рисунок 3.7 Об'єкти Смарагдової мережі на території громади.

Водні ресурси

Землі водного фонду громади складають 278,38 га. Найбільша річка – Мож (права притока Сіверського Дінця) з притокою Вільховатка. Окрім річок Джгун, Одринка, Івани водні ресурси громади представлені мальовничими ставками, більшість з яких орендують для вирощування риби. Наявність водосховищ та ставків дозволяє певною мірою здійснювати сезонний перерозподіл стоку, створювати необхідні запаси води, забезпечувати потреби населення і галузей економіки у водних ресурсах. Зворотна сторона – значна зарегульованість стоків⁵.

Болота невеликі за площею і знаходяться переважно в заплавах річок та улоговинах між мореними горбами.

Корисні копалини

Нововодолазька селищна територіальна громада розташована у південно-західній частині Харківської області, в зоні лісостепової рівнини та в долині річки Вільховатка (басейн Сіверського Дінця).

Корисні копалини громади:

- природний газ;
- кварцевий пісок.

Кліматичні умови

Територія громади розташована в межах Середньоруської лісостепової фізико-географічної провінції, належить до недостатньо вологої теплової агрокліматичної зони. Помірно жарке літо та м'яка зима створюють сприятливі умови для розвитку аграрного сектору в Нововодолазькій селищній територіальній громаді. Середньорічна кількість опадів становить від 450 до 600 мм. Середня температура повітря липня становить +21 °С. Середня температура повітря січня становить -7 °С.

⁵ Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Харківської області у 2022 році. Харків, 2023.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Середньорічна температура за 2023 рік становила 10,0° тепла, що вище за кліматичну норму на 1,5°. Середня температура за літній період (13 травня по 02 жовтня) становила 20,1° тепла. Середня температура за зимовий період (29 листопада 2022 р. – 25 лютого 2023 р.) становила 2,0° морозу.

За результатами досліджень встановлено, що температурний режим на станціях Харківської області характеризується зростанням в бік потепління. Зміни середньодобової температури повітря на станціях вказують, що найбільші амплітуди характерні для зимового періоду відповідно до кліматичної норми, особливо це відчутно у січні.

Це пояснюється послабленням впливу на формування температурного режиму радіаційних факторів та підсиленням загальних циркуляційних факторів. Найбільшу повторюваність високих температур (25°C і вище, 30°C і вище) можна очікувати на станціях Харків, Лозова та Берестин. Встановлено, що найбільший вплив антропогенної діяльності на кліматичні умови території виявляється у збільшенні температури повітря.

Екологічна ситуація

Поточний стан атмосферного повітря

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове та енергетичне устаткування; промислові підприємства, сільське господарство та всі види транспорту.

До цього додався вплив російсько-української війни у вигляді забруднення повітря продуктами горіння, детонування авіабомб, ракет. За даними Міністерства довкілля України, обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря за час війни дорівнює обсягу викидів одного металургійного підприємства за цілий рік роботи. Від таких вибухів в атмосферне повітря викидаються свинець, сажа, вуглець та інші шкідливі речовини. А залишки снарядів містять сірку, мідь, залізо та вуглець. Непрямий вплив бойових дій – це пожежі в екосистемах, вибухи нафтобаз, атаки на промислові об'єкти та склади небезпечних відходів, як-от пінополіуретан, мінеральні добрива, лакофарбові вибори, аміачна селітра тощо. І хоча Нововодолазька громада розташована на значній відстані від основних воєнних дій, але вітрами шкідливі речовини розносяться на великі відстані.

За останні роки спостерігається суттєве зростання викидів пересувних джерел. Викиди від автотранспорту за своїми обсягами перевищують викиди стаціонарних джерел. Основні забруднюючі речовини, що викидаються в атмосферу – діоксид та оксид азоту, оксиди вуглецю, діоксид сірки, сажа, вуглеводні тощо⁶.

Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин найбільшу частину становлять діоксид та інші сполуки сірки – 47,3%, речовини у вигляді твердих суспендованих частинок – 21,5%, оксид вуглецю (9,6%), діоксид азоту – 10,4%. Крім того, від стаціонарних джерел забруднення у 2023 році в атмосферу області надійшло 3,8 млн. тонн діоксиду вуглецю.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря.

Стан радіаційної безпеки в Харківській області зумовлений наявністю підприємств, організацій та установ, що використовують радіаційно-небезпечні технології і речовини, а також їх впливом на обслуговуючий персонал, населення та навколишнє природне середовище. На території Харківської області станом на 01.01.2024 знаходиться 243 підприємства, організації та установи, які використовують джерела іонізуючого випромінювання (далі – ДІВ), у тому числі: в промисловості та науково-дослідних закладах – 84, лікувально-профілактичних установах – 159. Найбільш широке використання ДІВ у медичних закладах, які використовуються для променевої терапії та діагностики захворювань. Крім того, штучні ДІВ застосовуються у більшості галузей народного господарства, зокрема: в сільському господарстві – для опромінення та дослідження зернових культур, у промисловості – для радіографічного та технологічного контролю

⁶ Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Харківської області у 2022 році. Харків, 2023.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

(вимірювань ваги, кількості, щільності тощо), геофізичних досліджень свердловин, стерилізації продукції, наукових досліджень тощо.

Протягом 2023 року суттєвих змін з радіонуклідними ДІВ, пов'язаних з військовою агресією Російської Федерації, на території Харківської області не відбувалося. Стан радіаційної безпеки в області задовільний. В Харківській області вимірювання рівня радіації проводиться Харківським регіональним центром з гідрометеорології.

Поверхневі води

Найбільший вплив на поверхневі води Нововодолазької громади чинять: житлово-комунальне господарство, промислові підприємства, рекреаційне природокористування та сільське господарство. Саме вплив цих галузей зумовлює погіршення екологічного стану водних ресурсів. Гідроекологічний моніторинг проводиться для річки. Поверхневі води більшої частини території громади не охоплені моніторингом.

Поточні щомісячні дані державного моніторингу поверхневих вод за основними показниками якості доступні в застосунку «Дія»⁷.

Водотоки малих розмірів, схилів водотоки та струмки залишаються неохопленими спостереженнями та охороною від забруднення. Часто саме вони є колекторами скиду стічних вод, поверхневих вод з автошляхів та забудов, до них безпосередньо виводяться побутові стічні води з приватного сектора, а у яри скидається сміття при організації сміттєзвалищ та ін. Ці водотоки є постійними джерелами надходження забруднюючих речовин у водні об'єкти, в які вони впадають, в тому числі й у водосховища та річки, що є джерелами водопостачання. Під час значних паводків з верхніх ланок гідрографічної мережі сміття переноситься у нижні ланки, створюючи засмічені відклади на їх дні й постійні джерела надходження забруднюючих речовин у воду.

Стан водних ресурсів

Нововодолазька громада має високу водозабезпеченість. Для потреб рекреації місцеві малі річки використовуються мало. Негативно на стан водних ресурсів громади впливає брак (повна відсутність у селах) системи централізованого водовідведення. Зокрема, це призводить до забруднення питної колодезної води.

У Нововодолазькій громаді суб'єкти господарювання здійснюють скид неочищених зворотних (стічних) вод в поверхневі водні об'єкти.

Водопостачання та водовідведення

На території Нововодолазької громади, централізоване водопостачання та водовідведення здійснюються в селищі Нова Водолага (кількість населення забезпечені централізованим водопостачанням в селищі – 4,8 тис. осіб, кількість населення забезпечені централізованим водовідведенням – 3,0 тис. осіб) та в селах Рокитне, Мокре Рокитне та Ватутіно.

В селах громади водопостачання здійснюється з власних колодезів та свердловин. Те саме стосується водовідведення – його забезпечують місцеві мешканці переважно за допомогою асенізації.

Скид зворотних вод після очисних споруд здійснюється в річку Вільхуватка. Згідно з результатами дослідження стічних вод після очистки, очисні споруди не забезпечують очищення стічних вод до нормативних показників (ГДС). Для забезпечення скиду зворотних вод в межах нормативних показників та з метою дотримання якості води поверхневого водного об'єкта, необхідно вирішити питання щодо реконструкції очисних споруд.

Стан ґрунтів

Найбільша загроза ґрунтам – це антропогенний вплив у вигляді внесення різноманітних пестицидів, стимуляторів росту, непропорційне використання мінеральних добрив у цілому. Подальша ефективна та раціональна експлуатація земель без погіршення якості залежатиме від

⁷ Дані державного моніторингу поверхневих вод <https://data.gov.ua/dataset/surface-water-monitoring>

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

рівня виробничої культури товаровиробників, здатності державної та місцевої влади контролювати дотримання ними агротехнологій.

Переважає більшість ґрунтів 80% на теренах громади належить до ґрунтів з доброю родючістю (80-66 балів).

Поводження з відходами

Побутові відходи – це відходи, що утворилися в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення. До джерел утворення побутових відходів належать об'єкти, на яких утворюються побутові відходи (житловий будинок, підприємство, установа, організація, земельна ділянка). Найбільш утворюється відходів IV класу небезпеки (99%). Основні способи видалення твердих побутових відходів – їх захоронення на місцях видалення відходів.

На території громади збором твердих побутових відходів (ТПВ) займається комунальне підприємство КП «ВОДОЛАГАКОМУНСЕРВІС». ТПВ вивозяться на сміттєзвалище, яке розташоване за межами селища Нова Водолага. Водночас є низка проблем:

- роздільне збирання ТПВ не здійснюється (відповідно виникає питання не здійснення в побутовій сфері їхнього поділу на класи).

Очисні споруди.

Система водовідведення включає в себе 1 очисну споруду та 5 КНС. Очисні споруди аварійні, не забезпечують нормативну очистку стоків.

У більшості старостинських округів громади система централізованого водопостачання та водовідведення відсутня. Крім того, актуальним для громади є питання не тільки систем водопостачання, але й якості питної води. Низький рівень ґрунтових вод та забрудненість водоєм і річок у громаді негативно впливають на якість питної води та прискорюють зношуваність мереж водопостачання.

Висновки

1. На території громади поширені ґрунти чорноземи глибокі середньо гумусні та опідзолені ґрунти. Є невелика частка реградованих чорноземів та дернові опідзолені ґрунти. Ґрунти належать до родючих і забезпечують вирощування всіх сільськогосподарських культур.

2. Території під сільгоспугіддям займають більшу частину площі селищної територіальної громади, близько 72 відсотків, незначна частина реградованих чорноземів та дернові опідзолені ґрунти.

3. Природно заповідний фонд громади має у своєму складі 4 території місцевого значення. Це: «Мирчакова балка», «Пересіп», «Балки» – ентомологічні заказники місцевого значення, орнітологічний заказник «Іванья». На півночі через територію Нововодолазької селищної територіальної громади проходить Галицько-Слобожанський (широтний) екокоридор загальнодержавного значення.

4. На території громади в районі населених пунктів Рокитне та Ватутіне розпочинається об'єкт Смарагдової мережі «Долина річки Мож» площею 12 тис. га. Код UA0000299. Майже не змінена людською діяльністю заболочена долина невеликої лісостепової річки Мож. Різновидові болотяні асоціації рослинності, сфагнові болота у «борових блюдцях». Гніздування сірого журавля. Популяції лучних орхідей, рідкісних видів комах, риб.

5. В районі селища Бірки розпочинається об'єкт Спасів Скит, площею 4000 га. Код UA0000275.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

6. Нововодолазька громада має високу водозабезпеченість. На території громади значна кількість річок та ставків. Це дозволяє певною мірою здійснювати сезонний перерозподіл стоку, створювати необхідні запаси води, забезпечувати потреби населення та галузей економіки у водних ресурсах.

Основні екологічні проблеми:

- ерозія ґрунтів як наслідок їхньої неправильної експлуатації, а також природних чинників;
- централізоване водопостачання в частині населених пунктах відсутнє (крім Нової Водолаги). Так само – водовідведення, що створює чимале навантаження на природне середовище;
- масове сезонне спалювання домогосподарствами органічних відходів;

1.4 Характеристика населення та трудових ресурсів

Вікова структура населення громади практично тотожна середній по області. Виділяється більший відсоток населення молодшого віку.

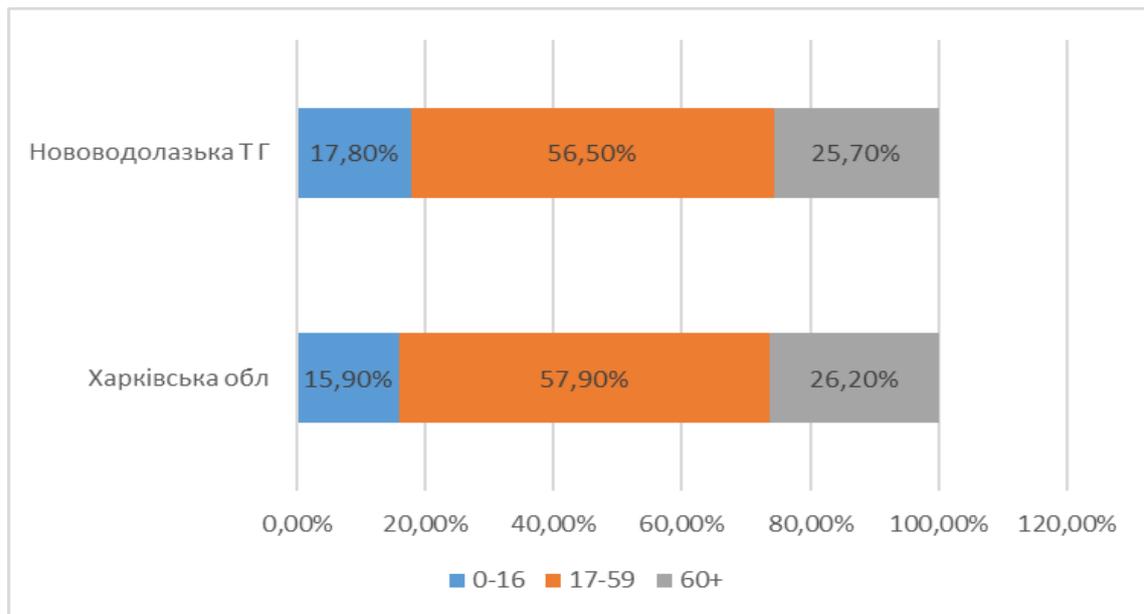

Рисунок 4.1 Порівняння вікової структури населення

Показники природного приросту населення в Нововодолазькій громаді від'ємні, а ситуація з міграційним рухом – загрозлива.

Станом на 01.01.2024 загальна кількість зареєстрованого населення в Нововодолазькій громаді становила 25884 осіб. Втім зростання населення характерно лише для селища Нова Водолага та одного з дванадцяти старостинських округів, що засвідчують дані, наведені у таблиці 4.3

Таблиця 4.3 Населення Нововодолазької громади в розрізі старостинських округів і населених пунктів, на 1 січня відповідного року

Населений пункт / старостинський округ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Різниця у к-ті мешканців 2024-2018
Центр громади								

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Населений пункт / старостинський округ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Різниця у к-ті мешканців 2024-2018
Селище Нова Водолага	10986	10881	12061	13022	13610	13724	13804	+2818
Старостинські округи								
Знам'янський с о №1	395	325	315	311	318	317	308	-87
Староводолазький с о №2	662	711	710	703	709	698	674	-12
Одринський с о №3	424	445	433	441	418	407	365	-59
Ордівський с о №4	567	553	558	555	536	533	527	-40
Сосонівський с о №5	785	778	791	1021	792	759	736	-49
Новоселівський с о №6	2248	2641	2717	2622	2733	2754	2694	+446
Федорівський с о №7	464	457	443	445	435	418	414	-50
Просяньський с о №8				1513	1437	1429	1379	-134
Рокитненський с о №9				1076	1050	1034	1001	-75
Ватутінський с о №10				2407	2376	2378	2370	-37
Бірківський с о №11				698	697	660	670	-28
Липкуватівський с о №12				942	942	942	942	0
Нововодолазька громада	16531	16791	18028	25756	26053	26053	25884	+128

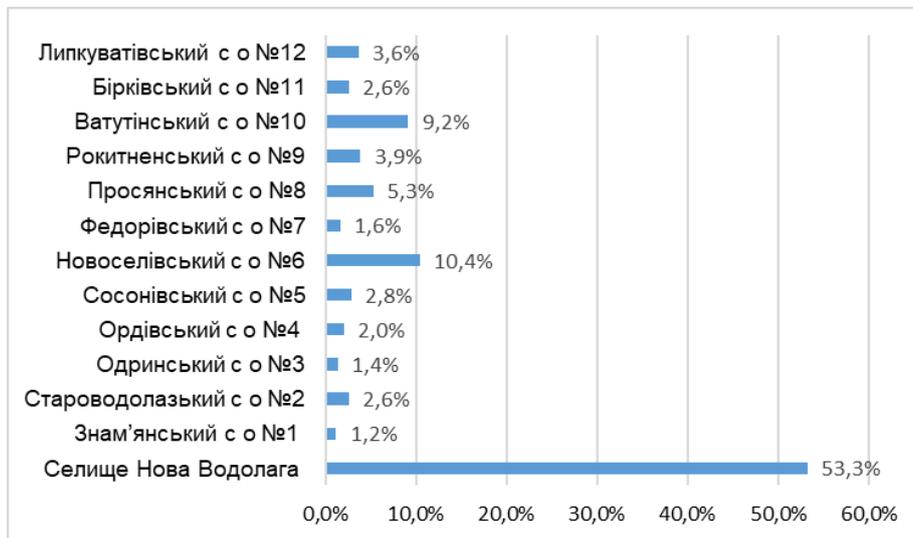

Рисунок 4.2 Розподіл населення по старостинських округах

Населення Нової Водолаги становить більшість у громаді – 53,3%, відповідно 46,7% живе в селах старостинських округів.

Висновки та демографічні прогнози:

- наступні 10 років громаду чекає зменшення кількості працездатного населення (навіть за умови відсутності масового виїзду молоді за межі громади) – у працездатний вік увійдуть діти, народжені після 2007 року (1723), з працездатного віку вийдуть 3091 осіб.

- зараз у громаді проживає і навчається в закладах середньої освіти максимальна кількість дітей після 2008 року. Так, у віковому розрізі в громаді проживає найбільше 14-ти річних дітей – 238 осіб. При цьому кількість однорічних дітей складає вже наполовину менше – 104 дітей. Тобто кожного наступного року кількість учнів перших класів зменшуватиметься;

- можна прогнозувати, що в наступні 5 років кількість дітей у дошкільних закладах зазнає зниження порівняно з 2022 роком, оскільки має місце зменшення дітей в громаді віком 1-2 роки.

На демографічну ситуацію в громаді в 2022–2023 рр. суттєво вплинула російсько-українська війна – через громаду пройшла значна кількість ВПО (переважно жінки та діти), більше 12 тис. осіб. З огляду на відносну безпеку, лише частина із них залишаються тут жити, переважна ж кількість тільки зареєстровані. Близько 1000 чоловіків були мобілізовані до Збройних сил України, що зменшує їхню частку в населенні громади й потенційно здатне негативно вплинути на демографічні процеси – зменшення й без того негативного природного приросту населення.

Такі тенденції є підставою для планування розвитку інфраструктури гуманітарної та соціальної сфер – насамперед, освіти, медицини, соціального захисту, а також врахування специфічних потреб у сфері культури та спорту.

Зайнятість та доходи населення

Стан зайнятості – один із ключових показників розвитку економіки, що відображає ступінь використання наявних трудових ресурсів. У попередні роки мешканці та мешканки нинішньої Нововодолазької громади, які шукали роботу, користувалися послугами Нововодолазького відділу Харківської філії Харківського обласного центру зайнятості.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Таблиця 4.4 Надання послуг Нововодолазьким відділом Харківської філії Харківського обласного центру зайнятості у 2022 р. та 2023 р.

Показники		Нововодолазький відділ Харківського ОЦЗ	
Всього отримували послуги, осіб	2023		821
з них, мали статус протягом періоду, осіб	2022		1376
	2023		734
	у порівнянні з минулим роком	%	53,3
		+ (-)	-642
Всього отримали роботу, осіб	2022		395
	2023		195
	у порівнянні з минулим роком	%	49,4
		+ (-)	-200
Чисельність працевлаштованих безробітних за направленням СЗ та самостійно, осіб	2022		375
	2023		153
	у порівнянні з минулим роком	%	40,8
		+ (-)	-222
Чисельність працевлаштованих з компенсацією витрат роботодавцю єдиного внеску, осіб	2022		16
	2023		18
	у порівнянні з минулим роком	%	112,5
		+ (-)	+2
Чисельність безробітних, які проходили навчання в ЦПТО, осіб	2022		74
	2023		27
	у порівнянні з минулим роком	%	36,5
		+ (-)	-47
Чисельність осіб, які брали участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру, осіб	2022		10
	2023		36
	у порівнянні з минулим роком	%	360
		+ (-)	+26

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Чисельність осіб, які отримували допомогу по безробіттю, осіб	2022		192
	2023		74
	у порівнянні з минулим роком	%	38,5
		+ (-)	-118
Всього отримують послуги на кінець періоду*, осіб	2023		183
з них, мають статус безробітного на кінець періоду, осіб	2022		310
	2023		152
	у порівнянні з минулим роком	%	49,03
		+ (-)	-158
Кількість вакансій на кінець періоду, одиниць	2022		6
	2023		10
	у порівнянні з минулим роком	%	166
		+ (-)	+4
Середній розмір заробітної плати у вакансіях, грн.	2022		8931,50
	2023		9690,40
	у порівнянні з минулим роком	%	108,49
		+ (-)	+748,9
Кількість безробітних на 1 вакансію, осіб	2022		4
	2023		5
	+ (-)		+1

З часу створення Нововодолазької громади для неї притаманно суттєве відставання рівня середньої заробітної плати не лише від України, а й від Харківської області. До того ж з роками цей розрив збільшується. У 2023 р. середня зарплата в громаді була менше відповідного обласного показника на третину, а в цілому по країні – на понад 40%. Такі показники об'єктивно призводять до того, що громада стає донором трудової міграції для інших місцевостей та регіонів. Мешканці Нововодолазької громади шукали роботу не лише в межах області, а й за кордоном. Популярні напрямки – Київ, Польща.

Російсько-українська війна призвела до девальвації гривні на понад 30%. За умов, що в 2022 р. зростання заробітної плати було фактично призупинено, відбулось й відповідне падіння купівельної спроможності. Хоча, у 2023 р. зростання заробітної плати відновилося, але не в бюджетній сфері, яка становить значну частку працюючих в Нововодолазькій громаді.

Збереження такої ситуації погрожує посиленням міграційних процесів у пошуках праці в країнах ЄС. На тепер виїзд за кордон стримується заборонаю для чоловіків-військовозобов'язаних. Але з скасуванням воєнного стану це загрожує стати дуже великою проблемою. Хіба що вдасться

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

швидко збільшити економічну активність громадян й таким чином збільшити надходження до бюджету за наступним розподілом та стимулюванням.

Таблиця 4.5 Динаміка середньої заробітної плати, грн.

	2016	2017	2018	2019	2020	2022
Україна ⁸	4482	6273	7811	9205	10340	13376
Харківська область ⁹	4448	6244	7657	9081	9968	12509
Нововодолазький район (з 2022 - Нововодолазька ТГ)	3406	5506	6637	7687	8975	8932
Співвідношення з/п в Нововодолазькій громаді до середнього по області, %	76,6	88,2	86,7	84,6	90,0	71,4

Висновки

- Динаміка населення в Нововодолазькій громаді співпадає з показниками депопуляції, що притаманні Харківській області в цілому – як щодо природного приросту, так і міграції. Дані статеві-вікової піраміди засвідчують подальше зменшення кількості дітей молодшого віку.*
- Громада знаходиться під впливом процесів систематичного зменшення кількості населення як наслідок звуженого відтворення населення, коли наступні покоління кількісно менші від попередніх. Основною причиною зменшення кількості населення у громаді є суттєве перевищення рівня смертності над рівнем народжуваності.*
- Більшість населення громади живе в її адміністративному центрі, тому віднесена до міського. Хоча умови проживання мало чим відрізняються від притаманних селам. Для ринку праці це означає високий рівень прихованого безробіття та великий відсоток самозайнятості серед населення, сезонність праці.*
- Проблемними питаннями, характерними для ринку праці громади є: недостатня кількість робочих місць, активність «тіньового» сектору ринку праці, особливо, у сфері послуг, недостатня мотивація до праці населення внаслідок низького рівня заробітної плати, складнощі у працевлаштуванні неконкурентоспроможних на ринку праці груп населення, нестача кваліфікованих кадрів вузьких спеціальностей.*
- Рівень середньої заробітної плати по громаді має постійну тенденцію до зростання хоча залишається меншим середньо обласного показника (71,4% у 2022 році). Такі показники об'єктивно призводять до того, що громада стає донором трудової міграції для інших територій.*

⁸ За даними Мінфіну <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/pfu/2018/>

⁹ За даними Держстату України <https://data.gov.ua/dataset/646de6ce-cdf8-44f2-b101-f491324f7e03/resource/90b2e2d2-2dc0-498b-8c26-452c05f3d6ff>

1.5 Найважливіша інфраструктура (транспортна, житлово-комунальна, поштова та зв'язок, соціальна, торгівлі та послуг, туристична)

Інфраструктура сфер гуманітарної та соціальної – інструмент для розвитку людського капіталу територіальної спільноти, якою є громада. У цьому сенсі – це економічна категорія, адже дозволяє через покращення можливостей та зростання рівня задоволеності мешканців та мешканок розраховувати на збільшення їхньої соціальної й економічної активності, що зрештою знаходить своє вираження у грошовому еквіваленті. Водночас, соціально-гуманітарна інфраструктура завжди є компромісом між потребами, що базуються на вивченні тенденцій, бажаннями та можливостями, які має територіальна громада. Адже створення, підтримка та її розвиток вимагають чимало коштів, які ще потрібно заробити (у вигляді податкових та неподаткових надходжень до бюджету ради), аби потім перерозподілити в інтересах суспільного блага.

Освіта – мережа в цілому

В системі освіти Нововодолазької територіальної громади мережа дуже розгалужена, фактично – це майже та сама мережа, що існувала в рамках відповідної частини колишнього Нововодолазького району. Станом на 2024 р. в громаді працювало 23 закладів: 10 – загальної середньої освіти, 12 – дошкільної освіти та 1 – позашкільня (останній належить до сфери культури).

У таблиці 5.1. подано структуру освітньої мережі громади.

Таблиця 5.1 Освітня мережа Нововодолазької територіальної громади

Показники	2022	2023	2024
Кількість дошкільних закладів, одиниць	13	13	12
Кількість дітей в дошкільних закладах, та дошкільних підрозділах гімназій та початкових шкіл, осіб	328	190	99
Кількість персоналу дошкільних закладів, осіб	119	112	88
Кількість закладів освіти (опорні заклади, загальноосвітні, школи, гімназії, початкові школи), одиниць	10	10	10
Кількість учнів у закладах освіти (опорний заклад, загальноосвітні школи, гімназії, початкові школи), осіб	2436	2293	2146
Кількість персоналу в закладах загальної середньої освіти, осіб	381	382	355

Показники	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Кількість учнів у закладах загальної середньої освіти	2285	2366	2402	2436	2293	2146
Кількість дітей у закладах дошкільної освіти	327	321	354	252	150	73

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

З 2019 р. до 2022 р. на теренах громади спостерігається незначне збільшення чисельності учнів шкіл, а з 2023 р. їх кількість зменшується. Це відбулося внаслідок збільшення громади та приєднання нових освітніх закладів. А зменшення кількості учнів з 2022 р. відбулось за рахунок природного скорочення населення.

Ситуація з дошкільнятами ідентична. Унаслідок збройної російської агресії з 2022 по 2024 рр. спостерігається стійка тенденція до зменшення дітей. Це означає зменшення кількості дітей вже у найближчі роки, як у дитячих садочках, так і у школах.

З огляду на велику кількість населених пунктів громади та її значну площу, підвезення учнів до навчальних закладів – одне з ключових питань організації роботи системи освіти громади та, зрештою, оптимізації мережі.

Дошкільна освіта

Заклади дошкільної освіти працюють в 10 населених пунктах громади, два з них у Новій Водолазі. Головним чином ця мережа майже зорієнтована на структуру старостинських округів громади. Тобто, вони працюють у населених пунктах громади, де найбільше населення.

Наразі в Нововодолазькій громаді спостерігається зменшення народжуваності, отже – й дітей дошкільного віку. Водночас, частина дітей виїжджає через міграцію населення. Звідси зменшення дітей у закладах дошкільної освіти, що триває.

В цілому проектна потужність працюючих дитячих садочків – 604 вихованця, фактично є 99. Це становить 16,4% від проектної потужності. Така ситуація склалась внаслідок збройної російської агресії та закриття груп в дитячих садках через необхідність організації безпечного середовища.

З нагальних питань мережі дошкільної освіти – недостатня забезпеченість педагогічними кадрами, а також матеріально-технічне забезпечення закладів дошкільної освіти. Йдеться, насамперед, про новітнє технічне обладнання (технічні засоби навчання) та сучасні дидактичні матеріали.

Загальна середня освіта

У Нововодолазькій громаді функціонує 9 закладів загальної середньої освіти та 2 філії. У 2022–2023 рр. в них навчався 2501 учень. Кількість персоналу в закладах загальної середньої освіти – 365 осіб (таб. 5.3). В цілому у громаді проектна потужність закладів заповнена на 48%, але є суттєві відмінності щодо ліцеїв та гімназій: від 90,9% у Нововодолазькому ліцеї № 1 до 22,8% у Соснівській гімназії. Сільській місцевості притаманні відносно низькі показники заповнюваності класів, найвищий – у Ватутінському ліцеї (62,5%).

У 2023 р. у Нововодолазькій громаді середня вартість навчання одного учня становила близько 32,03 тис. грн. Причому собівартість навчання дуже суттєво (в рази) відрізняється у різних закладах. З огляду на наявні показники мережа закладів освіти Нововодолазької громади вимагає оптимізації.

Серед інших питань сфери освіти – морально (а частково й фізично) застаріле навчальне обладнання в профільних закладах. Насамперед, брак сучасних технічних засобів навчання (особливо в старостинських округах), частково – стан приміщень, що потребують ремонту та термосанації. З викликів останнього часу – необхідність облаштування укріплень та їхнє обладнання всім необхідним для проведення очних занять.

Один із важливих показників ефективності діяльності галузі освіти – це результати НМТ.

Учні Нововодолазьких ліцеїв і гімназій отримали середній бал з української мови і літератури 150,42, при чому 140-160 балів отримали 56% учасників тесту. З математики середній бал становив 136,57, при цьому 140-160 балів отримали 40,9% учасників, з історії України – 143,96, з англійської мови – 148,6. Тривожить той факт, що 4,55% учасників мультитесту не подолали пороговий бал з математики.

Фахова освіта

На території Нововодолазької громади функціонують заклади фахової освіти. Крім того потреби у відповідних фахівцях забезпечуються переважно за допомогою відповідних навчальних закладів, що працюють у місті Харків, частково Києві та ще інших обласних центрах.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Фахова освіта в Нововодолазькій територіальній громаді представлена Липковатівським аграрним фаховим коледжем, який здійснює підготовку за спеціальностями «Агрономія», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», «Ветеринарна медицина», «Менеджмент». Найбільшим попитом користується спеціальність «Ветеринарна медицина», з 412 випускників за 2020-2024 роки за цією спеціальністю освіту отримали 172 особи.

Позашкільна освіта

В сфері позашкільної освіти в Нововодолазькій громаді діють такі заклади, що належать Нововодолазькій селищній раді: Нововодолазький будинок дитячої та юнацької творчості Нововодолазької селищної ради, Нововодолазька дитячо-юнацька спортивна школа Нововодолазької селищної ради Харківської області, комунальний заклад початкової мистецької освіти «Нововодолазька школа мистецтв» Нововодолазької селищної ради.

Охорона здоров'я

Система охорони здоров'я в Нововодолазькій громаді представлена:

Комунальним некомерційним підприємством «Нововодолазька центральна лікарня» Нововодолазької селищної ради та комунальним некомерційним підприємством «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Нововодолазької селищної ради.

Мережа ЦПМСД складається з 7 АЗПСМ.

Для своєчасного надання екстреної медичної допомоги населенню у громаді працюють 2 бригади відділення цілодобового пункту постійного базування бригад екстреної медичної допомоги.

Послуги з придбання необхідних лікарських засобів у громаді надають 12 приватних аптек.

Адміністративні послуги

«Центр надання адміністративних послуг» Нововодолазької селищної ради створено у липні 2017 року при виконавчому комітеті Нововодолазької селищної ради, як структурний підрозділ Нововодолазької селищної ради. 5 грудня 2017 року відбулось офіційне відкриття Центру надання адміністративних послуг Нововодолазької селищної ради.

Затверджено всі нормативні акти, які регламентують діяльність Центру надання адміністративних послуг: Рішення сесії Нововодолазької селищної ради «Про створення Центру надання адміністративних послуг Нововодолазької селищної ради», затверджено Рішенням сесії Нововодолазької селищної ради Положення про ЦНАП, Регламент ЦНАП. Перелік адміністративних послуг, які надаються у Центрі надання адміністративних послуг (ЦНАП) Нововодолазької селищної ради, охоплює широкий спектр сервісів для мешканців громади. Серед них найбільш затребуваними є: паспортні послуги – оформлення та видача паспортів громадянина України та закордонних паспортів; послуги з реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання або перебування; послуги державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

У 2022 р. значно збільшилась кількість соціальних послуг. Це пов'язано з реєстрацією внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та системою виплат власникам будинків, які прихистили ВПО «Прихисток».

Соціальний захист населення

З метою надання якісних та наблизених до людей соціальних послуг, ефективної організації діяльності у сфері соціального захисту населення в селищній територіальній громаді діють: відділ соціального захисту, служба у справах дітей та КУ «Територіальний центр соціального обслуговування». На постійному контролі органу місцевого самоврядування умови проживання інвалідів, ветеранів війни, сімей, які втратили годувальника, багатодітних сімей, громадян похилого віку, які потребують обслуговування вдома.

Крім того, питаннями надання соціальної допомоги опікуються благодійні організації та фонди. Найактивніші на території громади такі:

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2023 рік

1. БО «Благодійний фонд «Стабілізуєшен Суппорт Сервісез»
- 2 GIZ Німецьке товариство міжнародного співробітництва
3. Місцева асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація учасницького розвитку громад»
4. Фонд Міжнародної Солідарності

Культура

Мережа структурних підрозділів та закладів культури, що створюють умови для творчого і спортивного розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури та задоволення культурних потреб жителів Нововодолазької селищної територіальної громади включає 9 будинків культури, 4 сільських клубів, КЗ «Публічна бібліотека» Нововодолазької селищної ради та 17 бібліотек-філій, КЗ «Музей історії с. Знам'янка» Нововодолазької селищної ради, Комунальний заклад початкової мистецької освіти «Нововодолазька школа мистецтв» Нововодолазької селищної ради та Ватутінська філія Комунального закладу початкової мистецької освіти «Нововодолазька школа мистецтв» Нововодолазької селищної ради, Молодіжний інформаційно-комунікаційний ресурсний центр при відділі культури, туризму, молоді та спорту Нововодолазької селищної ради.

Фізична культура та спорт

Орган управління галузі фізкультури та спорту в громаді – відділ культури, туризму, молоді та спорту Нововодолазької селищної ради.

У місцях масового відпочинку громадян у Нововодолазькій громаді розташовані: локація соціального проєкту Президента України «Активні парки – локації здорової України».

У Нововодолазькій громаді культивується 14 видів спорту, з них:

олімпійські види спорту – 9 , у т.ч. літні 9 ;

неолімпійські види спорту –5.

На території громади діють такі громадські організації фізкультурно-спортивного спрямування: Нововодолазький фізкультурно-спортивний клуб «Юність», фізкультурно-спортивний клуб «Олімп», фізкультурно-спортивний клуб «Sport life», фізкультурно-спортивний клуб «Титан», фізкультурно-спортивний клуб «Дебют», фізкультурно-спортивний клуб «Водолага», Нововодолазький селищний військово-патріотичний клуб «Джура».

Житловий фонд

Всього на території громади нараховується 8473 житлових будинки, в т.ч. 8385 – індивідуальних та 88 – багатоквартирних, 53 у Новій Водолазі та 35 у старостинських округах, зокрема у с. Ватутіне, с. Липкуватівка та с. Новоселівка.

У громаді відсутнє централізоване тепlopостачання. КП «Теплові мережі» надає послуги з опалення виключно юридичним особам. Здійснюється опалення адміністративних приміщень, закладів освіти, медицини, культури та ін.

Водопостачання та водовідведення підключено до 100% багатоквартирних будинків та до 2016 домоволодінь житлового фонду, які розташовані у Новій Водолазі. У сільській місцевості відсутнє централізоване водопостачання та водовідведення, окрім населених пунктів Ватутіне та Липкуватівка, де наданням послуг з водопостачання та водовідведення займаються державні освітні заклади, а не КП «Нововодолазьке ВКП».

Переважає більшість житлових помешкань обладнані індивідуальним газовим опаленням. Невелика кількість домоволодінь опалюється виключно пічним опаленням. З метою економії коштів за використання газу, деякі домоволодіння опалюються дровами.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

На території громади створені та функціонують об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Найчисельнішим за кількістю будинків на обслуговуванні є ОСББ «Колос» – 46 будинків, ОСББ «ДЕУ» – 3 будинки, ОСББ «Колос 2012» – 1 будинок, ОСББ «Світанок» – 1 будинок, ОСББ «Мрія» – 1 будинок.

Комунальна інфраструктура та інженерні мережі

На території громади функціонує Комунальне підприємство «Нововодолазьке водопровідно-каналізаційне підприємство». Скорочено КП «Нововодолазьке ВКП». Основний вид діяльності підприємства – забір, очищення та постачання води.

Підприємство створено з метою забезпечення громадських та особистих потреб шляхом здійснення господарської діяльності у сфері надання послуг водопостачання та водовідведення юридичним та фізичним особам, населенню громади, а також інших послуг відповідно до предмета діяльності підприємства в установленому чинним законодавством України порядку.

Станом на 31.12.2023 р. послугами підприємства для господарсько-питних потреб користуються 2121 споживачів, з них населення – 2016 особових рахунків, юридичних осіб – 105. Протяжність водопровідних мереж становить 26 км, каналізаційних – 16,6 км. Джерелом водопостачання є 10 артезіанських свердловин (з них 7 діючих). Середній вік мереж, які обслуговує зазначене КП – 35 років, відповідно спостерігається значна фізична та моральна зношеність основних фондів.

Таблиця 5.18 Характеристики системи життєзабезпечення Нововодолазької громади

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Водопостачання					
Протяжність мереж водопостачання, км	26.0	26.0	26.0	26.0	26.0
Протяжність мереж водовідведення, км	16.6	16.6	16.6	16.6	16.6
Споживання питної води, тис. м ³ – всього, у тому числі:	147.3	151.0	161.7	162.9	153.5
- населення	95.8	96.3	107.1	107.4	100.7
- підприємства	18.9	21.2	18.6	20.1	19.4
- потреби підприємства (в т.ч втрати)	32.6	33.5	36.0	35.4	33.4
Теплопостачання					
Протяжність мереж, км	5,376	5,376	5,376	5,376	5,376

Енергоспоживання та енергозбереження

Основними споживачами первинних та вторинних енергоресурсів, в першу чергу є населення, комунальні організації, підприємства всіх форм власності, крупна промисловість та інші споживачі (державний сектор, торгівля, середня та мала промисловість, релігійні установи та інші).

Наразі у сфері енергетики на території громади працюють наступні підприємства:

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

- Нововодолазький РРЕ розподілу електричної енергії АТ «Харківобленерго», адреса: Харківська область, Харківський район, селище Нова Водолага, вул. Енергетична, 1;
- Нововодолазький РЕМ «Харківобленерго», адреса: Харківська область, Харківський район, селище Нова Водолага, вул. Енергетична, 1;
- Нововодолазький РРСЦ ПрАТ «Харківенергозбут», адреса: Харківська область, Харківський район, селище Нова Водолага, провулок Кооперативний, 1;
- КП «Теплові мережі» Нововодолазької селищної ради, адреса: Харківська область, Харківський район, селище Нова Водолага, вул.Донця Григорія, 6 (10 котелень на твердому паливі).

Послуги з поводження з побутовими відходами

У громаді здійснюється безкоштовний вивіз сміття з домоволодінь мешканців громади за графіком Службою благоустрою відділу житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища Нововодолазької селищної ради. Фізичні особи-підприємці укладають угоди на вивіз сміття з комунальним підприємством «ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС». На території громади є Нововодолазьке звалище (полігон) твердих побутових відходів, яке знаходиться за межами селища Нова Водолага, площею 5 га. У 2025 році планується будівництво нового полігону, розпочато процес документального оформлення земельної ділянки.

КП «ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС» засноване у 2013 р. Основним видом економічної діяльності є надання послуг зі збирання та перевезення змішаних побутових відходів до Нововодолазького звалища (полігона) твердих побутових відходів, видалення змішаних побутових відходів, а саме розміщення на поверхні та постійне зберігання твердих побутових відходів на звалищі. А також предметом діяльності КП «ВОДОЛАГА КОМУНСЕРВІС» є передача в оренду нежитлових приміщень, обслуговування та утримання громадських туалетів, надання послуг у торговельно-виробничій діяльності, інформаційно-консультативні послуги у сфері житлово-комунального господарства та ін.

Станом на 1 січня 2024 р. підприємство надає послуги з вивезення та зберігання твердих побутових відходів юридичним особам на договірних умовах.

Роздільне збирання, сортування ТПВ на території громади не здійснюється.

Транспортна інфраструктура та зв'язок

Мережа автомобільних доріг

Станом на 01.01.2024 протяжність доріг комунальної власності становила близько 335,641 км, з них:

- асфальтобетонні – 93,3км;
- чорно щебенеve покриття – 61,791 км;
- ґрунтові – 180,55 км.

Автомобільне сполучення

Автомобільне транспортне сполучення з обласним центром м. Харків здійснюється за такими маршрутами: Нова Водолага – Харків і у зворотному напрямку, тричі на день.

Отже, протягом доби через Нововодолазьку громаду проходять три рейси до Харкова та у зворотному напрямку.

Між старостинськими округами та центром громади курсує сім безоплатних нерегулярних автобусних маршрутів, організованих Нововодолазькою селищною радою, які з'єднують віддалені населені пункти громади з Новою Водолагою. А саме із сіл Знам'янка, Павлівка, Мокра

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Рокитна, Рокитне, Ватутіне, Деревівка, Лихове, Просяне, Одринка, Стара Водолага, Федорівка, Новоселівка. Також у громаді є сім регулярних автобусних маршрутів загального користування, які здійснюються приватним перевізником, що забезпечують населення доступом до роботи, необхідних товарів та послуг щоденно: Нова Водолага (Перелісок) – містечко, з заїздом у центр, Нововодолазька центральна лікарня – залізнична станція «Водолага»; селище Нова Водолага (АС) – с. Новоселівка; с. Княжне-Нова Водолага (АС); с. Знам'янка – селище Нова Водолага (АС); с. Павлівка – селище Нова Водолага (АС); селище Нова Водолага (АС) – Залізничні Бірки; с. Мокра Рокитна – селище Нова Водолага (АС).

Поруч з центром громади проходить швидкісна автомобільна дорога міжнародного значення М18 (Е108) (Харків — Сімферополь — Алушта — Ялта) та автошлях М29 — автомобільний шлях міжнародного значення в Україні, що є частиною Європейського маршруту Е105. Через селище Нова Водолага проходить автомобільна дорога територіального значення Т1901.

Залізничні перевезення

Залізничне транспортне сполучення забезпечує станція Водолага, проміжна залізнична станція Південної залізниці на дільниці Мерефа – Красноград, адміністративно належить до Південної залізниці. Залізничні колії та станції обслуговує Харківська дирекція залізничних перевезень. Також на території Новоселівського старостинського округу є залізнична станція «Кварцовий», на території Сосонівського старостинського округу – зупиночна платформа «Сосонівка», на території Ватутінського старостинського округу – зупиночні платформи «Джгун», «8 кілометр» та станція «Ордівка», на території Липкуватівського старостинського округу – зупиночна платформа «Липкуватівка».

Поштовий зв'язок

Харківська дирекція АТ «Укрпошта» – регіональний представник Національного оператора поштового зв'язку в Україні, що надає послуги поштового зв'язку в Нововодолазькій громаді. На її теренах діють 3 стаціонарні відділення «Укрпошти», а в селах громади поштові послуги надаються пересувним відділенням поштового зв'язку. Стаціонарні відділення надають поштові, логістичні та фінансові послуги, зокрема, такі як: Укрпошта Експрес, Укрпошта Стандарт, оформлення передоплати, оплата картою, доставка за межі України, перекази, комунальні та інші платежі, виплата пенсій та грошової допомоги¹⁰.

Мережа відділень Нової Пошти та кількість поштоматів практично заміняє мережу Укрпошти в селищі Нова Водолага. Однак в старостинських округах поштовий зв'язок майже відсутній. Відділення Укрпошти є лише в найбільших селах Ватутіне та Новоселівка.

Мобільний зв'язок та інтернет

На території Нововодолазької селищної територіальної громади є покриття усіх найбільших операторів мобільного зв'язку України: Київстар, МТС, lifecell, Тримоб (Utel), Інтертелеком. Якість покриття, звісно, відрізняється в різних куточках громади, проте мобільні оператори постійно покращують рівень покриття. У громаді працюють такі інтернет провайдери: Bilberry, NovoNet, SKNet.

ПАТ «Укртелеком» надає послуги стаціонарного телефонного зв'язку на території громади та доступ до мережі інтернет за технологією сполучення ADSL. Оптичний інтернет за технологією PON надає також ПАТ «Укртелеком».

Інфраструктура торгівлі та сфери послуг

Станом на початок 2024 р. у громаді зареєстровано 1492 юридичних та фізичних-осіб підприємців, з них 412 юридичні особи, 1075 фізичні-особи підприємці, 5 адвокатів та нотаріусів, які займаються наданням послуг у різних сферах. З них найбільше – 111 суб'єктів – займаються роздрібною торгівлею непродовольчими товарами, 12 – це заклади харчування (кафе та

¹⁰ <https://offices.ukrposhta.ua>

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

ресторани), 5 автозаправок, 4 автомийки та 5 перукарень, 1 – готелі та мотелі. З послуг, що не надаються бракує послуг з забезпечення проживання.

Більшість закладів сфери сервісу працюють у Новій Водолазі.

Заклади сфери сервісу розташовані в 90% на території адміністративного центру громади селища Нова Водолага. Із 35 продовольчих магазинів в 3-х старостатах з 12 працюють вісім. Гірша ситуація з аптеками та іншими сервісами.

Висновки

Соціальна та гуманітарна інфраструктура

- 1. Громада має розвинену освітню мережу закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти. Практично – це мережа, що діяла в частині колишнього Нововодолазького району.*
- 2. Мережа освіти має морально (а частково й фізично) застаріле навчальне обладнання в профільних закладах, насамперед, брак сучасних технічних засобів навчання (особливо в старостинських округах), частково – стан приміщень, що потребують ремонту та термосанації. З викликів останнього часу – необхідність облаштування укриттів та їхнє обладнання всім необхідним для проведення очних занять.*
- 3. Наявні дуже великі диспропорції фактичної наповнюваності класів – від 90,9% у Нововодолазькому ліцеї №1 до 22,5 % у Сосонівській гімназії. Відповідно собівартість навчання одного учня відрізняється в рази.*
- 4. Більшість дошкільних навчальних закладів розташовані в 10 найбільших населених пунктах громади, що свідчить про рівномірність розподілу послуг по громаді.*
- 5. Позашкільною освітою охоплена переважно діти, які живуть в її адміністративному центрі.*
- 6. Надання адміністративних та соціальних послуг – здобуток громади, воно налагоджено добре та відповідно до чинних вимог.*
- 7. Медичне обслуговування населення в громаді здійснюється комунальним некомерційним підприємством «Нововодолазька центральна лікарня» Нововодолазької селищної ради та комунальним некомерційним підприємством «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Нововодолазької селищної ради. Мережа ЦПМСД складається з 7 АЗПСМ.*
- 8. Мережа закладів культури в Нововодолазькій громаді надзвичайно розгалужена і повністю задовольняє потреби громади.*

Енергетика та екологія

- 1. Особливість Нововодолазької громади – відсутність централізовано опалення, тому опалення будинків здійснюється за допомогою індивідуальних газових котлів, електроенергії та твердопаливних котлів. У бюджетній сфері опалення здійснюється шляхом використання альтернативних видів палива – пелетів та брекетів.*
- 2. Робота з термосанації будинків бюджетної сфери лише розпочалася, енергоменеджмент у громаді не запроваджено. Нова Водолага не є підписантом Європейської ініціативи «Угода Мерів щодо Клімату та Енергії».*
- 3. Значні проблеми в громаді зі збором та вивезенням для утилізації ТПВ. Збором ТПВ охоплена лише частина території громади та біля половини домогосподарств; як наслідок утворюються стихійних сміттєзвалищ в неохоплених населених пунктах.*
- 4. Очисні споруди не забезпечують очищення стічних вод до нормативних показників (ГДС). Для забезпечення скиду зворотних вод в межах нормативних показників та з метою дотримання якості води поверхневого водного об'єкта необхідно вирішити питання щодо реконструкції очисних споруд.*

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Транспортна інфраструктура та зв'язок

1. Поруч з центром громади проходить швидкісна автомобільна дорога міжнародного значення М18 (Е108) (Харків – Сімферополь – Алушта – Ялта) та автошлях М29 – автомобільний шлях міжнародного значення в Україні, що є частиною Європейського маршруту Е105. Через селище Нова Водолага проходить автомобільна дорога територіального значення Т1901.

2. В цілому мережа доріг загального користування забезпечує транспортне сполучення між населеними пунктами.

3. Поштова мережа ДП «Укрпошти» в громаді значно скоротилася, проте значно розширилась мережа відділень і поштоматів «Нова пошта».

4. Громада на 100% забезпечена швидкісним Інтернет зв'язком.

1.6 Містобудівна документація, а також концепція інтегрованого розвитку території територіальної громади.

Просторове планування, поряд із стратегічним та бюджетним – одна з необхідних передумов для розвитку територій, врахування її особливостей, раціонального розміщення інфраструктурних об'єктів та витрачання бюджетних коштів, ощадного використання ресурсів природного середовища. Його складова – розробка та впровадження до практичної діяльності містобудівної документації, що є інструментом регулювання планування, забудови та іншого використання територій. Один із критеріїв соціально-економічного розвитку території – її інвестиційна привабливість. Її ступінь безпосередньо залежить від наявності містобудівної документації як регіонального, так і місцевого рівня.

Генеральний план із зонінгом – це основний вид містобудівної документації на місцевому рівні, призначений для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту. Виключно після затвердження генплану можливе використання земель за новим функціональним призначенням. На підставі затвердженого генерального плану населеного пункту або у його складі розробляються план зонування території та план земельно-господарського устрою.

Розроблення та затвердження нової відповідної містобудівної документації у Нововодолазькій територіальній громаді – існує нагальна потреба.

Першочерговим завданням, в сфері містобудування Нововодолазької територіальної громади, є створення топографічної основи в цифровому, векторному та графічному зображенні за матеріалами аерофотозйомки (актуалізована картографічна основа в цифровій формі у державній геодезичній системі координат УСК-2000 для розроблення комплексного плану Нововодолазької територіальної громади).

Складова питання містобудівної документації – розробка комплексного плану просторового розвитку території громади, як того вимагає нова редакція Закону України «Про засади державної регіональної політики», ухвалена в липні 2022 р. Це нова документація для абсолютної більшості громад України, до того ж її розробка (так само, як і генеральних планів) обмежується вимогами воєнного часу щодо аерофотозйомок.

Інша частина питання – розробка на основі зібраної інформації інформаційних карт та геоінформаційної системи (ГІС) громади в цілому. Вимога щодо ГІС громади міститься в Законі України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних». Війна загальмувала реалізацію його положень (але не скасувала). Такого ґатунку інформація вигідна для громади як засіб її реалізації. Нововодолазька громада розробляє таку систему – на тепер готова частка, де показані земельні ділянки. Надалі існує необхідність пошарового внесення інших даних.

Висновки.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1. У Нововодолазькій громаді генеральні плани населених пунктів із зонінгом потребують оновлення. Потребує оновлення і містобудівна документація, для цього необхідно забезпечення цілеспрямованого та комфортного управління активами громади: природними (водними, лісовими, мінерально-сировинними) та земельними ресурсами, інженерно-транспортною, соціальною, туристичною інфраструктурою, інвестиційним потенціалом громади, та забезпечення оперативну комунікацію громадян.

2. За умов, що склалися (неможливі отриманням в законному порядку містобудівних умов і обмежень, або будівельного паспорту забудови земельної ділянки) необхідно вже розпочати роботу над розробкою нових генеральних планів громади – з дотриманням обмежень воєнного часу.

1.7 Інформація щодо відповідності регіональній стратегії розвитку (плану відновлення та розвитку регіонів та програмі комплексного відновлення області (у разі наявності))

Національна система стратегічного планування базується на узгодженій системі координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівні.

Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 рр. визначено три стратегічні цілі:

Стратегічна ціль I. «Формування згуртованої держави у соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах».

Стратегічна ціль II. «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів».

Стратегічна ціль III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування».

До кожної стратегічної цілі передбачено кілька оперативних цілей, завдяки яким досягається реалізація запланованих напрямків розвитку держави.

Стратегією розвитку Харківської області на 2021-2027 рр. передбачена реалізація операційних цілей за п'ятьма стратегічними цілями:

Стратегічна ціль 1. «Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіону».

Стратегічна ціль 2. «Забезпечення чистого оточуючого середовища на всьому просторі регіону».

Стратегічна ціль 3. «Побудова конкурентоспроможної та смарт-спеціалізованої просторової економіки з високою доданою вартістю».

Стратегічна ціль 4. «Забезпечення інвестиційно привабливого клімату в регіоні та створення інноваційної та інвестиційної інфраструктури».

Стратегічна ціль 5. «Забезпечення європейського рівня управління та самоврядування в регіоні».

Стратегія розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року узгоджується з:

- Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 рр., затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 року №695;

- Стратегією розвитку Харківської області на 2021-2027 рр., затвердженою рішенням XXIII сесії Харківської обласної ради VII скликання від 27.02.2020 №1196 VII.

Також, при формуванні стратегічних та операційних цілей та завдань були враховані:

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

Стратегія зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 №688-р;

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Державна стратегія управління лісами України до 2035 року та операційний план її реалізації у 2022–2024 рр., затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1777-р;

Водна стратегія України на період до 2050 року та план її реалізації у 2022–2024 рр., схвалені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 №1134.

- Операційний план заходів з реалізації у 2024-2026 роках Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2024 р. № 483-р;

- Національний план управління відходами до 2033 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р;

- рішення Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням, створеної згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 20.

**Таблиця АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ положень Стратегії розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року
Державній стратегії регіонального розвитку України на 2021-2027 роки.**

		Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади до 2030 року	
1.1. Забезпечення інтегрованого розвитку території з урахуванням інтересів майбутніх поколінь	1. Формування згуртованої Держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	++	Стратегічна ціль А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади.
		++	A.1 Підвищення рівня надання медичних послуг
		++	A.2. Покращення та подальший розвиток освітніх послуг
		++	A3. Розвиток сфери соціальних послуг
			A.4 Розвиток сфери адміністративних послуг.
			A.5 Покращення транспортної доступності між населеними пунктами громади, розвиток дорожньої та інженерної інфраструктури
			A.6 Розвиток та модернізація системи надання комунальних послуг
			A.7 Створення безпечних умов життя мешканців громади, у тому числі в умовах війни, а також підвищення рівня громадської безпеки
			A.8 Формування чистого довкілля в громаді, покращення екології
			A.9 Благоустрій Нової Водолаги та старостинських округів
			A.10 Створення без бар'єрного простору на території громади
	++	Стратегічна ціль В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади.	
	+	V.1 Створення та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу	
	+	V.2 Створення умов для подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва. Підтримка виробників органічної продукції	
		V.3 Вдосконалення просторового розвитку громади	
		V.4 Покращення інвестиційної привабливості та створення умов для залучення інвестицій	
		V.5 Підвищення туристичної привабливості громади	
		V.6 Енергоефективна громада з розвиненими джерелами альтернативної енергії	
		С. Розбудова суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді.	
		C.1 Цифровізація громади та налагодження ефективної комунікації між владою та громадою	
		C.2 Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця та взаємодія з громадськими організаціями та ветеранами	
		C.3 Підтримка та заохочення прогресивної і талановитої молоді	
		C.4 Національно-патріотичне виховання молоді та підвищення рівня громадянської свідомості.	
	++	C.5 Розвиток сфери культури та спорту	

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

**Таблиця АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ положень Стратегії розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року
Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки.**

Стратегічна та операційні цілі розвитку Харківської області на 2021-2027 роки	Стратегічні та операційні цілі Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади до 2030 року	
Стратегічна ціль 1 Забезпечення високої якості життя населення на всьому просторі регіон	++	Стратегічна ціль А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади.
	++	A.1 Підвищення рівня надання медичних послуг.
		A.2 Покращення та подальший розвиток освітніх послуг
		A.3 Розвиток сфери соціальних послуг.
		A.4 Розвиток сфери адміністративних послуг
		A.5 Покращення транспортної доступності між населеними пунктами громади, розвиток дорожньої та інженерної інфраструктури
		A.6 Розвиток та модернізація системи надання комунальних послуг
		A.7 Створення безпечних умов життя мешканців громади, у тому числі в умовах війни, а також підвищення рівня громадської безпеки
		A.8 Формування чистого довкілля в громаді, покращення екології
		A.9 Благоустрій Нової Водолаги та старостинських округів
	A.10 Створення безбар'єрного простору на території громади	
+	+	Стратегічна ціль В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади.
		V.1 Створення та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу
		V.2 Створення умов для подальшого розвитку сільськогосподарського
		V.3 Вдосконалення просторового розвитку громади
		V.4 Покращення інвестиційної привабливості та створення умов для залучення інвестицій
		V.5 Підвищення туристичної привабливості громади
+	+	С. Розбудова суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді.
		C.1 Цифровізація громади та налагодження ефективної комунікації між владою та громадою .
		C.2 Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця та взаємодія з громадськими організаціями та ветеранами
		C.3 Підтримка та заохочення прогресивної і талановитої молоді
		C.4 Національно-патріотичне виховання молоді та підвищення рівня громадянської свідомості.
++		C.5 Розвиток сфери культури та спорту
Операційна ціль 1.1 Організація доступності Ефективної системи надання медичних послуг і створення умов		

1.8 Економічний розвиток

Станом на 01.01.2024 в Нововодолазькій громаді було зареєстровано 1492 суб'єктів ЄДРПОУ, з них 412 юридичні особи суб'єктів господарювання та 1075 фізичних осіб-підприємців (ФОП), 5 адвокатів та нотаріусів. Спостерігається тенденція до збільшення кількості фізичних осіб-підприємців – приблизно на 5% на рік протягом останніх двох років, що може свідчити про доволі сприятливі умови ведення бізнесу на теренах громади.

Таблиця 8.2 Кількість зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у Нововодолазькій громаді (на 01.01.2024)

	Загальна кількість, одиниць	Керівниками яких є			
		чоловіки		Жінки	
		Кількість	частка, у % до загальної кількості	кількість	частка, у % до загальної кількості
Юридичні особи	412	410	99.51	2	0.49
Фізичні особи-підприємці	1075	430	40	645	60

У структурі ФОПів переважає роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах.

Для Нововодолазької, як і для переважної більшості інших громад, притаманна концентрація бізнесу в адміністративному центрі – тут діє 68,9 % від всіх зареєстрованих юридичних та фізичних осіб-підприємств.

Крім того, на теренах громади діють суб'єкти господарювання, які зареєстровані в інших громадах, але такого обліку рада дотепер не вела.

Структура економіки за видами економічної діяльності.

Для аналізу галузевого розподілу економіки Нововодолазької громади здійснено структурування суб'єктів господарської діяльності за видами економічної діяльності в розрізі надходжень до бюджету в 2023 р.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

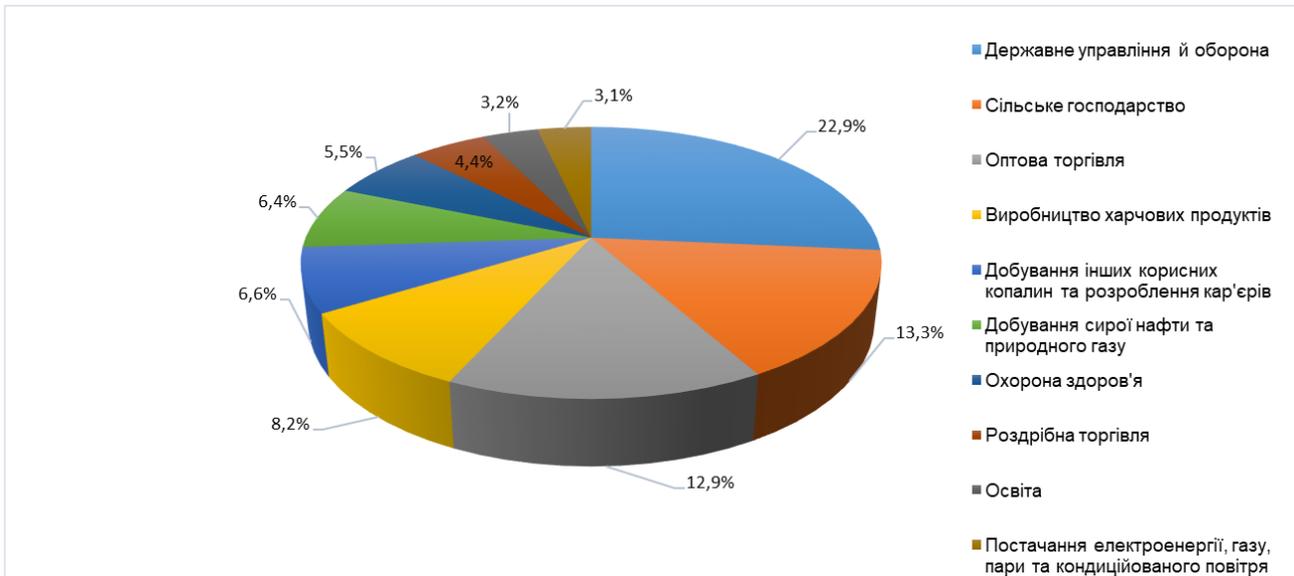

Рисунок 8.1 Галузева структура зареєстрованих у Нововодолазькій громаді юридичних та фізичних осіб-підприємців в розрізі видів діяльності за податковими надходженнями до місцевого бюджету в 2023 р.

У таблиці та діаграмі наведені показники, що характеризують фактичний вклад кожної із галузей в економіку, та перераховані суб'єкти господарювання, що представляють галузь у громаді. Найбільший платник до бюджету селищної ради – органи публічного управління та адміністрування, що розташовані на її теренах (селищна рада, поліція, служба з надзвичайних ситуацій) 22,9%, освіта – 3,2% та охорона здоров'я – 5,5%. Загалом надходження від бюджетної сфери складає 31,6 %.

Найбільша кількість надходжень від державного управління, сільського господарства торгівлі та харчової промисловості. В сумі суб'єкти господарювання дають 54,9% податкових надходжень до селищного бюджету. Тобто більшість – це все ж таки виробнича сфера та сервіс. Причому сільське господарство – 13,3%, оптова торгівля 12,8%, добувна галузь – 13,8%. Привертає увагу досить високий вклад підприємств харчової промисловості – 8,2%.

Найбільші платники до бюджету Нововодолазької селищної ради – Міжрегіональний центр гуманітарного розмінування та швидкого реагування ДСНС України та добувні підприємства АТ «Новоселівський ГЗК», ПРАТ «УКРГАЗВИДОБУТОК», підприємство оптової торгівлі паливом ТОВ «ЕСКО-ПІВНІЧ».

Виходячи з наявних суб'єктів господарської діяльності найперспективнішими для громади в сенсі збільшення економічної активності є розвиток переробної сфери та підприємств харчової промисловості.

Сільське господарство

Нововодолазька громада має великий потенціал для розвитку сільського господарства. Аграрна галузь громади налічує 31 підприємство.

Основні види діяльності – вирощування сільськогосподарських культур та змішане сільське господарство. Найбільша частина суб'єктів зосереджена в вирощуванні зернових культур. З галузей сільського господарства переважає рослинництво, насамперед – вирощування зернових: озима пшениця, яра пшениця, ячмінь, кукурудза, вирощування олійних культур: соняшник, ріпак озимий та соя. Галузь ягідництва слабо розвинена.

Переважає більшість товарної сільськогосподарської продукції у Нововодолазькій громаді виробляється великими сільгоспвиробниками та фермерськими господарствами.

Аграрний сектор громади спеціалізується на вирощуванні зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Вирощуванням зернових культур займаються: ЛІПКУВАТІВСЬКИЙ АГРАРНИЙ КОЛЕДЖ, ПП «АГРОФІРМА СВІТАНОК», ТОВ «НОРМА», ПСП «НОВЕ ЖИТТЯ», ТОВ «ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ФОНД РОЗВИТКУ», СТОВ «СОСОНІВКА-АГРО», ТОВ ІМ. ЧКАЛОВА.

ПП «АГРО-НОВОСЕЛІВКА 2009» спеціалізується на вирощуванні зернових культур та розведенні великої рогатої худоби абердино-ангуської породи.

Приватне підприємство «АГРОФІРМА «СВІТАНОК» займається розведенням свиней, виробництвом м'яса свинини та м'ясної продукції.

Розведенням м'ясо-яєчних порід птиці займається ТОВ «ПТАХОФАБРИКА ПРОСЯНЕ».

ТОВ «ДЕЛЬТА», ПП «АГРОСЕРВІС СГ» займаються виробництвом м'ясо-молочної продукції та вирощуванням зернових.

Перспективним напрямком подальшого розвитку галузі сільського господарства є нарощування виробництва та співпраця галузевих сільгосптоваровиробників, створення кластерів. Це дасть можливість ведення агро-логістики на вищому рівні, придбання сучасного устаткування, якісної переробки сільськогосподарської продукції та доведення її до продажного стану, виходу дрібних виробників на нові ринки та стане ключовим драйвером розвитку громади. Крім того, це крок до впровадження інвестицій у передові інноваційні технології, а також до участі у амбітних проектах. Це створить додаткові робочі місця, поповнить бюджет і стимулюватиме розвиток громади.

Промисловий потенціал громади

Економіка громади має аграрно-промислову спеціалізацію. Промисловий комплекс представлений такими видами економічної діяльності: сільськогосподарське виробництво, харчова, склоробна промисловість, газовидобувна діяльність та добування кварцового піску.

На території Нововодолазької селищної ради промисловість представлена підприємствами, що пов'язані з користуваннями надрами ПАТ «Нововселівський ГЗК», ТОВ Енерго-сервісна компанія «Еско-північ» та підприємствами переробної, харчової та іншої промисловості: ТОВ «Агроком нова Водолага», ТОВ «Нововодолазький масло-жировий комбінат», ТОВ «МК Ріал», ТОВ «Данко Декор».

Підприємницьке середовище

Підприємницьке середовище складається з підприємств, які працюють на території громади та фізичних осіб підприємців. Всього по Нововодолазькій селищній територіальній громаді зареєстровано 1492 суб'єкта господарської діяльності, з них: юридичні особи – 412, фізичні особи -підприємці – 1075, адвокати та нотаріуси – 5.

У розрахунку на 10 тис. населення кількість юридичних осіб складає 159, а кількість ФОПів – 415 одиниць.

Податкове середовище в цілому сприятливе для розвитку малого і середнього бізнесу та має низькі ставки місцевих податків.

Актуальним є формування сприятливого середовища для малого та середнього підприємництва; організація навчання підприємству; створення центрів, агенцій для підтримки та розвитку малого бізнесу; інформування про можливості участі у програмах розвитку малого та середнього підприємництва; долучення до донорських програм, які повинні привести до збільшення кількості підприємців та стати ще одним потужним важелем розвитку громади.

Інвестиційний потенціал громади

Нововодолазька громада має значний інвестиційний потенціал, що обумовлений, насамперед, її природними та людськими ресурсами.

Громада розробила кілька інвестиційних пропозицій, переважно – на основі ідей, надалі – їхній перелік.

1. Земельна ділянка в селищі Нова Водолага

Площа: 0,3000 га.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Власність: комунальна.

Відстань: до мереж електропостачання – 50 м; до дороги – 0,5 км;

Варіанти використання: для обслуговування громадської забудови.

2. Земельна ділянка в селищі Нова Водолага

Площа: 0,5000 га.

Власність: комунальна.

Відстань: до мереж електропостачання – 50 м; до дороги – 0,1 км;

Варіанти використання: для обслуговування громадської забудови.

3. Земельна ділянка в селищі Нова Водолага

Площа: 1,0000 га.

Кад. 6324255100:04:000:0668

Власність: комунальна.

Відстань: до мереж електропостачання – 50 м; до дороги – 0,5 км;

Варіанти використання: критий ринок, логістичний склад, промислова забудова, торгівельний комплекс, автостоянка.

Висновки

- 1. У Нововодолазькій громаді домінують середні, малі та мікропідприємства (класифікацією ЄС), є невелика частка великих підприємств.*
- 2. Громада сформулювала кілька інвестиційних пропозицій. Втім необхідна системна робота з їхнього просування.*
- 3. Громада має сприятливе податкове середовище завдяки невеликим місцевим податкам.*
- 4. Основні надходження до бюджету селищної ради йдуть не від виробничої сфери, а від державного управління. При цьому видобування корисних копалин на четвертому місці, а сільське господарство на другому місці.*
- 5. Переважна більшість товарної сільськогосподарської продукції в громаді виробляється великими сільгоспвиробниками та фермерськими господарствами.*
- 6. Завдяки наявним працюючим середнім підприємствам громада має досить розвинену сферу харчової промисловості, яка повинна розвиватись.*

1.9 Фінансовий стан та бюджет територіальної громади

Бюджет Нововодолазької громади формується відповідно до Бюджетного та Податкового кодексів України. У 2023 р. доходи бюджету Нововодолазької громади становили 339,5 млн. грн. (131,6% від рівня 2022 р.), видатки – 347,8 млн. грн. (141,3% до попереднього року).

Доходи

У 2023 р. податкові надходження склали 61,9% усіх доходів бюджету Нововодолазької громади (рис. 9.1). Питома вага офіційних трансфертів у 2023 р. склали 32,3% усіх доходів бюджету громади. У 2022 р. вона становила 26,0% усіх доходів бюджету громади. Фактично всі видатки громади здійснювались за рахунок власних надходжень.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Податкові надходження

50,3% усіх податкових надходжень бюджету Нововодолазької громади у 2023 р. становив податок із доходів фізичних осіб (ПДФО, рис. 9.2). Його частка серед власних надходжень 46,0%. На другому місці єдиний податок – 16,4% та рентні платежі за користування надрами 16,6%. Податок на майно завершає п'ятірку лідерів – 12,3%. Також відзначимо, що доходи від туризму та рекреації – в межах «нуль» у періоді, що не відповідає наявним можливостям.

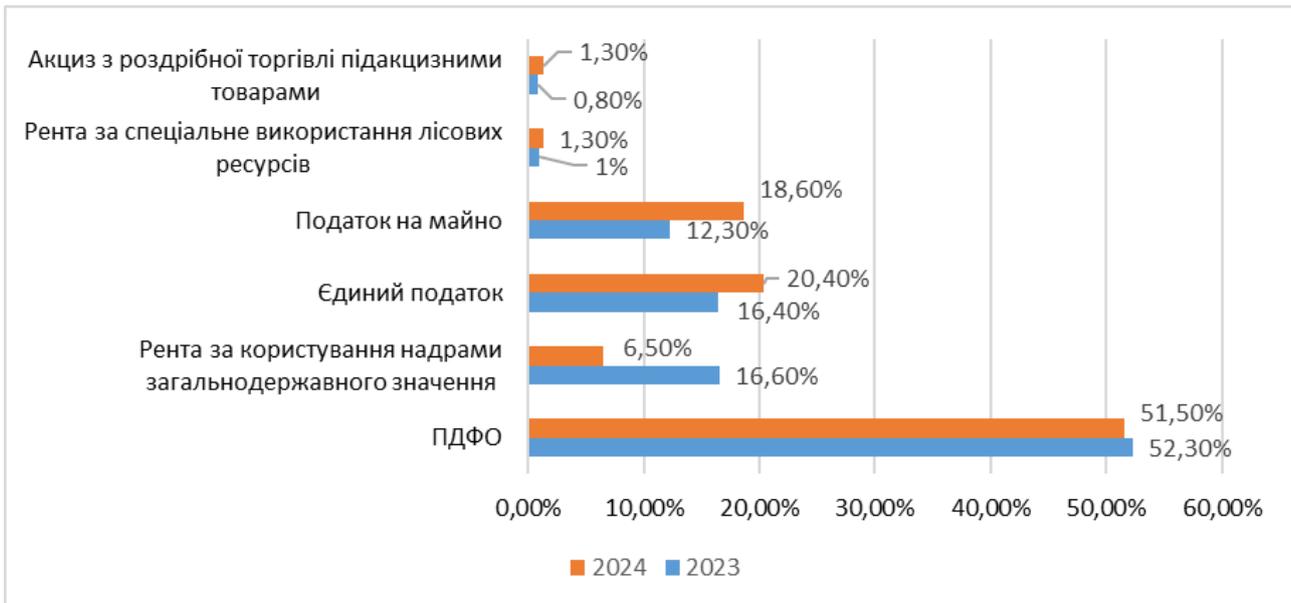

Рисунок 9.2 Структура податкових надходжень бюджету Нововодолазької територіальної громади, 2023–2024 рр.

Отже, у 2023 р. найбільше надходжень до бюджету Нововодолазької селищної ради відбулося, насамперед за рахунок податку на доходи фізичних осіб та місцевих податків.

За всіма іншими показниками надходження зменшилися (докладніше – в табл. 9.1). В цілому у 2022 р. та 2023 р. індекс податкоспроможності громади становив 0,9, а у 2023 р. зменшився до 0,7. Це означає високі спроможності територіальної громади.

Найбільші платники податків на території Нововодолазької громади працюють у галузі добувної та харчової промисловості а саме: ТОВ «ЕСКО-ПІВНІЧ», АТ «Новоселівський ГЗК», ПРАТ «УКРГАЗВИДОБУТОК», ТОВ «МК РІАЛ», ТОВ «НВМЖК».

Разом у 2023 р. вони забезпечили 28,3% податкових надходжень до бюджету громади.

Серед бюджетоутворюючих платежів спостерігається зниження частки єдиного податку в обсязі податкових надходжень з 20,6% у 2022 р. до 15,8% у 2023 р. Зросла частка надходжень від орендної плати та акцизного збору.

Офіційні трансферти

До місцевого бюджету Нововодолазької громади у 2023 р. надійшло офіційних трансфертів 109,8 млн. грн.

51,6% від обсягу всіх офіційних трансфертів, що їх отримала громада в 2023 р., становила освітня субвенція з державного бюджету. У 2022 р. вона становила 88,0% від всіх офіційних трансфертів.

Видатки

У 2023 р. видатки місцевого бюджету Нововодолазької громади виконано на 99,7% до рівня 2022 р.

З загального фонду бюджету громади профінансовано видатків у сумі 248 544,8 тис. грн., з них освітньої субвенції – 55 806,7 тис. грн. (39,4%). Субвенція з місцевого бюджету державному

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів – 4 569,1 тис. грн., організація благоустрою населених пунктів – 38 610,4 тис. грн. Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету – 28 845,7 тис. грн. Крім того, за спеціальним фондом у 2023 р. профінансовано видатків на суму 99260,1 тис. грн., що на 14,6% більше попереднього року. Основна їхня мета – забезпечення ефективного функціонування бюджетної сфери та життєво необхідних потреб жителів громади у період дії воєнного стану. Найбільша частина цих видатків, 94957,3 тис. грн., це – капітальні видатки та капітальні трансферти.

Найбільша частка у структурі видатків бюджету Нововодолазької громади у 2022–2023 рр. – (рис. 9.4).

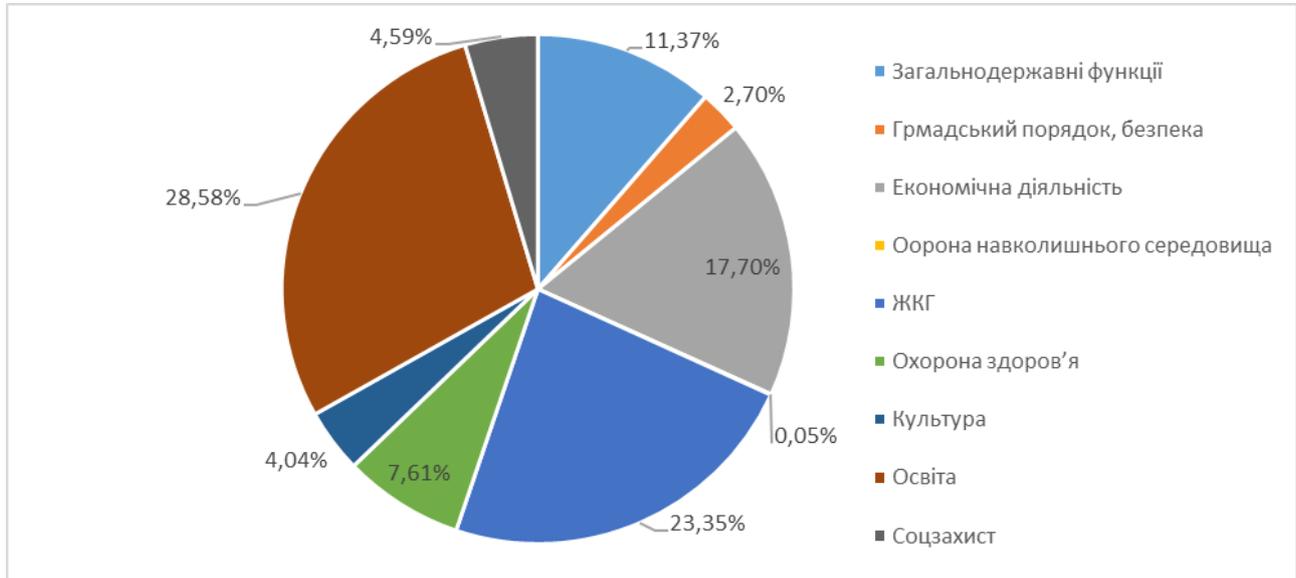

Рисунок 9.4 Структура видатків місцевого бюджету Нововодолазької громади у 2023 р. (%)

Найбільші видатки з загального фонду здійснювались на освіту – 91646,2 тис. грн (28,6%), житлово-комунальне господарство – 54019,1 тис. грн. (23,35%), економічну діяльність – 29442,5 тис. грн (17,7%).

Фінансова спроможність громади.

Нововодолазька громада за чисельністю населення має високий рівень спроможності, за площею – високий, за індексом податкоспроможності – високий, за часткою власних надходжень у місцевому бюджеті – високий.

Індекс податкоспроможності Нововодолазької громади становив у 2022 р. – 0,9, а в 2023 р. – 0,7, тобто він зменшується. Згідно з розрахунками за 2023 р., Новововодолазька громада посіла 7-ме місце серед 56 територіальних громад Харківської області за аналізованим показником.

За даними порталу «Децентралізація» у 2023 р. надходження до загального фонду бюджету Нововодолазької громади в розрахунку на 1 мешканця (без трансфертів) становили 9,891 тис. грн, що більше середнього по області (6,511 тис. грн.) й забезпечили громаді 11-те місце серед 56 громад регіону.

За обсягом видатків загального фонду в розрахунку на одного мешканця у 2023 р. Новововодолазька територіальна громада посіла 10-те місце серед громад Харківської області. Для порівняння, у 2022 р. громада займала 7-ме місце за цим показником.

У 2023 р. громада посіла 12-те місце у Харківській області за капітальними видатками на одного мешканця. Показник фіскальної віддачі території засвідчує 24-те місце громади в регіоні, тобто – грошей до бюджету в громаді збирається достатньо.

Надходження місцевих податків та зборів на одного жителя у 2023 р. становило 2698 грн., більше, ніж в середньому по області (1849 грн.), що дозволило зайняти 12 місце серед громад області.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Нововодолазька територіальна громада має одні з найнижчих показників витрат на утримання апарату управління серед громад Харківської області. За результатами 2023 року вона посіла 35-те місце.

Місце громади в регіоні за цими та іншими показниками наведено у таблиці 9.3¹¹

Таблиця 9.2 Місце громади в регіоні за показниками фінансової спроможності (2022–2023рр.)

Показник	Нововодолазька громада		У середньому громади Харківській області		Місце Нововодолазької громади в рейтингу громад регіону	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Надходження загального фонду на одного мешканця, грн	8671	9891	5378	6511	8	11
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади), грн.	0,761	1,59	1,373	1,99	24	17
Місцеві податки і збори на одного мешканця, грн.	2366	2698	1392	1849	6	12
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до території громади), тис. грн/км ²	14,94	17,0	16,99	21,3	23	24
Плата за землю на одного мешканця, грн.	442	924	494	664	22	11
Видатки загального фонду на одного мешканця, грн	10723	11522	7204	8686	7	10
Капітальні видатки на одного мешканця, грн.	667	4420	290	2985	7	12
Видатки на утримання апарату управління на одного мешканця, грн.	1048	1389	1201	1689	28	35
Індекс податкоспроможності	0,9	0,7	0,8	0,5	17	7

Висновки

1. Абсолютні обсяги надходжень до бюджету Нововодолазької селищної ради в 2023 р. порівняно з попереднім роком та показники середнього доходу на одного мешканця зросли, що означає фактичне зменшення десь на третину купівельної спроможності.

¹¹ <https://decentralization.gov.ua/finance/dashboard>

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2. 32% доходної частини бюджету Нововодолазької селищної ради – це офіційні трансферти з державного бюджету, що відображає значну ступінь дотаційності, Обсяги базової дотації збільшуються, більше того – у 2023 р. коефіцієнт податкоспроможності зменшується.

3. Місцевим податкам та зборам належить більше 60% власних надходжень у бюджет селищної ради, високі показники щодо дохідності земель у громаді та фіскальна віддача території.

4. Найбільша частка видатків Нововодолазької селищної ради – це державне управління та освіта. Під час воєнного періоду обсяги їх фінансування децю зменшилися, але структура не змінилася. Водночас, порівняно з іншими громадами регіону, в громаді один з найменших показників видатків на утримання апарату управління на одного мешканця.

1.10 Органи управління громадою

Місцеве самоврядування здійснюється Нововодолазькою селищною радою у складі, яка нараховує 25 депутатів. З них: 7 депутатів були обрані від політичної партії «Слуга народу», 5 депутатів були обрані від політичної партії «Блок Кернеса – Успішний Харків», 5 депутатів були обрані від політичної партії «Батьківщина», 4 депутати були обрані від політичної партії «Опозиційна платформа – За життя!», 4 депутати були обрані від політичної партії «Блок Світличної – Разом!».

Тобто, місцева політична палітра надзвичайно різноманітна, явного політичного лідера немає, а з огляду на малу кількість депутатських мандатів від кожного виборчого списку – також дуже персоніфікована. Об'єктивно – це хороша основа для напрацювання механізмів місцевої демократії – вміння домовлятися, знаходити компроміси заради досягнення цілей розвитку територіальної спільноти.

В Нововодолазькій селищній раді діє 5 постійних депутатських комісій.

До складу виконавчого комітету входить 24 особи, у тому числі керівники підприємств, установ та організацій громади, старости старостинських округів та ін.

На місцях призначено 12 старост, які виконують свої обов'язки згідно з посадовими інструкціями та Положенням про старосту.

У Нововодолазькій селищній раді всього за штатним розписом 283,75 одиниць, з них біля 20% штатних одиниць призначені для старостинських округів (староста, діловод). Найбільше, 115,75 штатних одиниць, у відділі житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища.

1.11 Органи самоорганізації населення та громадських об'єднань

На території Нововодолазької громади функціонує ОСББ «Колос», яке обслуговує 50 будинків. Також діють релігійні громадські організації: 12 релігійних організацій Української православної церкви та 4 релігійні християнські організації (Релігійна громада євангельських християн-баптистів Нововодолазька церква «Життя у Христі», Церква «Блага вість», Церква Адвентистів сьомого дня та Релігійна громада Свідків Єгови).

Станом на 01.07.2024 в громаді, а саме у селищі Нова Водолага зареєстровано 4 громадських організації.

З усіх зазначених організацій тепер найбільшу громадську активність проявляє: ГО «Нововодолазький молодіжний клуб Джура».

Діяльність спрямована на виховання дітей та молоді в дусі відданості принципам державної незалежності й соборності України та українському народу через плекання національних,

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

військово-патріотичних, історичних традицій; формування та розвиток почуття національної самосвідомості, ідентичності, самобутності, волі, соборності та гідності українського народу; спонукання до здобуття молоддю первинних загальновійськових і спеціальних компетентностей; розвиток навичок поведінки в екстремальних умовах; на розвиток самовиховання дітей та молоді через висвітлення їх діяльності в засобах масової інформації та в Інтернеті, через освітні веб-сайти та на сторінках у соціальних мережах. До складу організації входить 29 осіб різного віку (14-35 років).

1.12 Результати опитування заінтересованих сторін.

Результати опитування мешканців громади

В рамках розробки стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади у листопаді–грудні 2024 року було проведено опитування серед мешканців Нововодолазької селищної територіальної громади.

В опитуванні взяли участь 437 жителів селищної територіальної громади (наймані працівники, підприємці, молодь, безробітні, керівники підприємств, пенсіонери)

1. Структура опитаних респондентів.

Серед опитаних, найбільша кількість жителів у віці 25-40 років – 41,2 % та 40-50 років – 30,7%, 50-60 років – 13,7%, що складає основу економічно активного населення міста та безпосередньо впливають на розвиток громади.

Ця частина населення є найбільш активною в територіальній громаді. За статтю респонденти розподілились таким чином: більше громадсько активними виявились жінки, їх серед респондентів 77,8%.

За родом занять 38,7% респондентів – наймані працівники, 21,1% – служовці, 16,2% – безробітні, 5,7% – підприємці. Серед опитаних – керівники підприємств і установ, студенти і пенсіонери, тобто практично всі категорії населення.

2. Характеристика нинішнього стану громади.

Значна кількість респондентів 32,7% відповіли, що це громада в якій я хочу, щоб жили мої діти; 24,3% відповіли, що вони пишаються своєю громадою; 5,5% вважають громаду місцем, в яке хочеться повернутись. Разом з тим насторожує кількість респондентів, що не бачать жодної перспективи своєї громади (9,6%), 2,7% вважає місцем, де важко себе реалізувати, 7,1% вважають Нововодолазьку громаду, громадою на узбіччі прогресу.

Більшість опитуваних – 70,1% планує в майбутньому залишитись жити в громаді. Викликає занепокоєння високий відсоток людей – 23,3%, що не змогли на сьогодні вирішити це питання і вагаються.

3. Оцінка рівня нинішнього стану окремих показників стану громади.

Найнижчі оцінки серед опитаних отримали:

- 68,1% – незадоволені станом доріг в громаді;
- 28,5% – робота дошкільних установ ;
- 27,7 % - можливість працевлаштування.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Разом з тим слід відмітити, що лише медичне забезпечення, надання освітніх послуг та якість комунальних послуг оцінили найвище (оцінки добре та відмінно проставили більше 48% опитуваних). Загалом з 12 показників – 10 відмічені більшістю як незадовільні та задовільні.

Діаграма 1 Задоволеність послугами

4. Що заважає розвитку громади?

На думку респондентів, низька якість (відсутність) дорожнього покриття між населеними пунктами в громаді найбільше заважає розвитку громади (51,9%).

Безробіття, відсутність робочих місць також є одним з чинників, що заважають розвитку громади (безробіття 31,1%).

Опитані звернули увагу на відсутність можливості для самореалізації (21,5%).

Не залишилась поза увагою недостатня громадська ініціативність та активність мешканців (17,2%), відсутність зовнішніх інвестицій (25,9%).

Діаграма 2. Проблеми розвитку громади.

5. Які напрямки розвивати в громаді.

Однією з головних тез є ремонт доріг (67,5%)

Вирішення проблем безробіття (48,8%), сприяння розвитку промислових підприємств (27,1%), розвиток малого і середнього бізнесу (36,6%), є головними напрямками подолання безробіття в громаді.

Необхідність благоустрою населених пунктів громади (36,6%), підвищення якості водопостачання та водовідведення (17,3%) – на цьому напрямку акцентували увагу респонденти.

33,9% респондентів висловили запит на необхідність розвитку сфери дозвілля в громаді.

6. Яким є, на Вашу думку, основний ресурс громади для подальшого розвитку?

На думку респондентів головним ресурсом розвитку громади є мешканці громади (22,9%), місцеві підприємства та підприємці (17,6%) та їх активність (14,9%).

Серед значимих ресурсів природне середовище і приваблива природа (10,3%), допомога від держави (15,6%) та іноземні інвестори (5%).

7. Ваше бачення громади через 10 років.

В майбутньому респонденти бачать свою громаду успішною, заможною, квітучою, самодостатньою, економічно розвиненою, процвітаючою громадою, з комфортними умовами для проживання і можливостями для молоді. Громадою з розвинутою економікою та інфраструктурою, зелену та з впорядкованими дорогами, дружньою до бізнесу та привабливою для інвестицій. Безпечною та відкритою до людей.

Це може скласти основу для розгляду при визначенні бачення Робочою групою.

Висновки.

1. На думку населення Нововодолазька громада є привабливим місцем для проживання для 61,3% респондентів (32,5% відповіли, що вони хочуть щоб тут жили мої діти, практично 24% пишаються своєю громадою, 4,8 відсотки вважають громаду місцем в яке хочеться повернутись). Проте 9,6% опитаних не бачать жодної перспективи своєї громади та можливості своєї реалізації, а 17,4% відповіли, що це громада в якій я просто живу.

У зв'язку з чим 70 % опитуваних планує в майбутньому залишитись жити в громаді.

2. Оцінка нинішнього стану окремих показників громади показала, що жителів найбільше турбує можливість працевлаштування в громаді, стан доріг та тротуарів, робота дошкільних установ, екологічний стан. Саме ці показники отримали найбільший відсоток оцінки «незадовільно».

Разом з тим, слід відмітити, що лише медичне обслуговування та надання освітніх послуг оцінили найвище (оцінки «добре» та «відмінно» проставили більше 50% опитуваних). Тривогу викликає що 10 із 12 показників відмічені більшістю як незадовільні та задовільні.

3. На думку респондентів найбільшими проблемами громади є низька якість (відсутність) дорожнього покриття між населеними пунктами в громаді (68,1% опитаних), відсутність робочих місць, безробіття (31,1%), відсутність можливостей для самореалізації (21,5%). Відсутність зовнішніх інвестицій, несприятливі умови для розвитку підприємництва, є також одним з чинників, що заважають розвитку громади. Не залишилась поза увагою зношеність інженерних мереж .

4. Більш 67% опитаних жителів громади вважають за пріоритет проведення ремонту доріг. Активізація роботи по створенню нових робочих, сприяння розвитку промислових підприємств та розвиток малого і середнього бізнесу, розвиток туризму є головними напрямками вирішення проблеми безробіття в громаді. На необхідності поліпшення стану доріг та благоустрій населених пунктів громади – на цьому напрямку акцентували увагу більше двох третин респондентів. Розвиток сфери дозвілля також заходиться серед пріоритетів.

5. На думку респондентів головним ресурсом розвитку громади є місцеві підприємства і підприємці (17,6% опитаних) та мешканці громади (22,9%).

Серед значимих ресурсів (12-11%) є мешканці громади, їх активність і підприємливість, та допомога від держави.

6. В майбутньому респонденти бачать свою громаду сучасною високорозвиненою в усіх сферах привабливою для інвестицій. Безпечною, самодостатньою, економічно розвиненою, процвітаючою громадою, з комфортними умовами для проживання і можливостями для молоді. Громадою з розвинутою економікою та інфраструктурою, зелену та з впорядкованими дорогами, дружньою до бізнесу та привабливою для інвестицій.

Результати опитування представників бізнесу

В рамках розробки Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади у листопаді–грудні 2024 року було проведено опитування представників бізнесу селищної територіальної громади.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Мета опитування – отримання від представників бізнесу достовірної і повної інформації, необхідної для розробки Стратегії розвитку селищної територіальної громади і формування бачення його майбутнього.

Опитування проводилося шляхом анкетування. Для опитування були використані узгоджені форми анкети, які були розроблені ГО «Нововодолазький молодіжний клуб Джура» спільно з проектом «Стратегічне планування в Сумській, Харківській та Чернігівській областях» громадської організації «Сіверський інститут регіональних досліджень» в рамках Проекту USAID «Говерла». Всього опитано 62 представника бізнесу.

Проведення опитування передбачало самостійне заповнення анкети, розміщеної на Гугл диску або заповнення анкети отриманої в паперовому форматі. Основа інтерв'ю – відповіді на запитання, поставлені в анкеті. Особливо цінними були думки, що висловлені підприємцями у питаннях, що не передбачали запропонованого варіанту відповіді. Було направлено більше 90 запрошень до опитування, середньому та малому бізнесу, в тому числі ФОП. Отримано 62 відповіді від опитуваних. Серед них: великих – 2, середніх – 2, малих та мікропідприємств – 34, фізичних осіб-підприємців – 21.

1 Статус підприємств.

Переважаюча кількість підприємств (41%) утворена з 1990 по 2004 рік. Процес утворення підприємств в громаді не зупинився і спостерігається активність щодо розвитку бізнесу шляхом утворення нових підприємств. Так, після 2022 року створено 14,8% опитаних бізнесів. Серед опитаних великих підприємств – 2, середніх підприємств – 2, малих та мікропідприємств – 34, фізичних осіб-підприємців – 21.

2. Основний власник бізнесу.

Основний власник бізнесу фізичні особи – 78,7%. В опитуванні прийняли участь бізнеси, засновані громадою та українськими юридичними особами.

3. Загальна інформація про підприємства в цілому.

Переважаюча більшість опитаного бізнесу сконцентрована в сферах: надання послуг – 32,8%, торгівлі – 54,1%, харчовій і переробній промисловості – 6,6%, перевезення – 6,6%.

Визначальними критеріями для розміщення та розвитку бізнесу в регіоні виявилися наступні:

- наявність споживачів послуг,
- наявність споріднених підприємств;
- достатня кількість робочої сили.

4. Споживачі.

Всі респонденти погодились поділитися інформацією про обсяги збуту та географічний розподіл своїх клієнтів (Діаграма 6): 26% реалізують продукцію в межах області, 56% в межах району. В інші області – 16%. За межі України – 2%.

Ці показники свідчать, що місцеві підприємці спроможні продавати свою продукцію за межі України.

Розглядаючи плани бізнесу на майбутнє можемо відмітити, що близько 29,5% бізнесу в майбутньому не планують зменшення обсягів діяльності, а 45,19% планують зростання. Проте тривожить той факт, що 18% планують зменшення обсягів збуту, а 6,6% планують припинення діяльності.

5 Працівники і робоча сила

Однією з рушійних сил створення підприємств є наявність у громаді кваліфікованої робочої сили. Аналіз тенденцій зі зміною кількості працюючих найманих працівників в опитаних бізнесах за

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

період 2023-2024 рр. показав, що 7% бізнесу збільшили чисельність найманих працівників, інші – залишили без змін.

На майбутнє 39,3% планують залишити чисельність без змін, збільшити – 57,4%, зменшення планують лише 1,64%.

24,2% підприємств вже зараз відчувають потребу в кваліфікованій робочій силі, а 9,7% – очікують такі проблеми в майбутньому.

6. Інформація про інвестиції та розвиток.

Відповідаючи на питання щодо запланованих інвестицій, 1,6% респондентів відповіли, що планують залучення інвестицій в 2024 році, 22,6% – в 2025 році. Таку можливість в майбутньому розглядають 45,2% респондентів, не планують інвестицій – 30,6%.

Розглядають можливість розширення виробництва найближчим часом – 25,8% респондентів, в майбутньому – 30,6%, не планують розширення – 69,4%.

Лише 8,1% опитаних підприємців розглядають можливість перенесення бізнесу до іншої громади, тоді як переважна більшість (91,9%) таких планів не мають.

Основними причинами перенесення бізнесу до іншої громади названі: зміна кон'юнктури ринку, відсутність можливості розширити виробничі приміщення, погана транспортна доступність, відсутність необхідної кількості кваліфікованих працівників.

7. Розвиток громади.

Найбільшими перешкодами в розвитку громади респонденти вважають:

- низьку якість дорожнього покриття між населеними пунктами громади;
- недостатню громадську ініціативність та активність мешканців;
- несприятливі умови для розвитку підприємництва;
- відсутність зовнішніх інвестицій.

Діаграма 1. Перешкоди в розвитку громади

Головні завдання, які необхідно вирішити в першу чергу на думку представників бізнесу:

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Ремонт доріг, вулиць та благоустрій населених пунктів громади (62,6%), розвиток малого і середнього підприємництва (64,5%), зменшення безробіття (50%), сприяння розвитку промислових підприємств (17,7%), підтримка фермерства (37,1%).

Перспективними напрямками розвитку громади представники бізнесу вважають: Сільськогосподарське виробництво продукції рослинництва та тваринництва, переробка виробленої продукції, харчова промисловість, виробництво будматеріалів.

Діаграма 14. Пріоритетні сфери економічної діяльності

8. Послуги органів влади та їх роль в економічному розвитку

Найвищий рівень задоволеності серед опитаних підприємців відзначено щодо взаємодії з податковою інспекцією (58%), службами реєстрації бізнесу (52%) та селищним головою (40,3%). Найменший рівень співпраці у бізнесу з органами ДСНС.

Водночас підприємці зазначили, що найменшою є потреба у взаємодії з митницею, районними органами влади та управлінням поліції.

Враження представників бізнесу від діяльності органів місцевого самоврядування по 5 бальній шкалі наведена в діаграмі 16. В цілому оцінки «4»-«5» отримали від більшості опитаних респондентів (56-69%).

При опитуванні 25% підприємців оцінили громаду, як місце ведення бізнесу на відмінно, добре – 32,5%, задовільно – 35%. Більшість опитаних вважають громаду дружньою до бізнесу.

Відповідаючи на запитання «Яка, на Ваш погляд, величина тіньового бізнесу у громаді (у відсотках)?», більшість опитаних представників бізнесу (78,3%) оцінили рівень тіньового сектору у межах 0–30% ринку.

Висновки

1. Переважна більшість опитаного бізнесу сконцентрована в сфері послуг – 32,3%, роздрібній торгівлі – 53,2%, переробці сільськогосподарської продукції – 6,5%, перевезення – 6,85%.

2. На думку представників бізнесу визначальними критеріями для розміщення та розвитку бізнесу в регіоні виявилися наступні: наявність споживачів послуг, наявність споріднених підприємств; достатня кількість робочої сили.

3. На думку респондентів галузями/сферами, які мають стратегічне значення для розвитку громади є: харчова промисловість, сільське господарство (рослинництво,

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

тваринництво), переробка сільгосппродукції, виробництво будматеріалів, легка промисловість.

4. Вже сьогодні 24,2% підприємств відчувають потребу в кваліфікованій робочій силі, а 9,7% - очікують такі проблеми в майбутньому. Найбільше бізнес потребує водіїв, слюсарів, електриків, механізаторів, ІТ спеціалістів, операторів обладнання.

5. Опитані бізнеси найбільше задоволені рівнем співпраці реєстрацією бізнесу і податковою інспекцією (58%), селищним головою (40,3%), відділами селищної ради (50%). Найменший рівень співпраці у бізнесу з органами ДСНС, відділенням поліції.

Водночас підприємці зазначили, що найменшою є потреба у взаємодії з митницею, районними органами влади.

6. Підприємці задумались про можливість розширення бізнесу – 1,6% респондентів відповіли, що планують це в 2024 році, 22,6% у 2025 році. 45,2% респондентів розглядають таку можливість в майбутньому. Лише 30,6% опитаних не планують інвестицій.

7. При опитуванні 25% підприємців оцінили громаду, як місце ведення бізнесу на відмінно, добре – 32,5%, задовільно – 35%. Більшість опитаних вважають громаду дружньою до бізнесу.

8. Представникам бізнесу було запропоновано надати своє бачення перешкод у розвитку громади. Головними перешкодами названі: низька якість доріг та тротуарів, недостатня громадська ініціативність та активність мешканців, несприятливі умови для підприємництва, значна частка населення старшого віку.

Розділ 2. SWOT-аналіз

SWOT аналіз.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1.Наявні природні ресурси (значні земельні ресурси с/г призначення, лісові масиви, корисні копалини: природний газ та кварцовий пісок).	1.Застаріла містобудівна документація.
2.Молода громада за віковим розподілом населення.	2 Низька якість доріг обласного і державного підпорядкування.
3. Наявність кваліфікованих кадрів.	3. Тіньове безробіття і тіньовий бізнес, брак робочих місць та, водночас, брак кваліфікованих спеціалістів робочих спеціальностей.
4.Розвинене підприємницьке середовище.	4.Низький рівень доступності адміністративно соціальних закладів.
5. Наближеність до обласного центру.	5.Недостатня транспортна доступність між населеними пунктами громади.
6.Високий рівень довіри до місцевої влади.	6.Відсутність шкільних автобусів, соціального транспорту.
7. Дорожня мережа розгалужена, що полегшує сполучення між селами.	7. Низький рівень енергоефективності будівель.
8. Високий рівень суспільної активності мешканців.	8.Зношені мережі водопостачання, водовідведення.
9. Розвинене сільське господарство. Аграрна галузь громади налічує 31 підприємство.	9.Незадовільний стан очисних споруд.
10.Розвинений промисловий комплекс.	10.Відсутні договори міжмуніципального співробітництва.
11.Розгалужена соціальна інфраструктура (освіта, медицина, соціальний захист, культура).	11.Відсутні зовнішні інвестиції.
12.Якісні адміністративні послуги, які наближені до людей.	12.Недостатня інформованість мешканців.
13.Наявні інвестиційно привабливі земельні ділянки.	13.Нерозвинена інфраструктура підтримки підприємництва.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

14. Розвинена інфраструктура комунальних підприємств.	14. Нерозвинена мережа відеоспостереження.
15. Наявність осередків професійної освіти.	15. Відсутні укриття на території громади.
16. Розгалужена мережа сфери культури та розвинена спортивна інфраструктура.	
17. 100% забезпеченість швидкісним Інтернетом.	
18. На теренах громади розташована значна кількість об'єктів природно-заповідного фонду.	
Можливості	Загрози
<p>1. Використання можливостей державної підтримки підприємництва та аграрного сектору.</p> <p>2. Надання державної підтримки на соціально-економічний розвиток території громади.</p> <p>3. Функціонування зони вільної торгівлі між Україною та країнами Європейського Союзу.</p> <p>4. Поширення та впровадження сучасних технологій енергоефективності.</p> <p>5. Збереження попиту на сільськогосподарську продукцію на світовому ринку.</p> <p>6. Діючі проєкти і програми міжнародної донорської допомоги на відновлення України та впровадження реформ.</p> <p>7. Розвиток фінансових інструментів підтримки у проведенні заходів з енергозбереження у житловому фонді та муніципальній сфері.</p> <p>8. Відкриття для підприємств України широкого доступу на зовнішні ринки.</p> <p>9. Наявність програм кредитування від міжнародних фінансових організацій, зокрема для виконання надзвичайно ефективної програми для відновлення України, для підвищення енергоефективності та сталого розвитку</p>	<p>1. Затягування російсько-української війни на невизначено довгий термін, скерування переважної більшості державних ресурсів на оборону країни.</p> <p>2. Невпевненість бізнесу розвинутих країн у безпеці капіталовкладень в Україні через війну та значний рівень корупції.</p> <p>3. Втрати кваліфікованої робочої сили через воєнні дії та міграцію, скорочення кількості населення.</p> <p>4. Значні коливання цін на енергоносії через низку воєнних конфліктів у світі з тенденцією до їх підвищення.</p> <p>5. Зниження рівня платоспроможності населення та погіршення його добробуту.</p> <p>6. Світова тенденція до потепління, що призводить до зменшення прісноводних ресурсів (зниження рівня ґрунтових вод).</p> <p>7. Політичний вплив на розподіл державної підтримки місцевого самоврядування.</p> <p>8. Ріст інфляції, нестабільність національної валюти, високі кредитні ставки.</p>

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

<p>та ін., як під державні, так і під місцеві гарантії займу.</p> <p>10. Стабілізація курсу гривні, зменшення рівня інфляції, зменшення облікової ставки НБУ, що спричинить зменшення кредитних ставок.</p> <p>11. Сприятливий інвестиційний клімат.</p> <p>12. Державна підтримка та стимулювання підприємств, запровадження новітніх, енергоощадних технологій.</p> <p>13. Освоєння альтернативних джерел енергії, розвиток відновлювальної енергетики.</p> <p>14. Деретуляція економіки.</p> <p>15. Приведення законодавства України до міжнародних норм і стандартів.</p> <p>16. Покращення рівня екологічної безпеки.</p> <p>17. Підвищення рівня обізнаності влади та населення із принципами забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків.</p> <p>18. Загальне покращення рівня життя громадян.</p>	<p>9. Зменшення ресурсів, якими розпоряджається громада, внаслідок тенденції до централізації фінансів у державі.</p> <p>10. Неможливість модернізувати виробничі потужності на підприємствах через брак ресурсів.</p> <p>11. Збільшення рівня податків, запровадження нових регуляцій для бізнесу.</p>
--	---

SWOT-матриця

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Нововодолазької громади. Зазначені взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики й ризики, що є основою для стратегічного вибору – формулювання стратегічних та оперативних цілей розвитку громади на довгострокову перспективу.

Переваги

За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками в частині сильних сторін та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найперспективніші аспекти, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів та дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку громади.

Ризики

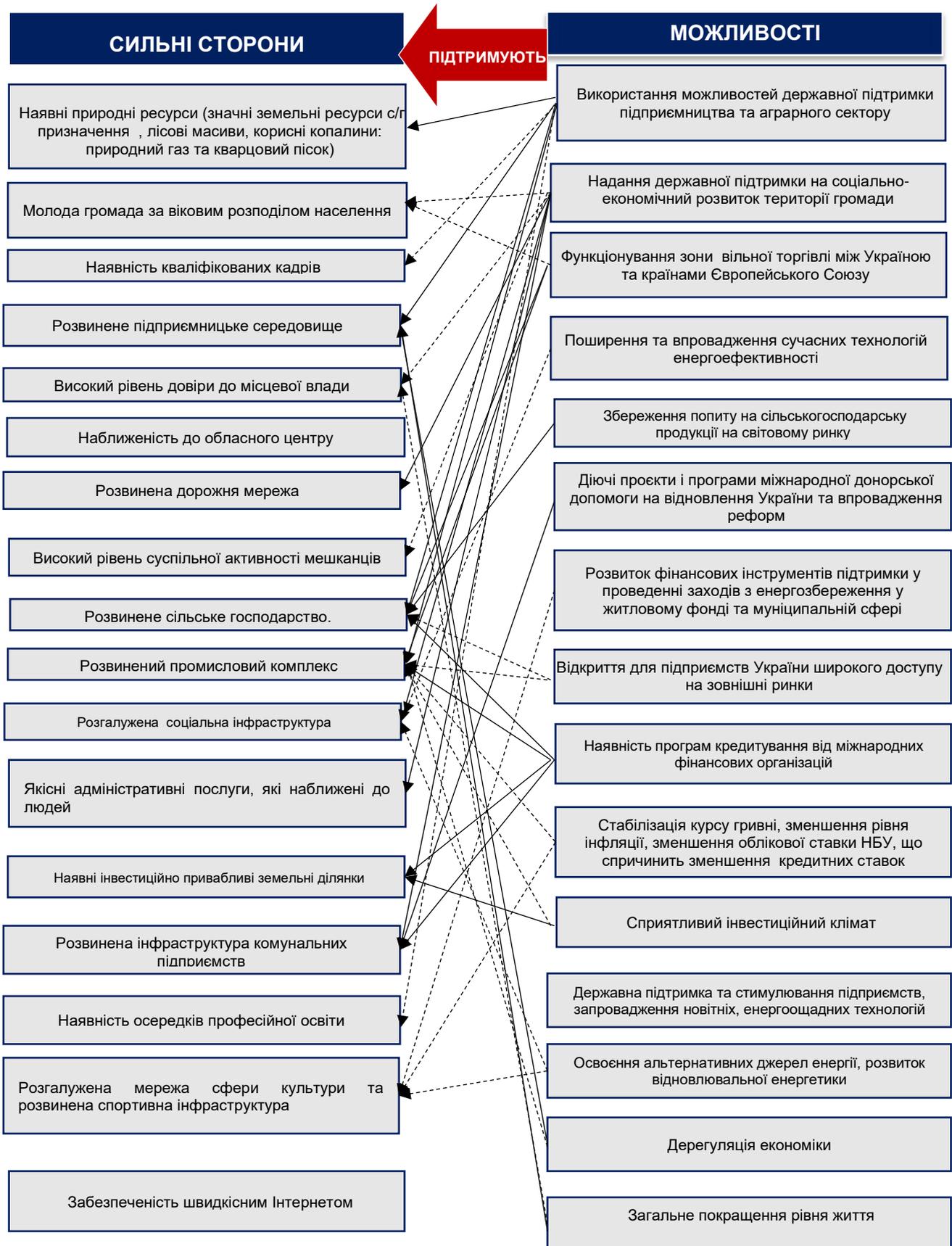
Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найуразливіші місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу за впливу негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найімовірніші ризики під час подальшої реалізації планів розвитку громади.

Виклики

Матриця зв'язків будується на співставленні слабких сторін та зовнішніх позитивних можливостей, що дозволяють зменшити вразливість та подолати слабкі сторони (внутрішні фактори) через використання можливостей (зовнішні фактори).

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Переваги (визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Переваги (визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей).

Використання можливостей державної підтримки підприємництва та аграрного сектору стимулюють розвиток сфери сільськогосподарського виробництва та промисловості, оптимізують використання наявних природних ресурсів, позитивно вплинуть на розвиток підприємництва та сприятимуть використанню наявної кваліфікованої робочої сили.

Надання державної підтримки на соціально-економічний розвиток території громади позитивно вплине на підвищення рівня довіри до місцевої влади, відновлення дорожньої мережі в громаді, розвиток соціальної інфраструктури та надання адміністративних послуг.

Функціонування зони вільної торгівлі між Україною та країнами Європейського Союзу позитивно відзначиться на працевлаштуванні жителів громади, розвитку промислового комплексу і сільського господарства.

Наявність на території громади родючих земель, розвинутого фермерства, в тому числі і органічного землеробства, сприятиме розвитку на території громади підприємств з переробки сільськогосподарської продукції.

Державна та міжнародна підтримка МСП позитивно впливатиме на розвиток фермерства та переробну промисловість.

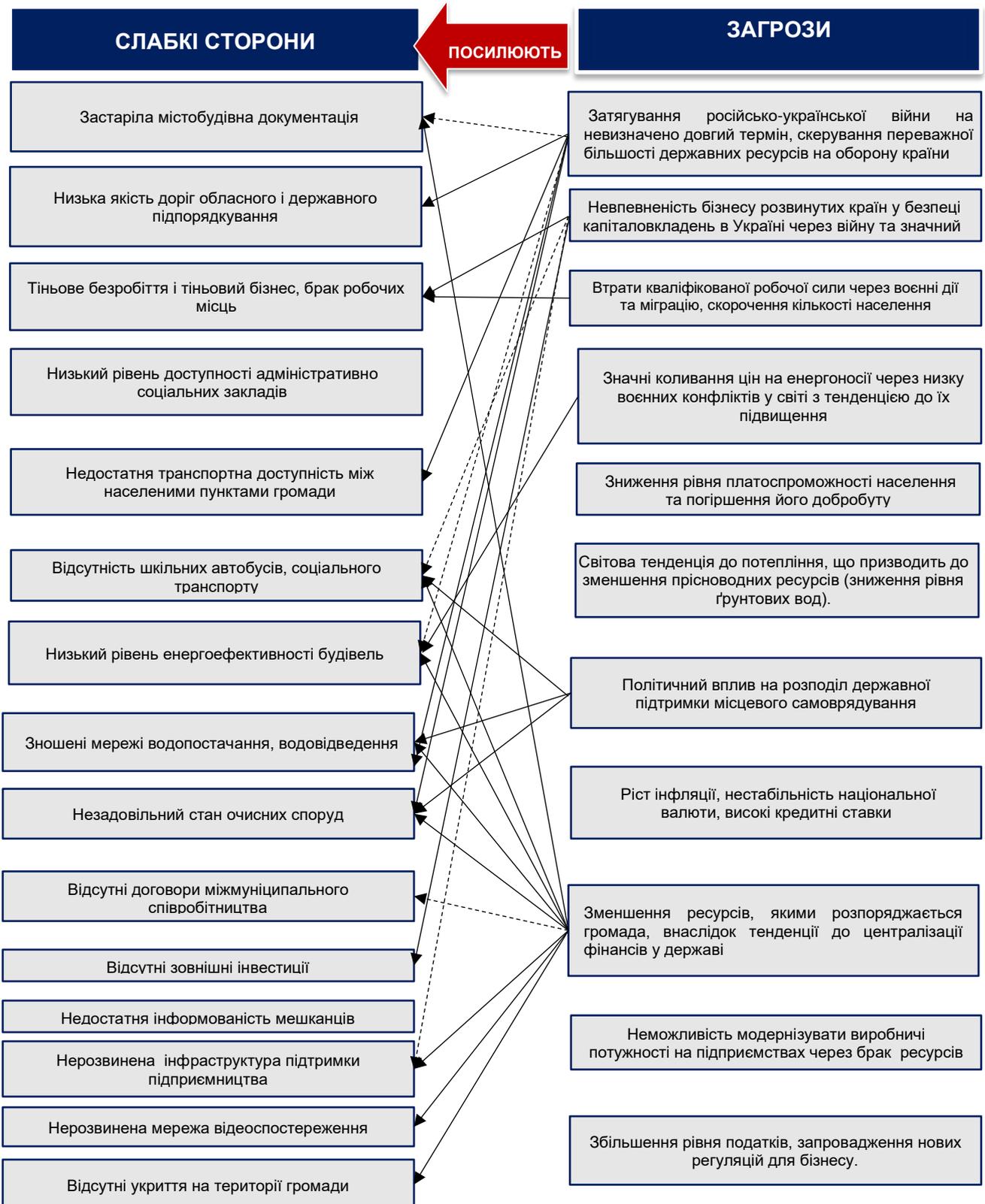
Збільшення можливостей через розвиток фінансових інструментів підтримки у проведенні заходів з енергозбереження у житловому фонді та муніципальній сфері дозволить розширити спектр робіт з термомодернізації будівель комунальної власності.

На подальший розвиток аграрного сектору впливатиме збереження попиту на сільськогосподарську продукцію на світовому ринку, використання можливостей державної підтримки підприємництва та аграрного сектору, наявність програм кредитування від міжнародних фінансових організацій, стабілізація курсу гривні.

Діючі проєкти і програми міжнародної донорської допомоги на відновлення України та впровадження реформ сприятимуть розвитку та відновленню комунального господарства громади, покращенню соціальної інфраструктури, підвищенню довіри до місцевої влади.

Сприятливий інвестиційний клімат в Україні дасть можливість використати наявні земельні ділянки для залучення інвестицій.

Ризики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

Ризики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз).

Загроза затягування російсько-української війни та відповідного спрямування ресурсів, у тому числі людських, негативно впливає на показники природного приросту населення громади та міграційного руху. Серед інших небажаних наслідків – гальмування розробки нової містобудівної документації, розвитку систем централізованого водопостачання та водовідведення, впровадження енергозберігаючих заходів, розв'язання інших інфраструктурних проблем.

Невпевненість бізнесу розвинутих країн у безпеці капіталовкладень в Україні зменшує потенціал надходжень до бюджету, сприяє збереженню високого рівня тінізації ринку праці та браку робочих місць. Стимує розвиток туристичної сфери через отримання зовнішніх інвестицій.

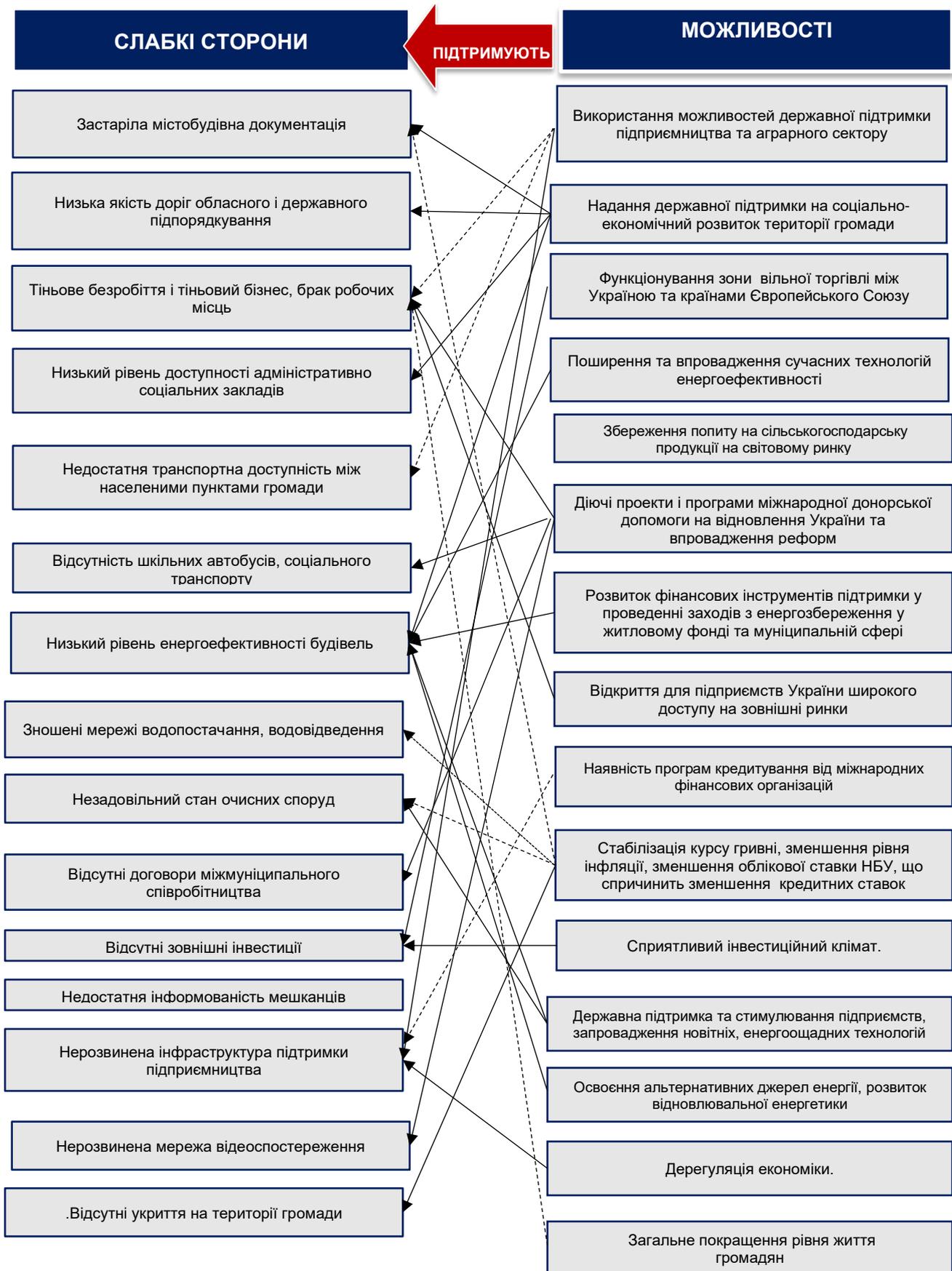
Значні коливання цін на енергоносії – це ризик необхідності збільшення видатків на й без того високовартісну систему освіти. Погіршує ситуацію те, що енергоменеджмент у громаді не запроваджено. За таких умов перевитрати неминучі.

Зменшення ресурсів, якими розпоряджається громада, внаслідок тенденції до централізації фінансів у державі, підвищує ризики зменшення доходної частини бюджету громади на тлі необхідності збільшення доходів на освіту та інші бюджетні галузі, а також негативно впливатиме на спроможність громади утримувати (тим більше – розвивати) власну інфраструктуру.

Політичні впливи на розподіл державних коштів на підтримку місцевого самоврядування здатні зашкодити розв'язанню низки комунальних проблем на території громади, зокрема, щодо водопостачання та водовідведення, енергозбереження.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

ВИКЛИКИ, визначені в результаті аналізу слабких сторін та можливостей

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

ВИКЛИКИ, визначені в результаті аналізу слабких сторін та можливостей.

Надання державної підтримки на соціально-економічний розвиток території громади, діючі проекти і програми міжнародної донорської допомоги на відновлення України та впровадження реформ нададуть громаді можливість скористатися зазначеними інструментами для розв'язання низки застарілих проблем: централізованого водопостачання та водовідведення, термосанації будинків, а також сприятимуть збільшенню активності громадського сектору, провести заходи з покращення стану безбар'єрного доступу.

Надання державної підтримки на соціально-економічний розвиток території громади розширить можливості громади з розробки Комплексного плану просторового розвитку, поліпшення матеріально-технічної бази галузей освіти та культури.

Розвиток фінансових інструментів підтримки у проведенні заходів з енергозбереження у житловому фонді та муніципальній сфері стимулюватиме роботу з впровадження енергоощадних заходів, термосанації будівель бюджетної сфери та зниження видатків на енергоносії.

За допомогою державних та міжнародних програм підтримки МСП можна збільшити кількість ФОПів та підвищити доходи бюджету громади.

У разі надання державної підтримки на соціально-економічний розвиток території громади громада може прискорити розв'язання проблеми централізованого водопостачання та водовідведення, прискорити роботу з термосанації приміщень комунальної власності, розв'язання інших проблем бюджетної та комунальної сфер, покращення безпекового середовища.

Сприятливий інвестиційний клімат в Україні сприятиме надходженню зовнішніх інвестицій в економіку громади.

Стабілізація курсу гривні, дерегуляція економіки, загальне покращення рівня життя громадян, збереження попиту на сільськогосподарську продукцію на світовому ринку сприятимуть підвищенню активності бізнесу, зростанню надходжень до бюджету громади і, як наслідок, зростанню можливостей громади розвивати власну інфраструктуру.

Розділ 3. Сценарії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади

Обґрунтування вибору сценарію розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади.

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови або фактори можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що основним фактором впливу, який обумовлює траєкторію, темпи, можливості та ризики розвитку громад в Україні на сьогоднішній день, є повномасштабна війна, яку розгорнула росія на території нашої держави, в основі сценаріїв розвитку громад лежить фактор війни.

У сценарії розвитку формується найбільш ймовірний варіант розвитку територіальної громади на відповідний період. Сценарій описує послідовність подій від теперішнього до майбутнього стану розвитку громади, що ґрунтується на припущеннях, які стосуються формування комбінацій сильних та слабких сторін, можливостей та загроз.

Методичними рекомендаціями щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 21 грудня 2022 року № 265) визначається такі можливі варіанти сценарію:

1. Інерційний сценарій формується на основі припущень, що протягом тривалого часу вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на стан територіальної громади залишиться незмінним.
2. Альтернативні сценарії необхідні для подальшого перегляду, корекції та уточнення цілей розвитку (у разі потреби).
3. Оптимістичний сценарій ґрунтується на припущеннях, що будуть сформовані найсприятливіші зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які територіальна громада здатна створити самостійно) фактори впливу.
4. Песимістичний сценарій є результатом критичної оцінки та врахування негативного впливу зовнішніх і внутрішніх факторів.

Фактор війни в Україні.

Серед зовнішніх факторів домінує широкомасштабна війна росії проти України – як для держави в цілому, так і для окремої громади. Так чи інакше, більшість зовнішніх факторів безпосередньо залежать чи опосередковано пов'язані з перебігом війни, тобто більшість зовнішніх факторів (можливості і загрози) залежать від подальших сценаріїв розвитку війни. Аналітичний центр Chatham House з Лондона оприлюднив 4 сценарії завершення війни в Україні, разом із оцінкою майбутніх політичних та економічних викликів.

Чотири можливі результати повномасштабної війни росії проти України, за оцінками аналітиків Chatham House, виглядають так:

- довготривала війна – конфлікт, який випробовує межі можливостей кожної зі сторін;
- заморожений конфлікт – перемир'я, яке стабілізує лінію фронту;
- перемога України – зміна політики Заходу щодо підтримки, що дозволяє Україні змусити росію повернутися принаймні до лінії розмежування 23 лютого 2022 року;
- поразка України – прийняття Україною російських умов капітуляції (зміна уряду, демілітаризація, нейтралітет) і територіальні втрати.

Серед наведених сценаріїв розвитку війни в Україні найвірогідніший – «заморозка» війни. Він реалізуватиметься за таких умов: росія пристосовується до тривалої війни, але не має можливості перемогти Україну; Захід продовжує надавати Україні помірну військово-технічну та економічну підтримку, мінімально необхідну для стримування російської агресії, однак недостатню для

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

наступу та звільнення окупованих територій; міжнародні партнери можуть підштовхувати керівництво України до угоди про припинення вогню, а в подальшому – до «Угоди про перемир'я».

Відповідно до сценаріїв, що запропоновані Методичними рекомендаціями (інерційний, оптимістичний, песимістичний), у випадку «заморозки» війни, найбільш вірогідним є песимістичний сценарій. Тобто, коли «більшість зовнішніх загроз і слабких сторін (внутрішніх проблем) «спрацюють» і настануть з високою ймовірністю, що значно погіршить існуючу ситуацію, незважаючи на зусилля Стратегії.

Водночас, крім видимих зовнішніх загроз, зовнішні можливості потужніші за загрози – шанси для України безпрецедентні. Зовнішні можливості – це не лише військово-технічна, макроекономічна та гуманітарна підтримки України зі сторони союзників.

Попри неймовірний ріст пізнаваності та інтересу до України в світі, продовження війни стримує можливі інвестиції у її відбудову та розвиток. Але принаймні Україна у власній відбудові не може чекати завершення війни. Нині не лише в Україні, але й у західних країнах йде пошук стратегії та моделі відновлення України. Йдеться про нову, кращу організацію держави Україна, що передбачає фундаментальні зміни в системі її управління на всіх рівнях та в соціально-економічній структурі, що дозволить їй інтегруватися до НАТО та ЄС.

У зв'язку з цим, також важливо проаналізувати запропонований Методичними рекомендаціями альтернативний сценарій, а саме – реалістичний (стримано-оптимістичний) сценарій (використати сильні сторони, щоб протидіяти загрозам).

Песимістичний сценарій розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади

Песимістичний сценарій розвитку територій формується за комплексу припущень, що відображає баланс зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи й залишається незмінним або може погіршуватися, з огляду на продовження війни та її перехід у невизначено заморожений стан, що не дозволяє сформувати стабільну основу для соціально-економічного розвитку громади.

При цьому до уваги беруться такі базові припущення.

Національний і регіональний рівень:

1. Країни-союзники продовжують надавати Україні помірну військово-технічну та економічну підтримку, що дозволяє стримувати російську агресію від подальшого поширення, однак недостатню для відновлення та розвитку зруйнованої економіки та інфраструктури країни.
2. Держава Україна формально виконує свої зобов'язання за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, переговори про вступ України до ЄС як країни-кандидата розпочинаються, але тривають вони невизначено довгий час без видимих результатів.
3. Збройні сили України успішно оволодівають стандартами НАТО у власній організації, переходять на нові види озброєння, однак, зміни в системі публічного управління та адміністрування відбуваються повільно, що стає підставою для закидів зі сторони кількох країн НАТО в неготовності України до вступу як із міркувань внутрішніх (високий рівень корумпованості), так і зовнішніх – побоювань стати учасниками війни з росією; війна з росією триває, здійснюються бомбардування українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо. Ситуація щодо вторгнення з боку білорусі залишається напруженою.
4. У країні прослідковуються демографічні втрати, спричинені війною, та подальше зменшення кількості населення через падіння рівня народжуваності й активні еміграційні процеси, а також різкі зміни в системі розселення: у східних регіонах – посилення концентрації населення у великих містах через концентроване відновлення інфраструктури, у центральних і західних регіонах – через концентрацію ВПО в обласних центрах та містах обласного значення.
5. Відбулося виключення частини території України з господарської діяльності через окупацію, мінування територій, забруднення земель (зокрема сільськогосподарського призначення) через хімічні та вибухові ураження тощо.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

6. Прослідковуються тенденції втрати економічного потенціалу східних регіонів, їх деіндустріалізація, різкі зміни в системі розміщення господарської діяльності.
7. Рівень економічної спроможності більшості територіальних громад та регіонів України знижений (через вилучення територій з господарської діяльності, релокацію бізнесу та переміщення трудового ресурсу, розірвання логістичних ланцюгів, втрату експортних можливостей тощо), розширено території, які потребують державної підтримки.
8. Існує необхідність відновлення управління та базової інфраструктури на деокупованих територіях.
9. У країні велика кількість ВПО, що вимагає їх інтеграції у соціальне і економічне життя приймаючих громад.
10. Ринки праці дестабілізовані через масове переміщення працівників, релокацію бізнесу, втрату фахівців через мобілізацію, еміграцію тощо.
11. У країні велика кількість ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя.
12. Відбулося зниження доходів бюджету на тлі зростання видатків на утримання армії та розвитку ВПК.
13. В умовах воєнного стану спостерігається згортання децентралізації та повернення до централізованого управління.
14. Відсутні реальні механізми/програми підтримки місцевого економічного розвитку. Спостерігається поступове скорочення офіційних трансфертів.
15. Відбулося перекидання повноважень у соціальній сфері на рівень територіальних громад.
16. Рівень тіньової зайнятості залишається високим, а в деяких громадах поглиблюється через економічну депресію та неспроможність суб'єктів бізнесу сплачувати податки.
17. ВВП країни досягнуло мінімального рівня за останні 30 років. Тенденцій відновлення економічної активності не спостерігається.
18. Гривня підтримується виключно міжнародними вливаннями та кредитами, темп інфляції залишається високим.
19. Інфляція та втрата доходів частини населення призводять до зниження купівельної спроможності населення.
20. Інвестиційні потоки відкладаються в часі до завершення війни.
21. Податковий тиск на підприємців залишається високим. З метою наповнення державного та місцевих бюджетів податковий тиск може навіть посилюватись.
22. Підприємницький клімат в Україні та регіоні погіршується.

Місцевий рівень

1. Територіальна громада далі несе навантаження, спричинені війною, – інтеграція ВПО в громади, їх супровід та підтримка, робота з партнерами щодо надання гуманітарної допомоги, підтримка ТРО тощо.
2. Громада втрачає мешканців, зокрема кваліфікованих фахівців, що відображається на забезпеченні процесів життєдіяльності громади. Населення громади скорочується.
3. Значно скорочується кількість штатних працівників.
4. Застарілі екологічні проблеми території, пов'язані з невідповідальним ставленням до навколишнього природного середовища товаровиробників та мешканців громади, погіршуються.
5. Ресурси громади розподілятимуться переважно на короткотермінові потреби соціального характеру та підтримку комунальної інфраструктури; коштів на проекти із економічним ефектом майже не залишатиметься.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

6. Зростання демографічних ризиків для громади через втрату дітей, молоді, населення у працездатному віці, що вже у найближчі роки спричинить скорочення споживачів освітніх, медичних, культурних послуг.
7. Розвиток сільського господарства обмежений змінами в можливостях експорту.
8. Доходи місцевих бюджетів знижуються через зменшення офіційних трансфертів з державного бюджету та зниження економічної активності в громадах.
9. Відбувається зростання частки доходів місцевих бюджетів від бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, управління, оборона тощо).
10. Значно зростають видатки бюджету громади на заходи у сфері безпеки (зокрема, будівництво/ремонт укриттів), забезпечення потреб військових, підтримку ВПО, соціальні виплати ветеранам та родинам загиблих тощо.
11. Інвестиційний клімат у громаді залишається у замороженому стані до завершення бойових дій.
12. Заходи із забезпечення енергоефективності згортаються, видатки на екологічні цілі скорочуються, що поряд із відсутністю модернізації інженерної інфраструктури негативно впливає на екологічну ситуацію у громаді.

Результат імплементації сценарію для громади

Населення громади скорочується. Відзначається його старіння, а також суттєве скорочення працездатного населення. Скорочення чисельності мешканців, насамперед, працездатного віку загострить кадровий голод. При цьому втрата кадрів, в тому числі управлінських, помітно вплине на якість управління територією. Щоправда дефіцит робочих рук на ринку праці змусить бізнес поступово піднімати рівень зарплати найманих працівників, втримуючи таким чином мінімально необхідну для нього кількість кваліфікованих фахівців.

Бюджет розвитку громади майже порожній, ресурсів для інвестицій у критичну інфраструктуру катастрофічно бракує. Робочі місця на території майже не створюються, міграційні процеси посилюються.

Інвестиційна активність громади млява, мале підприємництво зосереджене переважно у сфері торгівлі й послуг.

Структура економіки залишиться традиційною, а кількість робочих місць істотно не зміниться. Тиск війни та наявні екологічні проблеми території, що посилюються, стримуватимуть можливості розвитку туризму та рекреації на теренах громади – підприємці будуть не схильні ризикувати вкладати гроші до галузі, яка не обіцяє високих прибутків, до того ж вкладати початкові значні кошти без можливості їхнього швидкого повернення.

Суттєве скорочення логістичних ланцюгів та експорту продукції сільського господарства може мати наслідком зменшення податкових доходів від сфери сільського господарства, яку в громаді представляє 31 сільськогосподарське підприємство. Ризики, які виникли у сільськогосподарському секторі та зумовлені війною, матимуть більш негативний вплив на розвиток малих фермерських господарств, у яких менший запас міцності порівняно з великими агрохолдингами, і загрожують їх існуванню. Наслідком цього, імовірно, є втрата громадою розвиненого і перспективного напрямку економічної діяльності.

Коефіцієнт податкоспроможності бюджету громади зменшиться. Це означатиме збільшення його залежності від дотації вирівнювання. Однак через дефіцитність державного бюджету обсяги останньої не зростуть, що вимагатиме збільшення витрат із бюджету громади.

Можливості громади утримувати наявну інфраструктуру зменшуються – вона поступово занепадатиме.

Зростання цін на енергоносії та основні групи товарів і послуг, зокрема – комунальні, транспорт посилює незадоволення мешканців на тлі падіння їхньої купівельної спроможності.

Реалістичний (стримано-оптимістичний) сценарій розвитку

Реалістичний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються більш сприятливі зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує власні сильні сторони (конкурентні переваги) та можливості з метою нівелювання ризиків, які виникають з огляду на умови суспільно-економічного розвитку країни.

Основним фактором цього сценарію є ймовірність завершення війни не пізніше 2026 року.

Базові припущення реалістичного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Укладання перемир'я (на рівні окремого документу чи протокольних домовленостей військових) заморожує лінію фронту, що склалася на той час, активні бойові дії завершуються, росія припиняє спроби збільшити зону окупації та удари по українських містах й інфраструктурі; ЗСУ припиняє контрнаступ; Україна отримує від союзників гарантії безпеки в межах контрольованої території, а питання вступу до НАТО та ЄС знаходяться в процесі узгодження рішення.
2. У найближчі роки зберігається значний рівень макроекономічної допомоги Україні, що забезпечує стабільність її фінансової системи та основні потреби соціально-гуманітарної сфери; водночас розпочинається реалізація значних інфраструктурних проєктів, що зорієнтовані на інтеграцію України до європейського простору; активізуються міжнародні програми підтримки розвитку підприємництва; однак через невизначеність ситуації, що зберігається, значні іноземні приватні інвестиції не надходять.
3. ВПО повертаються в свої громади або активно інтегруються у соціальний, економічний простір приймаючих громад. Зростання частки населення, яке проживає в великих та середніх містах. Активний розвиток агломерацій.
4. Частина території України залишається виключеною з господарської діяльності на найближчі роки та такою, що непридатна для ведення сільського господарства.
5. Відновлення східних регіонів відбувається досить активно, але концентрується у великих містах. Відновлення спрямоване на соціальну інфраструктуру. Економіка східних регіонів відновлюється дуже повільно. Безпековий фактор є стримуючим для розбудови тут великих об'єктів промисловості (які характерні для цих регіонів).
6. На світових ринках ціни на енергоносії та промислові товари дещо зменшуються, водночас зростають ціни на сільськогосподарські товари; Україні вдається налагодити систему внутрішньої сертифікації, насамперед, сільськогосподарських товарів, що збільшує їхню присутність на ринку ЄС та третіх країн.
7. Відбувається поступове відновлення економічної активності в регіонах, яке основним чином сконцентроване у сферах будівництва, вироблення будівельних матеріалів, ВПК, сільського господарства та переробки сільськогосподарської продукції.
8. Успішне впровадження економічних реформ (судової, податкової, децентралізації, медичної та ін.) сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості та, відповідно, зацікавленості з боку міжнародних інвесторів.
9. Запущено державні програми підтримки розвитку територій. Відновлено діяльність і збільшено фінансовий ресурс функціонування ДФРР, УКФ тощо.
10. Спостерігається висока активність донорів у запуску програм відновлення українських громад.
11. Значно зросла інвестиційна активність (закордонних інвесторів), яка водночас супроводжується значною територіальною диференціацією та спрямуванням ресурсу у деокуповані та близькі до лінії фронту громади.
12. Відбувається поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури, їх активна модернізація із врахуванням безпекового фактору.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

13. Поступово відновлюється транзитний потенціал південних регіонів, розбудовуються пункти пропуску з країнами ЄС на західному кордоні, відновлено авіасполучення. Водночас Україна залишається закритою в контексті транзиту через росію чи білорусь.
14. Поступово стабілізуються ринки праці, налагоджено взаємодію між роботодавцями, закладами професійно-технічної та вищої освіти, відбувається підготовка фахівців затребуваних в регіонах спеціальностей.
15. Створено і реалізуються програми для ветеранів, які потребують реабілітації та інтеграції в мирне життя, а також супровід їх у започаткуванні /веденні власного бізнесу.
16. Дешеві кредити та підтримка агропромислового сектору з боку держави активізують місцевий бізнес.
17. Доходи державного та місцевого бюджетів залишаються стабільними в абсолютних цифрах, але, враховуючи інфляцію, відбулося падіння їх фінансової спроможності.
18. Рівень тіньової зайнятості знижується, що обумовлено зростанням економічної активності та покращенням податкового клімату.
19. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється.
20. Стрімко поширюється практика надання державою та органами місцевого самоврядування послуг, насамперед – адміністративних, за допомогою інформаційних технологій, рівень відповідних знань, вмій та навичок громадян зростає адекватними темпами.

Базові припущення реалістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Чисельність населення у громаді стабілізується.
2. Громада поступово відновлює власну економічну спроможність. Активізують діяльність існуючі та створюються нові суб'єкти господарювання.
3. Зростають доходи місцевих бюджетів та їх спроможність фінансувати розвиткові видатки.
4. Зростання купівельної спроможності населення активізує місцеві ринки товарів і послуг у громадах.
5. Громада втримує фахівців-управлінців та залучає нових, які необхідні для роботи з іноземними партнерами для підготовки та реалізації проєктів, що спрямовані на підвищення якості життя на території.
6. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія, зонування земель громади, схеми планування території громади, інвестиційний паспорт громади, проведена інвентаризація комунальних та приватних активів.
7. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах глибокої переробки сільськогосподарської продукції, високотехнологічних виробництв, сфері будівельних матеріалів, будівництва.
8. Громада переглядає свої підходи до розподілу бюджетних коштів – зменшує частку видатків, що йдуть на поточні потреби, забезпечує щорічне фінансування/співфінансування проєктів місцевого розвитку.
9. Громада здійснює модернізацію мереж закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо, що супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
10. Активізується інвестиційна діяльність в громаді, оскільки Україна стає одним із найпопулярніших місць для інвестування.
11. Громада створює інституції підтримки малого та середнього бізнесу (агенції МЕР тощо), що сприяє активному розвитку підприємництва на їх території.
12. Громада розвиває міжмуніципальне співробітництво для надання послуг із охорони здоров'я, освіти (насамперед, позашкільної), соціальних, адміністративних, комунальних послуг, у сфері

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

культури та туризму, формує власну екологічну політику та скеровує частину бюджетних коштів на захист довкілля.

Результат імплементації сценарію для громади

1. Нововодолазька селищна територіальна громада перетворюється в сучасний екологічно чистий, аграрно-індустріальний регіон Харківщини.
2. Здійснюється підтримка екологічно дружньої економіки за рахунок розвитку харчової і переробної промисловості, сучасного сільськогосподарського виробництва та застосування стимулів їх розвитку.
3. Створюється ефективна бізнес-інфраструктура у громаді: сучасний бізнес-центр, бізнес-інкубатор, ведеться консалтингова підтримка підприємництва, в тому числі підтримка жінок, молоді, осіб із інвалідністю.
4. Громада перетворюється в енергоефективну та ресурсозберігаючу, екологічно дружню із впровадженням альтернативних джерел енергії та зеленої економіки.
5. Ведеться активна інвестиційна діяльність громади, ефективний маркетинг та брендінг, виставкова діяльність та активне налагодження міжнародних зв'язків громади.
6. Громада інклюзивна та дружня до дітей та молоді, залучення в міське підприємницьке та арт-середовище молодих талантів, жінок, внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО/ООС та інших осіб.
7. Створюється ефективна система управління та комунікацій на засадах організаційної результативності та цифровізації. Демократизація процесів прийняття управлінських рішень та впровадження різноманітних форм громадської участі.
8. Будується креативний, безпечний, екологічний, інклюзивний та привабливий життєвий простір громади, орієнтований на потреби жителів громади. Якісна комунальна інфраструктура та транспорт.
9. Принципово нові можливості для громади відкриє доступ України як країни-кандидата до структурних фондів ЄС, скоріш за все це станеться протягом 2026 р. Одночасно постане питання спроможності громади працювати з ними – це передбачає високий рівень володіння проєктним менеджментом та галузевими знаннями. Цей виклик, відповідь на який доведеться готувати дуже швидко..

Наведений реалістичний (стримано-оптимістичний сценарій) – базовий для формулювання стратегічного бачення громади на стратегічну перспективу. Він відображений у формулюваннях стратегічних та оперативних цілей розвитку громади.

Розділ 4. Стратегічне бачення розвитку територіальної громади

Стратегічне бачення відображає унікальність громади. Досягнення закріплених у ньому положень дозволить забезпечити конкурентоспроможність громади у довгостроковій перспективі. Стратегічне бачення відображає реалістичний погляд на розвиток громади в майбутньому і є визначальним для формування цілей і завдань стратегії розвитку громади в середньо- та довгостроковій перспективі.

Нововодолазька селищна територіальна громада – інвестиційно приваблива територія з розвинутою інфраструктурою, економічно дієва, в якій комфортно і безпечно жити.

Дане бачення сформовано на спільних цінностях жителів громади, які ґрунтуються на гармонії, взаємовідносинах і взаємозалежності. Воно буде сприяти об'єднанню жителів громади навколо спільної ідеї, спонукатиме їх до співпраці та допоможе усвідомити, що тільки разом вони зможуть покращити власне життя та знайти баланс між матеріальними і нематеріальними цінностями.

Розділ 5. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку територіальної громади

Стратегічні цілі – стисле та конкретне формулювання бажаних результатів «цілеспрямованої» діяльності для досягнення стратегічного бачення за визначений період з оптимальним використанням часу та ресурсів. Стратегічні цілі представляють основні спрямування розвитку, які впливають із бачення розвитку громади. Кожна стратегічна ціль конкретизується в оперативних цілях, що є конкретними, обмеженими у часі алгоритмами дій щодо досягнення стратегічних цілей. Досягнення оперативних цілей забезпечує досягнення стратегічної цілі. Для кожної з передбачених оперативних цілей визначено завдання, які передбачаються для її досягнення, а також показники моніторингу, необхідні для визначення досягнення цілі.

5.1. «Дерево цілей» Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади

Стратегія розвитку громади має ієрархічну природу, тобто, вона складається із системи цілей, нижчі з яких підпорядковані вищим і перебувають у системних взаємозв'язках між собою. Стратегічне бачення розвитку територіальної громади буде досягатись завдяки реалізації трьох стратегічних цілей.

- А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади.**
- В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади.**
- С. Розбудова суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді.**

Нововодолазька селищна територіальна громада – інвестиційно приваблива територія з розвиненою інфраструктурою, економічно дієва, в якій комфортно і безпечно жити

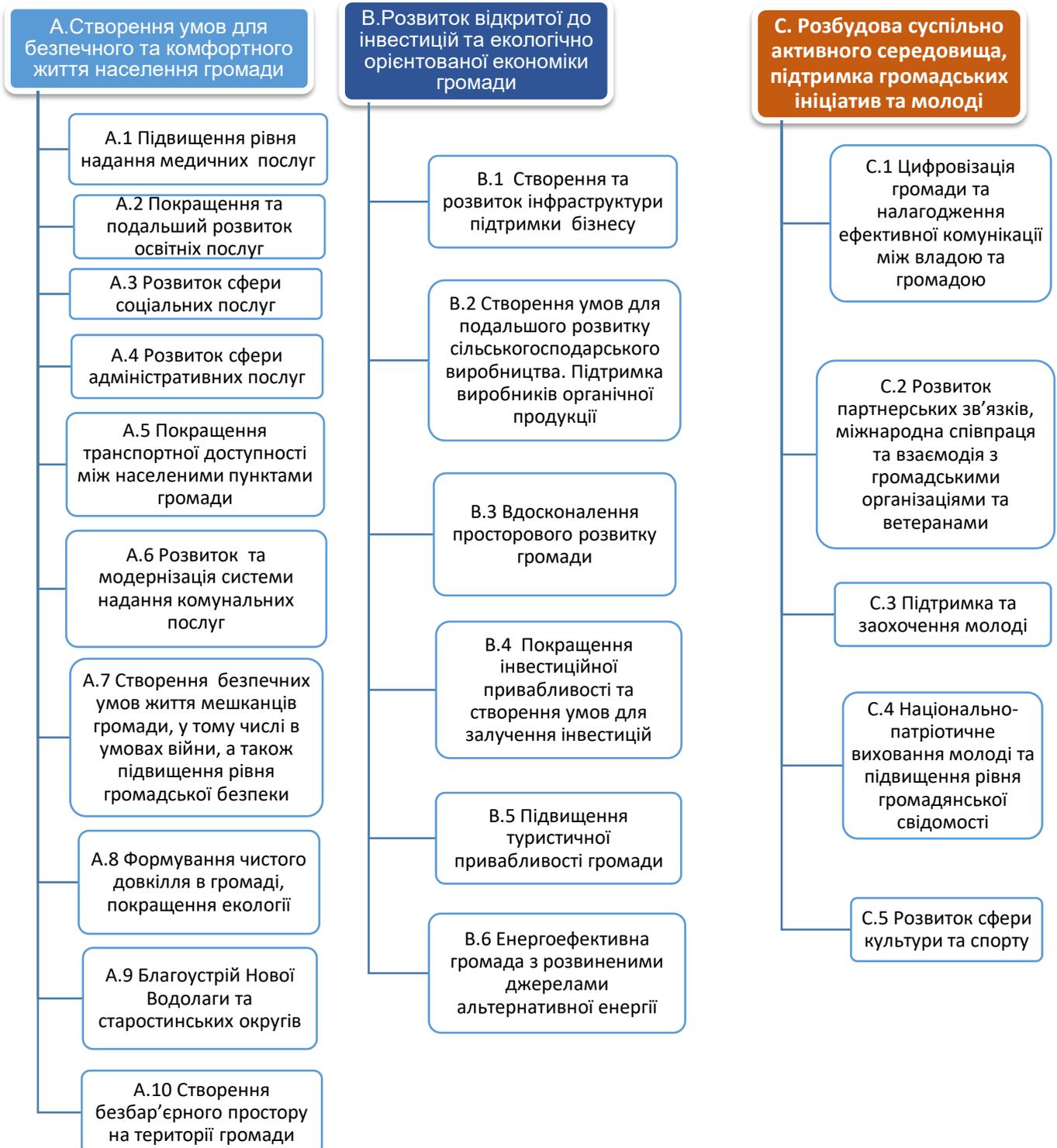

Рисунок 5.1 «Дерево цілей» Нововодолазької селищної територіальної громади

Стратегічні цілі дають відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою та

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

дозволяє пов'язати Стратегію з бюджетним плануванням. Кожна стратегічна ціль включає оперативні цілі. Оперативні цілі, в свою чергу, деталізовані у завданнях (таблиця 5.1). Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада досягатиме цілей свого розвитку. Завдання деталізовані у проєктах, які структуровані у Плані заходів з реалізації Стратегії на 2024-2027 роки.

Таблиця 5.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Нововодолазької територіальної громади на період до 2030 року

Стратегічна ціль А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади	
Оперативні цілі	Завдання
А.1 Підвищення рівня надання медичних послуг	А.1.1 Зміцнення матеріально-технічної бази КНП «ЦПСМД» та КНП «Нововодолазька центральна лікарня»
	А.1.2 Впровадження заходів із застосування телемедицини
	А.1.3 Покращення транспортного забезпечення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги»
	А.1.4 Здійснення енергозберігаючих заходів в закладах КНП «ЦПСМД» та КНП «Нововодолазька центральна лікарня»
	А.1.5 Забезпечення ефективного управління закладами охорони здоров'я.
	А.1.6 Сприяння у підвищенні кваліфікації медичних працівників, навчальні тренінги, семінари.
А.2 Покращення та подальший розвиток освітніх послуг	А.2.1 Покращення матеріально-технічної бази закладів освіти громади
	А.2.2 Сприяння підвищенню кваліфікації та психологічному відновленню вчителів
	А.2.3 Створення безпечного освітнього простору в закладах освіти громади
	А.2.4 Розвиток позашкільної освіти
	А.2.5 Підтримка інклюзивної освіти
А.3 Розвиток сфери соціальних послуг.	А.3.1 Покращення якості надання послуги психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства
	А.3.2 Розвиток соціальних послуг, у тому числі психологічної допомоги ветеранам та членам їх сімей, особам, постраждалим від військового конфлікту
	А.3.3 Розширення спектру соціальних та послуг.
А.4 Розвиток сфери адміністративних послуг.	А.4.1 Збільшення кількості адміністративних послуг
	А.4.2 Підвищення якості надання адміністративних послуг
А.5 Покращення транспортної доступності між населеними пунктами громади, розвиток дорожньої та інженерної інфраструктури	А.5.1 Збільшення кількості одиниць соціального транспорту
	А.5.2 Розвиток транспортної інфраструктури на території громади
	А.5.3 Капітальний ремонт доріг та тротуарів
	А.5.4 Поточний ремонт доріг та усунення ямковості
	А.5.5 Відновлення мостів
А.6 Розвиток та модернізація системи надання комунальних послуг	А.6.1 Будівництво, ремонт та відновлення мереж водопостачання та водовідведення на території населених пунктів громади
	А.6.2 Відновлення очисних споруд
	А.6.3.Модернізація та реконструкція джерел тепlopостачання та теплових мереж
А.7 Створення безпечних умов життя мешканців громади, у тому числі в	А.7.1 Встановлення обладнання для регулювання руху
	А.7.2 Розвиток мережі відеоспостереження
	А.7.3 Зменшення кількості безпритульних тварин

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

умовах війни, а також підвищення рівня громадської безпеки	A.7.4 Будівництво захисних споруд та облаштування наявних укриттів
	A.7.5 Впровадження сучасної системи оповіщення населення
A.8 Формування чистого довкілля в громаді, покращення екології	A.8.1 Організація навчання населення культурі поведження з ТПВ
	A.8.2 Реорганізація системи поведження з ТПВ. Переробка сміття
	A.8.3 Організація та проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища
	A.8.4 Оновлення транспортного парку комунальних підприємств КП «ВКП», КП «Водолага Комунсервіс», КП «Теплові мережі»
A.9 Благоустрій Нової Водолаги та старостинських округів	A.9.1 Благоустрій зон відпочинку, парків, скверів
	A.9.2 Упорядкування кладовищ
	A.9.3 Придбання комунальної техніки для старостинських округів, прибирання територій
A.10 Створення безбар'єрного простору на території громади	A.10.1 Облаштування безбар'єрного доступу людей з інвалідністю та маломобільних груп населення до адміністративних будівель та закладів соціальної інфраструктури
	A.10.2 Створення безбар'єрного маршруту для маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю
Стратегічна ціль В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади	
В.1 Створення та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу	V.1.1 Створення бізнес-центру з коворкінговим простором
	V.1.2 Розробка та запровадження Програми підтримки бізнесу
	V.1.3 Підвищення громадянської активності і відповідальності бізнесу
В.2 Створення умов для подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва. Підтримка виробників органічної продукції	V.2.1 Інформаційно-консультаційна підтримка впровадження практик виробництва органічно та екологічно чистої продукції.
	V.2.2 Створення інфраструктури для розвитку ринку сільськогосподарської продукції.
	V.2.3 Підтримка перспективних напрямів розвитку АПК
В.3 Вдосконалення просторового розвитку громади	V.3.1 Розробка нової містобудівної документації
В.4 Покращення інвестиційної привабливості та створення умов для залучення інвестицій	V.4.1 Створення каталогу земельних ділянок та будівель для інвестицій
	V.4.2 Промоція інвестиційних можливостей громади
	V.4.3 Активізація роботи з підготовки програм та проєктів, направлених на інвестиційний розвиток громади
	V.4.4 Розширення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями та фондами для залучення інвестицій в громаду
В.5 Підвищення туристичної привабливості громади	V.5.1 Розвиток та популяризація різноманітних видів туризму в громаді
	V.5.2 Виготовлення та поширення інформаційних матеріалів про туристично-рекреаційні можливості громади (в т.ч. за допомогою занесення до геоданих) та її туристичні продукти
	V.5.3 Створення інфраструктури відпочинку в рекреаційних зонах та поруч туристичних об'єктів – наявних і потенційних
	V.5.4. Розвиток сфери гостинності для туристів
В.6 Енергоефективна громада з розвиненими	V.6.1 Підтримка проєктів впровадження альтернативних видів енергії
	V.6.2 Підвищення енергоефективності комунальної сфери

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

джерелами альтернативної енергії	B.6.3 Сприяння створенню зарядних станцій для електромобілів
С. Розбудова суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді	
С.1 Цифровізація громади та налагодження ефективної комунікації між владою та громадою	С.1.1 Створення умов для залучення громадян до суспільного життя та прийняття управлінських рішень
	С.1.2 Відновлення функціонування Бюджету участі
	С.1.3 Відновлення функціонування Шкільного громадського бюджету
	С.1.4 Розвиток простору інформування населення, створення сторінок громади в соцмережах, телеграмканалу
	С.1.5 Підвищення рівня цифровізації громади
С.2 Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця та взаємодія з громадськими організаціями та ветеранами	С.2.1 Організація міжмуніципального співробітництва
	С.2.2 Підписання меморандумів про співпрацю з міжнародними організаціями, ОГС, ГО та НГО
С.3 Підтримка та заохочення молоді.	С.3.1 Розробка та затвердження Програми підтримки талановитої молоді
	С.3.2 Створення середовища для розвитку потенціалу молоді
С.4 Національно-патріотичне виховання молоді та підвищення рівня громадянської свідомості	С.4.1 Підтримка громадських організацій патріотичного спрямування
	С.4.2 Організація і проведення заходів національно-патріотичного спрямування та підвищення громадянської свідомості
С.5 Розвиток сфери культури та спорту	С.5.1 Покращення матеріально-технічної бази і безпеки закладів культури
	С.5.2 Розвиток кадрового потенціалу галузі культури
	С.5.3 Підтримка творчих колективів закладів культури
	С.5.4 Розвиток спортивної інфраструктури та популяризація здорового способу життя
	С.5.5 Удосконалення роботи бібліотек
	С.5.6. Розвиток початкової мистецької освіти

Стратегічна ціль А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади

Забезпечення безпечних та комфортних умов проживання мешканців громади та її гостей залежить від великої кількості різноманітних факторів.

Безпека людини – це відсутність для неї загрози. Досягти цього можливо, якщо створити нову систему організаційних підходів щодо моніторингу (контролю), попередження та реагування у разі виникнення загроз на місцевому рівні. Потенціал громади складають такі компоненти, як об'єкти у сфері безпеки; налагоджена взаємодія між органами місцевого самоврядування, державної влади на місцях, правоохоронними органами й мешканцями громади; наявність лідерів; згуртованість громади та рівень довіри у ній; здатність громади адаптуватися й протидіяти негативним факторам тощо.

Одними із найважливіших показників результативності за цим напрямком є:

- розвиток житлово-комунального господарства та інфраструктури;
- покращення та збереження здоров'я населення;
- надання освітніх послуг високої якості;
- розвиток спортивно-культурного потенціалу.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Враховуючи євроінтеграційний курс України, реформування системи охорони здоров'я є одним із пріоритетів національної моделі охорони здоров'я європейського зразка і полягає у покращенні якості та доступності медичних послуг.

Першочерговим є також формування доступної та якісної системи освіти, що відповідає вимогам суспільства, яке динамічно розвивається, запитам особистості, потребам держави. Актуальним є проведення модернізації системи освіти громади на основі державно-громадської взаємодії з урахуванням сучасних тенденцій розвитку галузі та потреб жителів громади, створення належних умов для функціонування системи освіти громади, яка забезпечує розвиток, виховання і навчання дитини, що ґрунтується на єднанні сімейного та суспільного виховання.

Одним з найважливіших напрямів соціально-економічних перетворень є реформування і розвиток житлово-комунальної сфери, що створює необхідні умови для життєдіяльності людини. Першочергове значення має здійснення прогресивних змін у сфері житлово-комунального господарства та інфраструктури, які безпосередньо пов'язані з населенням та є по суті провідними у технологічному ланцюжку житлово-комунального обслуговування населення.

Суттєве значення для ефективного функціонування економіки, розвитку територій має високорозвинена інфраструктура, а показники якості інфраструктури забезпечують належний рівень конкурентоспроможності, економічної безпеки регіону.

Розвинута транспортна інфраструктура має стратегічне значення для економічного зростання, зміцнення малого і середнього бізнесу, залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій, розвитку туризму, якісного переходу економіки регіону до інноваційного шляху розвитку.

Пріоритетність розвитку цих напрямків також підтверджуються результатами опитування мешканців громади і представників бізнесу і SWOT-аналізом. Набуття Нововодолазькою територіальною громадою статусу громади, безпечної та комфортної для проживання, можлива за умови вжиття дієвих заходів щодо посилення заходів безпеки, зміцнення та розбудови безпечної інфраструктури (будівництво та ремонт укриттів, встановлення системи відеоспостереження та ін.), модернізації житлово-комунального господарства та розвитку інфраструктури та спрямування зусиль на розвиток охорони здоров'я, освіти, культури і туризму.

Стратегічні проблеми:

- недостатній рівень якості медичних освітніх та соціальних послуг;
- недостатня транспортна доступність між населеними пунктами громади;
- незадовільний стан очисних споруд;
- зношені мережі водопостачання, водовідведення;
- недостатній рівень громадської безпеки в населених пунктах громади;
- наявні джерела засмічення екології;
- Недостатній рівень утримання місцевих доріг та тротуарів та благоустрою громади.

Стратегічна ціль А досягається через реалізацію таких оперативних цілей: «А.1 Підвищення рівня надання медичних послуг», «А.2 Покращення та подальший розвиток освітніх послуг», «А.3 Розвиток сфери соціальних послуг.», «А.4 Розвиток сфери адміністративних послуг», «А.5 Покращення транспортної доступності між населеними пунктами громади, розвиток дорожньої та інженерної інфраструктури», «А.6 Розвиток та модернізація системи надання комунальних послуг», «А.7 Створення безпечних умов життя мешканців громади, у тому числі в умовах війни, а також підвищення рівня громадської безпеки», «А.8 Формування чистого довкілля в громаді, покращення екології», «А.9 Благоустрій Нової Водолаги та старостинських округів», «А.10 Створення безбар'єрного простору на території громади».

Оперативна ціль А.1 Підвищення рівня надання медичних послуг.

Містить завдання: «А.1.1 Зміцнення матеріально-технічної бази КНП «ЦПСМД» та КНП «Нововодолазька центральна лікарня», «А.1.2 Впровадження заходів із застосування телемедицини», «А.1.3 Покращення транспортного забезпечення КНП «Центр первинної медико-

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

санітарної допомоги», «А.1.4 Здійснення енергозберігаючих заходів в закладах КНП «ЦПМСД» та КНП «Нововодолазька центральна лікарня», «А.1.5 Забезпечення ефективного управління закладами охорони здоров'я», «А.1.6 Сприяння у підвищенні кваліфікації медичних працівників, навчальні тренінги, семінари».

Для надання якісних послуг з охорони здоров'я є необхідність підняти на якісно новий рівень, забезпечення вторинної ланки медичної допомоги обладнанням та створити комфортні умови перебування в лікарняних закладах .

Необхідно забезпечити громаду кваліфікованими медичними кадрами через відповідну систему навчання лікарів як первинної, так і вторинної ланки медицини та втілити нові підходи до управління практиками через партнерські відносини із медичними закладами первинної, вторинної ланки медицини, соціальними службами, профілактичними, фізкультурними та спортивними закладами.

Оперативна ціль А.2 Покращення та подальший розвиток освітніх послуг.

Містить завдання: «А.2.1 Покращення матеріально-технічної бази закладів освіти громади», «А.2.2 Сприяння підвищенню кваліфікації та психологічному відновленню вчителів», «А.2.3 Створення безпечного освітнього простору в закладах освіти громади», «А.2.4 Розвиток позашкільної освіти», «А.2.5 Підтримка інклюзивної освіти».

Пріоритетними завданнями сучасної освіти є формування якісно нового суспільства, поведінка і стиль повсякденного життя якого спрямовані на забезпечення динамічного соціально - економічного зростання, збереження якості довкілля і раціональне використання природно-ресурсного потенціалу. Важливим завданням є розширення можливостей для розбудови спроможності вчителів і учнів щодо запровадження елементів освіти в інтересах сталого розвитку в загальноосвітніх школах (інформаційно-просвітницькі матеріали, екологічні ігри, семінари, тренінги).

Особливої ваги набуває вирішення проблеми доступності дітей до якісної дошкільної освіти, розширення мережі дошкільних навчальних закладів. реформування системи середньої освіти.

Оперативна ціль А.3 Розвиток сфери соціальних послуг.

Містить завдання: «А.3.1 Розвиток послуги психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства», «А.3.2 Розвиток соціальних послуг, у тому числі психологічної допомоги ветеранам та членам їх сімей, особам, постраждалим від військового конфлікту», «А.3.3 Розширення спектру соціальних послуг».

Розвиток системи надання соціальних послуг (соціального захисту і соціального забезпечення) слід розглядати не тільки з точки зору якості і доступності цих послуг, але як важливий чинник розвитку людського капіталу громади і забезпечення її економічного зростання.

Серед вразливих категорій, які потребують підтримки – багатодітні родини, особи із інвалідністю, ВПО, ветерани війни та праці, військової служби, внутрішніх справ, інші пенсіонери та особи з інвалідністю, учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, потерпілі внаслідок Чорнобильської катастрофи, учасники бойових дій в Афганістані, Захисники/Захисниці України, особи, що постраждали від домашнього насильства та гендерно зумовленого насильства.

Оперативна ціль А.4 Розвиток сфери адміністративних послуг.

Містить завдання: «А.4.1 Збільшення кількості адміністративних послуг», «А.4.2 Підвищення якості надання адміністративних послуг».

Сучасний розвиток вимагає, щоб органи місцевого самоврядування адаптували принципи управління до вимог сучасності, до постійного росту вимог зі сторони клієнтів – своїх мешканців. В протилежному випадку люди вибиратимуть місцем свого постійного проживання ті території, де місцева влада максимально відкрита, налаштована на надання якісних послуг своїм мешканцям, а також здатна гарантувати високі стандарти безпеки проживання громадян.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Оперативна ціль: А.5 Покращення транспортної доступності між населеними пунктами громади, розвиток дорожньої та інженерної інфраструктури.

Містить завдання: «А.5.1 Збільшення кількості одиниць соціального транспорту», «А.5.2 Розвиток транспортної інфраструктури на території громади», «А.5.3 Капітальний ремонт доріг та тротуарів», «А.5.4 Поточний ремонт доріг та усунення ямковості», «А.5.5 Відновлення мостів».

Автомобільний транспорт – галузь транспорту, яка забезпечує задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях пасажирів автомобільними транспортними засобами. Серед всіх видів транспорту, автомобільний, за обсягами перевезень, масштабами впливу на майже всі аспекти нашого життя, є домінуючим.

Найважливішими об'єктами інженерної інфраструктури в межах цілі визначено дороги, зокрема внутрішні комунікації громади, які зруйнувались впродовж десятиліть. Внутрішні дороги громади мають велике значення для інтеграції сільських територій у громаду.

Для досягнення цілі необхідно провести ремонт дорожнього покриття з застосуванням сучасних технологій. Це забезпечить підвищення безпеки дорожнього руху, зниження аварійності на вулично-дорожній мережі громади, а також створення умов, що сприяють комфортному та безпечному руху транспортних засобів та пішоходів на вулично-дорожній мережі.

Оперативна ціль: А.6 Розвиток та модернізація системи надання комунальних послуг.

Містить завдання: «А.6.1 Будівництво, ремонт та відновлення мереж водопостачання та водовідведення на території населених пунктів громади», «А.6.2 Відновлення очисних споруд», «А.6.3 Модернізація та реконструкція джерел теплопостачання та теплових мереж».

Складовими комфорту та безпеки територіальної громади є: якісна і надійна інженерна інфраструктура, тобто безперебійне тепло, водопостачання та водовідведення, що забезпечується ефективною матеріально-технічною базою (приміщення, обладнання) та кваліфікованим персоналом.

Є нагальна необхідність проведення робіт по розширенню мережі водопостачання в селищах та на старостинських округах.

Оперативна ціль А.7 Створення безпечних умов життя мешканців громади, у тому числі в умовах війни, а також підвищення рівня громадської безпеки.

Містить завдання: «А.7.1 Вставлення обладнання для регулювання руху», «А.7.2 Розвиток мережі відеоспостереження», «А.7.3 Зменшення кількості бродячих тварин», «А.7.4 Будівництво захисних споруд та облаштування наявних укриттів», «А.7.5 Впровадження сучасної системи оповіщення населення».

Безпека людини – це відсутність для неї загрози. Досягти цього можливо, якщо створити нову систему організаційних підходів щодо моніторингу (контролю), попередження та реагування у разі виникнення загроз на місцевому рівні. Потенціал громади складають такі компоненти, як рівень компетенцій її суб'єктів у сфері безпеки; налагоджена взаємодія між органами місцевого самоврядування, державної влади на місцях, правоохоронними органами й мешканцями громади; наявність лідерів; згуртованість громади та рівень довіри у ній; здатність громади адаптуватися й протидіяти негативним факторам тощо.

Реалізації цілі дозволить підвищити безпеку людей через будівництво захисних споруд, новітню систему оповіщення. Сприятиме також громадській безпеці і робота по розвитку мережі відеоспостереження.

Оперативна ціль А.8 Формування чистого довкілля в громаді, покращення екології

Містить завдання: «А.8.1 Організація навчання населення культурі поведінки з ТПВ та сортування сміття», «А.8.2 Реорганізація системи поведінки з ТПВ. Переробка сміття», «А.8.3 Організація та проведення заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища», «А.8.4 Оновлення транспортного парку комунальних підприємств КП «ВКП», КП «Водолага Комунсервіс», КП «Теплові мережі».

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Мешканці громади відмітили відсутність системи поводження з твердими побутовими відходами та сортування сміття. Вирішується проблема широкого залучення жителів громади до захисту навколишнього середовища, ліквідації засміченості окремих локацій в громаді та технічних можливостей селищного комунального підприємства в сфері поводження з ТПВ.

Збір та вивіз твердих побутових відходів здійснюється спеціалізованим автотранспортом. Для більш ефективної роботи та недопущення забруднення ґрунтів є потреба в закупівлі сучасних контейнерів для збирання твердих побутових відходів та в оновленні застарілого спеціалізованого автотранспорту. Залишається не вирішеним питання роздільного збирання ТПВ для подальшої переробки та зменшення об'ємів їх утворення. Особливо стоїть проблема збирання для подальшої утилізації відпрацьованих енергозберігаючих ламп та елементів живлення.

Оперативна ціль А.9 Благоустрій Нової Водолаги та старостинських округів

Містить завдання: «А.9.1 Благоустрій зон відпочинку, парків, скверів», «А.9.2 Упорядкування кладовищ», «А.9.3 Придбання комунальної техніки для старостинських округів, прибирання територій».

Формування комфортних умов проживання як для мешканців, так і для інвесторів, підприємців, туристів і гостей. Потенційному інвестору важливі не тільки наявність виробничих майданчиків чи кваліфікованої робочої сили, а й якісне середовище проживання, якісні комунальні й соціальні послуги, відчуття у мешканців захищеності і впевненості у майбутньому, а особливо у молоді. Громада повинна стати привабливою своїм комфортом і безпекою як для потенційних інвесторів, так і для відпочивальників, туристів та гостей.

Необхідність постановки такої цілі зумовлена потребою забезпечення комфортних умов для проживання жителів та гостей громади. Складовими комфорту та безпеки територіальної громади є: якісна і надійна інженерна інфраструктура, тобто дороги, тротуари, громадські простори, парки і сквери.

Оперативна ціль А.10 Створення безбар'єрного простору на території громади.

Містить завдання: «А.10.1 Облаштування безбар'єрного доступу людей з інвалідністю до адміністративних будівель та закладів соціальної інфраструктури», «А.10.2 Створення безбар'єрного маршруту для маломобільних груп населення, включаючи осіб з інвалідністю».

Організація безбар'єрного доступу в громаді передбачає створення умов, за яких усі мешканці, незалежно від їхніх фізичних, соціальних чи інших особливостей, можуть повноцінно брати участь у житті громади. Це включає в себе забезпечення фізичної, інформаційної, цифрової, освітньої, економічної та суспільної доступності.

Одним з основних напрямків організації безбар'єрного доступу є фізична безбар'єрність:

Забезпечення доступності громадських будівель, транспорту, вулиць, тротуарів та інших публічних місць для людей з інвалідністю, людей похилого віку, батьків з дитячими візочками, та інших маломобільних груп населення. Це включає в себе пандуси, підйомники, тактильні покриття, широкі двері, зручне розташування світлофорів та пішохідних переходів.

Створення безбар'єрного простору на рівні громади безпосередньо впливає на підвищення якості життя громадян, забезпечуючи рівний доступ до послуг, інфраструктури та можливостей для всіх людей.

Стратегічна ціль В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади.

Соціально-економічний аналіз розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади свідчить, що економіка громади має значний ресурсний, промисловий та аграрний, туристичний потенціал для зміцнення своїх позицій на внутрішньому та зовнішньому ринках. Попри виклики воєнного стану, кількість підприємців у громаді кардинально не змінилася. Крім того, громада має значні резерви для формування більш потужного прошарку малого і середнього бізнесу.

Для громади характерна порівняно невелика кількість суб'єктів господарювання з числа ФОП, що потребує вирішення шляхом стимулювання і підтримки підприємництва у громаді. У громаді існує

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

значний підприємницький потенціал, однак для його реалізації громада повинна створити відповідні умови, і в першу чергу – інфраструктуру підтримки бізнесу. Інфраструктура, яка забезпечує функціонування бізнесу може бути як матеріальною (технопарки, бізнес-інкубатори, бізнес-центри тощо), так і нематеріальною, як створення консультаційних центрів з питань підприємницької діяльності, підготовки бізнес-планів та грантових проєктних пропозицій для бізнесу, навчання незайнятого населення з орієнтацією на зайнятість, пошук нових форм фінансової та матеріально-технічної підтримки, надання ІТ-послуг та консультацій по Інтернету, підтримка кластерів, інноваційної діяльності підприємств.

Традиційним для громади залишається потужний промисловий комплекс, який представлений добувною, харчовою, переробною промисловістю.

Критично важливим для економічного розвитку громади є не лише підвищення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, а й їх глибинна переробка на території громади з метою подальшого збуту за її межі та виходу на регіональний та національний ринки, хоча значна частка сільгосппродукції буде споживатися на внутрішньому ринку.

Результати опитування мешканців громади та представників бізнесу, а також проведений SWOT-аналіз, продемонстрували бачення мешканців громади щодо пріоритетності подальшого промислового, аграрного, туристичного розвитку громади, залучення інвестицій у її соціально-економічний розвиток.

Максимальна реалізація економічного потенціалу громади, насамперед у сфері промислового виробництва, сільського господарства, переробної промисловості та туристичної індустрії можлива за умови залучення додаткових інвестицій, активної підтримки малого і середнього бізнесу та розвитку туризму і креативних індустрій.

Стратегічні проблеми:

- недостатня кількість інституцій підтримки бізнесу та інформаційно-консультаційна підтримка підприємництва;
- низький рівень поширення сучасних аграрних технологій та впровадження практик виробництва/виращування органічно та екологічно чистої продукції;
- застаріла містобудівна документація;
- відсутність інвестицій в економіку громади;
- невикористані умови для розвитку туризму;
- низький рівень енергоефективності та використання альтернативних джерел енергії;

Стратегічна ціль В досягається через реалізацію таких оперативних цілей:

«В.1 Створення та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу», «В.2 Створення умов для подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва. Підтримка виробників органічної продукції», «В.3 Вдосконалення просторового розвитку громади», «В.4 Покращення інвестиційної привабливості та створення умов для залучення інвестицій», «В.5 Підвищення туристичної привабливості громади», «В.6 Енергоефективна громада з розвиненими джерелами альтернативної енергії».

Оперативна ціль - В.1 Створення та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу.

Містить завдання: «В.1.1 Створення бізнес-центру з коворкінговим простором», «В.1.2 Розробка та запровадження Програми підтримки бізнесу», «В.1.3 Підвищення громадянської активності і відповідальності бізнесу».

Створення умов для розвитку малого і середнього бізнесу є важливим напрямом забезпечення конкурентоспроможності економіки громади і передбачає реалізації комплексу дій з націленістю, по-перше, на конкретні напрями підприємницької діяльності, по-друге, на розвиток трудового потенціалу громади; по-третє, на залучення до підтримки підприємництва міжнародних, всеукраїнських та регіональних інституцій. Розвиток інституцій підтримки бізнесу таких як бізнес-

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

центри, бізнес-інкубатори, ради підприємців при селищному голові сприяють покращенню бізнес клімату в громаді, підвищенню підтримки малого та середнього бізнесу та соціальну відповідальність підприємців.

Оперативна ціль В.2 Створення умов для подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва. Підтримка виробників органічної продукції.

Містить завдання: «В.2.1 Інформаційно- консультаційна підтримка впровадження практик виробництва органічно та екологічно чистої продукції», «В.2.2 Створення інфраструктури для розвитку ринку сільськогосподарської продукції.», «В.2.3 Підтримка перспективних напрямів розвитку АПК».

Підтримка розвитку агропромислового сектору економіки громади спрямована на створення передумов сталого розвитку агропромислового комплексу, підтримку розвитку підприємництва у сільській місцевості, покращення умов життя і праці селян, забезпечення домогосподарств територіальної громади в достатній кількості харчовими продуктами. Вагомим у цьому контексті для громади є створення сприятливих умов для діяльності фермерських господарств, яких у громаді більшість. Акцент на розвитку агропромислового сектору обумовлений також необхідністю мінімізувати існуючі загрози посилення продовольчої кризи в умовах війни та післявоєнної відбудови.

Критично важливим для економічного розвитку громади є не лише підвищення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, а й їх глибинна переробка на території громади з метою подальшого збуту за її межі та виходу на регіональний та національний ринки, хоча значна частка сільгосппродукції буде споживатися на внутрішньому ринку мешканцями та туристами.

Оперативна ціль В.3 Вдосконалення просторового розвитку громади.

Містить завдання: «В.3.1 Розробка нової містобудівної документації».

Просторове планування використовується органами місцевого самоврядування для впливу на майбутнє розташування та розподіл територій, розміщення населення та здійснення різних видів діяльності в просторі. Таке планування потрібне для збалансування потенційно конкуруючих потреб економіки, суспільства та збереження навколишнього середовища.

Комплексний план просторового розвитку території громади – одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та документація із землеустрою, що визначає планувальну організацію, функціональне призначення території, основні принципи і напрями формування єдиної системи громадського обслуговування населення.

Реалізація комплексних планів розвитку територій надасть громадам змогу керувати власними ресурсами та залучати інвестиції. Натомість, відсутність актуалізованої містобудівної документації пригальмує будь-який інвестиційний розвиток.

З метою підвищення інвестиційної привабливості території громади, нова містобудівна документація має пріоритетне значення для залучення інвестиційних коштів. Реалізація цілі дозволить досягти сталого розвитку з планування території та забезпечити громаду планово-висотною основою та картографічними матеріалами на базі національної системи відліку та державної системи координат, поліпшити інвестиційний клімат у громаді та забезпечити його збалансований соціально-економічний розвиток.

Пошук та формування вільних земельних ділянок сприятиме:

- створенню ефективного механізму регулювання земельних відносин та управлінню земельними ресурсами, раціонального використання та охорони земель, розвитку ринку землі;
- забезпеченню ефективного використання земельних ресурсів, створення оптимальних умов для суттєвого збільшення інвестиційного і виробничого потенціалів землі, зростання її економічної цінності;
- створенню більш сприятливих умов для залучення інвестицій у пріоритетні галузі економіки міської територіальної громади.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Оперативна ціль В.4 Покращення інвестиційної привабливості та створення умов для залучення інвестицій.

Містить завдання: «В.4.1 Створення каталогу земельних ділянок та будівель для інвестицій», «В.4.2 Промоція інвестиційних можливостей громади», «В.4.3 Активізація роботи з підготовки програм та проєктів, направлених на інвестиційний розвиток громади», «В.4.4 Розширення співпраці з міжнародними фінансовими організаціями та фондами для залучення інвестицій в громаду».

В економіці будь-якої країни інвестиції є домінуючою складовою розвитку. Вони дають можливість вирішити соціальні проблеми, забезпечують високий рівень зайнятості населення, дозволяють оновлювати виробництво, проводити модернізацію й нарощування основних фондів підприємств, впроваджувати новітні технології. Іноземні інвестиції – це один з ключів до інтеграції ринково орієнтованої й демократичної України в Європу.

Інвестиційний процес включає формування привабливого інвестиційного клімату та іміджу громади, створення необхідних умов для залучення стратегічних інвесторів є головним рушійним механізмом зростання показників соціально-економічного розвитку.

Роль промоції полягає у тому, щоб зацікавити інвестора, привернути його увагу до громади, сформувавши його позитивний імідж та привабливий інвестиційний клімат.

Налагодження більш тісних робочих контактів з потенційними інвесторами та міжнародними фінансовими організаціями, інформування їх щодо інвестиційних пропозицій є необхідними умовами для поліпшення процесу залучення інвестицій в економіку громади та пріоритетними в діяльності селищної ради.

Оперативна ціль В.5 Підвищення туристичної привабливості громади.

Містить завдання: «В.5.1 Розвиток та популяризація різноманітних видів туризму в громаді», «В.5.2 Виготовлення та поширення інформаційних матеріалів про туристично-рекреаційні можливості громади (в т.ч. за допомогою занесення до геоданих) та її туристичні продукти», «В.5.3 Створення інфраструктури відпочинку в рекреаційних зонах та поруч туристичних об'єктів – наявних і потенційних», «В.5.4. Розвиток сфери гостинності для туристів».

Туристична привабливість територіальної громади ґрунтується не тільки на історико-архітектурній та культурній спадщині, але й на сучасних культурно-мистецьких, спортивних просторах відпочинку та дозвілля, що приваблює туристів із інших громад та регіонів України.

Перед громадою відкривається перспектива розвитку спортивного, подієвого, розважального, оздоровчого туризму із залученням різних верств населення.

Відсутність інформаційних і комунікаційних систем інформування туристичного ринку про громаду, відсутність туристичного бренду громади, недостатній розвиток вело-інфраструктури, активної ярмаркової діяльності та брендівих подій в громаді значно знижує якість дозвілля та відпочинку та потік туристів у громаду.

Створення ефективної туристичної інфраструктури — зокрема відкриття Центру туризму, розвиток інформаційно-туристичних ресурсів, підготовка рекламної продукції, а також формування нових туристичних продуктів і сервісів — є одним із ключових напрямів діяльності з метою залучення туристів та підвищення привабливості регіону.

Для забезпечення реалізації цілі важливо зосередити зусилля на розробці та впровадженні унікальних туристських продуктів, розвитку та облаштуванні територій у громаді, які є привабливими для туристів.

Оперативна ціль В.6 Енергоефективна громада з розвиненими джерелами альтернативної енергії

Містить завдання: «В.6.1 Підтримка проєктів впровадження альтернативних видів енергії», «В.6.2 Підвищення енергоефективності комунальної сфери», «В.6.3 Сприяння створенню зарядних станцій для електромобілів».

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Ефективна енергетична політика громади буде реалізовуватися на основі розбудови організаційного і управлінського потенціалу місцевої ради для вирішення проблем енергетичного сектору громади.

Діяльність буде спрямована на те, щоб продовжувати впроваджувати систему управління енергією, реалізувати План дій сталого енергетичного розвитку та клімату (ПДСЕРК) з відповідною енергетичною політикою для всієї території громади, залучати громадськість до спільних дій у відповідь на місцеві енергетичні виклики.

Одним із напрямів підвищення енергоефективності є проведення робіт з термомодернізації будівель як житлової, так і бюджетної сфер.

Підвищення енергоефективності інфраструктури громади забезпечуватиметься на умовах співфінансування з місцевого бюджету, за рахунок участі суб'єктів господарювання у реалізації міжнародних, державних проєктів та програм у сфері енергоефективності та енергозбереження водопостачання та водовідведення, тепlopостачання, зовнішнього освітлення, альтернативної енергетики, а також приватних інвестицій в рамках ЕСКО-механізму та співпраці із енергосервісними компаніями.

Стратегічна ціль С. Розбудова суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді.

Сучасний розвиток вимагає, щоб органи влади та місцевого самоврядування динамічно адаптували принципи управління до вимог сучасності, до постійного росту вимог зі сторони клієнтів – своїх мешканців. В протилежному випадку люди обиратимуть місцем свого постійного проживання ті території, де місцева влада максимально відкрита, налаштована на надання якісних послуг своїм мешканцям, а також здатна гарантувати високі стандарти залучення громадян. Важливим елементом у системі управління громадою є заохочення мешканців до реалізації проєктів розвитку, в першу чергу інфраструктурних та проєктів благоустрою.

Для забезпечення сталого розвитку громади важливим є формування в дітей та молоді світоглядних ідеалів та цінностей, патріотичних переконань щодо відданості українському народові, готовності до оборони України.

Молодіжне самоуправління, залучення молоді до управління громадою є одним з пріоритетів в розвитку селищної громади.

Вирішення проблем громади вимагає облаштування місць масштабного збору людей під відкритим небом. Обладнання майданчиків літніми сценами, підведення енергопостачання та створення креативного простору розвитку особистості. Створення таких молодіжних просторів стане основою проведення цікавих публічних заходів, в тому числі культурного та дозвільного спрямування.

Тісна співпраця з громадським сектором та підтримка громадських ініціатив дозволить вибудувати свідоме громадянське суспільство, яке буде ефективно діяти разом на благо та розквіт громади.

Стратегічні проблеми:

- недостатня інформованість мешканців, низький рівень комунікації громада-влада;
- відсутні договори міжмуніципального співробітництва;
- значний відтік молоді з громади;
- низький рівень громадянської свідомості жителів та молоді громади.

Стратегічна ціль С досягається через реалізацію таких оперативних цілей: «С.1. Цифровізація громади та налагодження ефективної комунікації між владою та громадою», «С.2 Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця та взаємодія з громадськими організаціями та ветеранами», «С.3 Підтримка та заохочення молоді», «С.4 Національно-патріотичне виховання молоді та підвищення рівня громадянської свідомості», «С.5 Розвиток сфери культури та спорту».

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Оперативна ціль С.1 Цифровізація громади та налагодження ефективної комунікації між владою та громадою .

Реалізується через завдання: «С 1.1 Цифровізація громади та налагодження ефективної комунікації між владою та громадою», «С.1.2 Відновлення функціонування Бюджету участі», «С.1.3 Відновлення функціонування шкільного громадського бюджету», «С.1.4 Розвиток простору інформування населення, створення сторінок громади в соцмережах, телеграмканалі», «С.1.5 Підвищення рівня цифровізації громади».

Підвищити рівень надання міською радою адміністративних послуг та зміцнити зв'язок органів влади і мешканців громади незалежно від їх віку, статі, належності до вразливих груп для забезпечення демократичного управління громадою.

Для відновлення необхідного рівня довіри між владою і мешканцями необхідним кроком є створення партнерських відносин між містянами і владою, ефективний діалог влади та жителів. Необхідно забезпечити постійну комунікацію та діалог між мешканцями та органами місцевого самоврядування як через традиційні консультативно-дорадчі органи, так і менш формальні платформи (сторінки громади в соцмережах) співпраці. Відновлення Бюджету участі є пріоритетної задачею Стратегії.

Оперативна ціль С.2 Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця та взаємодія з громадськими організаціями та ветеранами.

Реалізується через завдання: «С.2.1 Організація міжмуніципального співробітництва», «С.2.2 Підписання меморандумів про співпрацю з міжнародними організаціями, ОГС, ГО та НГО».

Організація співпраці міської влади з іншими територіальними громадами спрямована на реалізацію проектів, по вирішенню спільних проблем чи використанню можливостей економічної чи соціальної співпраці.

Надає додаткових можливостей в розвитку громади і розширення співпраці органу місцевого самоврядування з проектами міжнародної технічної допомоги та міжнародними фінансовими інституціями.

Взаємодія селищної ради з організаціями громадянського суспільства та ветеранами дозволить залучити небайдужих мешканців до вирішення місцевих проблем.

Оперативна ціль С.3 Підтримка та заохочення молоді.

Реалізується через завдання: «С.3.1 Розробка та затвердження Програми підтримки талановитої молоді», «С.3.2 Створення середовища для розвитку потенціалу молоді».

Результати опитування мешканців громади показали, що жителі стурбовані значним відтоком молоді з громади та старінням наявного населення. Подальша підтримка молоді сприятиме закріпленню молоді в громаді, підвищенню її ролі в житті громади та впливу на життєві процеси.

Досягнення цілі сприятиме максимальній реалізації здібностей обдарованої молоді у дитячо-юнацькому, резервному спорті, спорті вищих досягнень та виховання її в душі олімпізму.

Завданнями передбачено належне обладнання та використання спортивних споруд. Удосконалення системи дитячо-юнацького спорту, створення умов для розвитку індивідуальних здібностей спортсменів на етапах багаторічної підготовки.

Створення молодіжних тематичних Інтернет-пабліків у соціальних мережах. Інформування молоді щодо актуальних питань розвитку громади, креативних індустрій та ІТ-технологій є однією з задач Стратегії.

Оперативна ціль С.4 Національно-патріотичне виховання молоді та підвищення рівня громадянської свідомості.

Реалізується через завдання: «С.4.1 Підтримка громадських організацій патріотичного спрямування», «С.4.2 Організація і проведення заходів національно-патріотичного спрямування та підвищення громадянської свідомості»

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Національно-патріотичне виховання молоді в сучасних умовах набуває особливої актуальності, оскільки воно формує любов до Батьківщини, національну гордість та відповідальність за майбутнє країни. Це виховання включає в себе формування свідомості причетності до історії, культури та традицій свого народу, а також бажання працювати на благо України.

На сьогодні однією з актуальних проблем залишається підвищення рівня активності громадян для вирішення конкретних проблем за місцем проживання задля забезпечення розвитку місцевих громад та залучення додаткових фінансових ресурсів. На вирішення проблеми і спрямована оперативна ціль.

Для забезпечення безпеки в державі в цілому та в громаді зокрема, важливим є формування в дітей та молоді світоглядних ідеалів та цінностей, патріотичних переконань щодо відданості українському народові, готовності до оборони України.

Оперативна ціль С.5 Розвиток сфери культури та спорту.

Реалізується через завдання: «С.5.1 Покращення матеріально-технічної бази і безпеки закладів культури», «С.5.2 Розвиток кадрового потенціалу культури», «С.5.3 Підтримка творчих колективів закладів культури», «С.5.4 Розвиток спортивної інфраструктури та популяризація здорового способу життя», «С.5.5 Удосконалення роботи бібліотек», «С.5.6. Розвиток початкової мистецької освіти».

В цій цілі знайшли відображення задачі по розвитку культурно креативного середовища по створенню умов для комфортного відпочинку та проведення дозвілля населенням всієї об'єднаної громади.

Однією з перших задач є забезпечення доступу до бібліотечних послуг, перетворення бібліотек в інформаційно просвітницькі центри, поліпшення матеріально технічної бази закладів культури.

Надзвичайної ваги набули завдання щодо збереження та популяризації об'єктів культурної спадщини. Сьогодні вони є магнітами для місцевого населення та туристів.

Збереження та відновлення культурної спадщини є однією з першочергових задач громади.

Стимулювання професійного розвитку працівників культури, розробка освітніх програм для них, а також формування сталої, відкритої до міжсекторальної співпраці спільноти працівників культурного сектору, є основною метою реалізації цієї цілі.

Розділ 6. Проведення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії та управління ризиками

Процеси впровадження та оцінювання є складовими єдиного стратегічного планувального циклу.

Впровадження Стратегії включає розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізацію місцевих програм розвитку, проєктів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності.

Оцінювання – визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

Система впровадження Стратегії

Система впровадження Стратегії має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто голова громади та депутатський корпус. Ключова роль при цьому відводиться селищному голові. Його завданням є стимулювання та координація, виконання завдань, які реалізують різні суб'єкти, а також мобілізація та інтеграція ресурсів, що знаходяться у їх розпорядженні, з метою досягнення стратегічних цілей та реалізації завдань, які дозволять досягнути спільно визначеного бачення розвитку громади.

Крім того, однією із стратегічних ролей селищного голови є представництво інтересів громади з метою досягнення цілей та виконання завдань Стратегії. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти голови щодо реалізації Стратегії, пропозиції щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії.

Технічний рівень впровадження виконують відповідальні за досягнення завдань Стратегії структурні підрозділи виконавчого комітету та комунальні установи селищної ради.

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними відділами й управліннями Нововодолазької селищної ради за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Управління процесом реалізації Стратегії проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій. Адміністрування процесу реалізації Стратегії здійснюється селищною радою, виконавчим комітетом та відповідними структурними підрозділами міської ради.

Для забезпечення належного рівня відповідальності за реалізацію Стратегії, передбачається створення органу з моніторингу – Комітет з управління впровадженням Стратегії (КУВ) та систему індикаторів, які забезпечують підтвердження досягнення визначених цілей.

Комітет з управління впровадженням Стратегії створений за принципом гендерної збалансованості з представників селищної ради, населених пунктів громади, громадськості, бізнесу, селищного голови та його заступників, керівників відділів селищної ради, приватних підприємців, представників об'єднань громадян та інших організацій та підприємств.

Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається відповідним розпорядчим документом.

Постійно діючий Комітет з управління впровадженням забезпечує контроль за реалізацією Стратегії, заслуховує звіти щодо результатів впровадження Стратегії, пропозиції із внесення змін та оновлення. Селищна рада приймає рішення щодо внесення змін до Стратегії.

Комітет з управління впровадженням Стратегії є відповідальним за забезпечення актуальності та реалістичності стратегічних і оперативних цілей та за їх досягнення.

До завдань КУВ також віднесено:

- організацію взаємодії підрозділів виконавчого комітету міської ради, органів державної влади, підприємств та установ міста в процесі реалізації Стратегії, загальноміських програм та проєктів.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

- організацію підготовки щоквартальних та щорічних звітів про стан реалізації Стратегії.
- організацію висвітлення звітів в ЗМІ та інформування міського голови, депутатів міської ради.

Моніторинг впровадження Стратегії.

Моніторинг виконує функції – спостереження (відстеження) та попередження. Відстеження здійснюється з метою визначення відповідності фактичного стану очікуваним результатам, а попередження — з метою запобігання потенційним негативним наслідкам.

У ході моніторингу Стратегії вирішуються наступні завдання:

- контроль за реалізацією Стратегії в цілому;
- оцінка ступеню досягнення прогресу за стратегічними напрямками;
- виконання стратегічних та оперативних цілей, надання інформації для корегування цілей;
- підтримка в робочому стані системи стратегічного планування.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Оцінка ґрунтуватиметься на розгляді та оцінці звітів з виконання Стратегії.

Моніторинг результативності та ефективності впровадження Стратегії визначається досягненням визначених показників.

Система індикаторів моніторингу виконання Стратегії.

Індикатори слід класифікувати за трьома рівнями: для оцінки досягнення бачення, реалізації напрямів розвитку та виконання стратегічних і оперативних цілей.

Рівні моніторингу:

1. Ефективність впровадження окремого проєкту.
2. Рівень досягнення стратегічних і оперативних цілей.
3. Ступінь просування за стратегічними напрямками розвитку.
4. Стан розвитку громади – досягнення стратегічного бачення.

Підбивати підсумки моніторингу необхідно один раз на півроку у вигляді піврічних звітів.

При проведенні моніторингу фіксуються та аналізуються:

- а) ступінь виконання кожного завдання по проєктах;
- б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проєктів;
- г) оцінка потреб у фінансуванні;
- д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Пропозиції з корегування та змін до Стратегії за стратегічними та оперативними цілями, проєктами та завданнями можуть вноситися:

- членами Комітету з управління впровадженням Стратегії;
- депутатами селищної ради;
- зацікавленими організаціями, установами, громадськими організаціями та особами (мешканцями).

В процесі моніторингу головним є проведення ретельного відслідковування виконання завдань та реалізації проєктів, коригування та актуалізація Стратегії при необхідності (з огляду на зміну ситуації), оскільки одні проєкти будуть реалізовані та завершені, а деякі замінені іншими.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Члени Комітету з управління впровадженням Стратегії розвитку громади повинні відстежувати, щоб стратегічні й оперативні цілі та завдання залишалися актуальними і реалізовувалися.

Комітет збирається із встановленою періодичністю (але не менше двох разів на рік) для оцінки досягнутих результатів і внесення запропонованих змін. Проекти рішень щодо змін до Стратегії виносяться на громадські обговорення.

На підставі результатів моніторингу один раз на рік відділ економічного розвитку та інвестицій виносить на чергове засідання Комітету з управління впровадженням Стратегії проміжний аналіз фінансових потреб, зведений по всіх стратегічних цілях. Затверджений КУВ аналіз фінансових потреб надається до депутатських комісій для врахування під час розробки проекту бюджету на наступний рік.

Система показників для моніторингу виконання стратегічних та оперативних цілей Стратегії)

Стратегічна ціль	Оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Значення показника			Джерело даних
				базове	проміжне	цільове	
Стратегічна ціль А. Створення умов для безпечного та комфортного життя населення громади	А.1 Підвищення рівня надання медичних послуг	Кількість модернізованих медичних закладів	Одиниць	0	1	1	Дані структурних підрозділів ОМС
		Відсоток пацієнтів, задоволених медичними послугами	Відсоток	60	70	80	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість одиниць нового медичного обладнання та транспорту	Одиниць	10	15	20	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість медичних працівників, що пройшли підвищення кваліфікації	Одиниць	0	5	6	Дані структурних підрозділів ОМС
	А.2 Покращення та подальший розвиток освітніх послуг	Кількість оновлених навчальних закладів	Одиниць	1	3	4	Відділ освіти
		Частка учнів з особливими освітніми потребами, інтегрованих у загальні школи	Відсоток	20	40	50	Відділ освіти
		Кількість учнів, які мають доступ до цифрових освітніх ресурсів	Одиниць	100	300	500	Відділ освіти
		Кількість побудованих/відновлених укриттів	Одиниць	0	2	8	Відділ освіти
	А.3 Розвиток сфери соціальних послуг.	Кількість осіб, які отримали соціальні послуги	Одиниць	300	500	800	Відділ соціального захисту населення

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

		Рівень задоволеності якістю послуг	Відсоток	60	70	8	Відділ соціального захисту населення
		Кількість створених центрів соціальної підтримки	Одиниць	0	1	1	Відділ соціального захисту населення
		ХАБ ветеранів для забезпечення їхнього рівня адаптації в суспільстві	Одиниць	0	1	2	Відділ соціального захисту населення
	А.4 Розвиток сфери адміністративних послуг.	Кількість наданих адміністративних послуг за рік	Одиниць	17900	18000	18200	ЦНАП
		Кількість послуг, що надаються ЦНАП	Одиниць	247	250	264	ЦНАП
		Рівень задоволеності якістю послуг	Відсоток	70	75	80	ЦНАП
	А.5 Покращення транспортної доступності між населеними пунктами громади, розвиток дорожньої та інженерної інфраструктури.	Кількість придбаного соціального транспорту	Одиниць	0	2	3	Дані структурних підрозділів ОМС
		Рівень задоволеності транспортними послугами	Відсоток	30	40	50	Дані структурних підрозділів ОМС
		Площа відновлених доріг та тротуарів	М ²	0	500	750	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість облаштованих зупинок	Одиниць	0	10	20	Дані структурних підрозділів ОМС
		Відкриття автостанції в Новій Водолазі	Одиниць	0	1	1	Дані структурних підрозділів ОМС

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

	А.6 Розвиток та модернізація системи надання комунальних послуг.	Протяжність побудованих/відновлених водопровідно-каналізаційних мереж	П.м.	0	100	500	Дані комунального підприємства
		реконструйовані очисні споруди та каналізаційні насосні станції	Одиниць	0	1	1	Дані комунального підприємства
		Протяжність побудованих/відновлених теплових мереж	П.м.	0	100	200	Дані комунального підприємства
	А.7 Створення безпечних умов життя мешканців громади, у тому числі в умовах війни, а також підвищення рівня громадської безпеки	Кількість вставленого обладнання для регулювання руху	Одиниць	0	1	2	Сектор взаємодії з правоохоронними органами, з питань цивільного захисту
		Кількість встановлених камер відеоспостереження	Одиниць	0	5	15	Сектор взаємодії з правоохоронними органами, з питань цивільного захисту
		Кількість побудованих/облаштованих захисних споруд та укриттів	Одиниць	0	2	6	Сектор взаємодії з правоохоронними органами, з питань цивільного захисту
		Встановлені системи оповіщення	Одиниць	0	1	1	Сектор взаємодії з правоохоронними органами, з питань цивільного захисту
	А.8 Формування чистого довкілля в громаді, покращення екології	Кількість проведених заходів з інформування населення культурі поведження з ТПВ та сортування сміття	Одиниць	0	3	5	Дані структурних підрозділів ОМС

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

	Чисельність встановлених контейнерів для сортування сміття	Одиниць	0	50	60	Дані структурних підрозділів ОМС
	Кількість проведених заходів щодо пропаганди охорони навколишнього природного середовища	Одиниць	0	1	2	Дані структурних підрозділів ОМС
	Кількість ліквідованих стихійних сміттєзвалищ	Одиниць	0	3	4	Дані структурних підрозділів ОМС
	Кількість придбаного транспорту для комунальних підприємств	Одиниць	0	1	2	Дані структурних підрозділів ОМС
	Протяжність очищених прибережних смуг річок та водойм	м	0	100	300	Дані структурних підрозділів ОМС
	площа лісів та лісистість території;	га	11003,45	11003,45	11003,45	Дані структурних підрозділів ОМС
	площа відновлених земель та екосистем, площа земель, на яких проводяться заходи з консервації;	га	0	1	5	Дані структурних підрозділів ОМС
	площа територій природно-заповідного фонду, національної екологічної мережі.	га	206,8	206,8	210	Дані структурних підрозділів ОМС
	Кількість реконструйованих або	Одиниць	0	1	1	Відділ житлово-комунального

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

	A.9 Благоустрій Нової Водолаги та старостинських округів	новостворених парків та скверів					господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища
		Кількість облаштованих зон відпочинку	Одиниць	0	2	4	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища
		Кількість придбаної комунальної техніки для старостинських округів	Одиниць	0	4	6	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища
	A.10 Створення безбар'єрного простору на території громади	Кількість облаштованих пандусів в бюджетних установах	Одиниць	0	4	10	Відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища
		Кількість безбар'єрних ігрових майданчиків для	Одиниць	0	1	2	Відділ житлово-комунального

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

		дітей з різними функціональними варіаціями на території громади					господарства, благоустрою, інфраструктури, транспорту та охорони навколишнього середовища
Стратегічна ціль В. Розвиток відкритої до інвестицій та екологічно орієнтованої економіки громади	В.1 Створення та розвиток інфраструктури підтримки бізнесу	Кількість дорадчих органів з питань підприємництва	Кількість	0	1	1	Відділ економічного розвитку та інвестицій
		Кількість відкритих бізнес центрів	Кількість	0	1	1	Відділ економічного розвитку та інвестицій
	В.2 Створення умов для подальшого розвитку сільськогосподарського виробництва. Підтримка виробників органічної продукції	Кількість нових зареєстрованих господарств	Кількість	0	1	6	Дані структурних підрозділів ОМС
		Площа земель, залучених до органічного сільського господарства	Гектари	100	200	500	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість виробників органічної продукції	Кількість	0	1	2	Відділ економічного розвитку та інвестицій
		Кількість переробних підприємств	Кількість	3	4	5	Відділ економічного розвитку та інвестицій
		Кількість консультаційних заходів проведених для суб'єктів господарювання	Кількість	1	2	5	Відділ економічного

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

							розвитку та інвестицій
		Кількість проведених ярмарок	Одиниць	0	0	1	відділ земельних відносин, комунальної власності, підприємництва, податків і зборів
В.3	Вдосконалення просторового розвитку громади.	Кількість розроблених генеральних планів	Одиниць	1	2	5	відділ земельних відносин, комунальної власності, підприємництва, податків і зборів
		Комплексний план просторового розвитку території громади	Одиниць	1	1	1	відділ земельних відносин, комунальної власності, підприємництва, податків і зборів
		Кількість затвердженої технічної документації з нормативної грошової оцінки земель	Одиниць	1	1	1	відділ земельних відносин, комунальної власності, підприємництва, податків і зборів
В.4	Покращення інвестиційної привабливості та створення умов для залучення інвестицій	Інвестиційний паспорт громади	Одиниць	0	1	1	Відділ економічного розвитку та інвестицій
		План заходів з промоції громади	Одиниць	0	2	6	Відділ економічного

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

							розвитку та інвестицій
		Кількість поданих проектів та заявок	Одиниць	1	5	10	Відділ економічного розвитку та інвестицій
В.5 Підвищення туристичної привабливості громади		Кількість туристичних об'єктів	Одиниць	2	5	6	Відділ культури, туризму, молоді та спорту
		Кількість відвідувачів фестивалів, культурно мистецьких заходів	Одиниць	0	100	200	Відділ культури, туризму, молоді та спорту
		Кількість розроблених туристичних маршрутів	Одиниць	0	2	2	Відділ культури, туризму, молоді та спорту
В.6 Енергоефективна громада з розвиненими джерелами альтернативної енергії		Кількість впроваджених проектів з джерелами альтернативної енергії	Одиниць	0	1	2	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість будівель з проведеною термосанацією	Одиниць	0	2	4	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість проведених енергоаудитів	Одиниць	0	1	1	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість зарядних станцій для електромобілів	Одиниць	1	2	2	Дані структурних підрозділів ОМС
Стратегічна ціль С. Розбудова	С.1 Цифровізація громади та налагодження ефективної	Відновлений Бюджет участі	Тис.грн	0	500	1500	Фінансовий відділ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

суспільно активного середовища, підтримка громадських ініціатив та молоді	комунікації між владою та громадою.	Сторінок громади в соцмережах, телеграмканалі	Одиниць	1	2	3	Відділ економічного розвитку та інвестицій
		Кількість громадських обговорень	Одиниць	1	3	4	Дані структурних підрозділів ОМС
		Рівень цифровізації послуг	Відсоток	10	20	30	Дані структурних підрозділів ОМС
		Рівень задоволеності мешканців процесом ухвалення рішень	Відсоток	50	60	70	Дані структурних підрозділів ОМС
	С.2 Розвиток партнерських зв'язків, міжнародна співпраця та взаємодія з громадськими організаціями та ветеранами	Кількість укладених угод з МФО та проектами МТД	Одиниць	1	2	5	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість угод міжмуніципального співробітництва	Одиниць	0	2	4	Дані структурних підрозділів ОМС
	С.3 Підтримка та заохочення прогресивної і талановитої молоді	Програма підтримки талановитої молоді	Одиниць	0	1	1	Дані структурних підрозділів ОМС
		Створення молодіжного центру	Одиниць	0	1	1	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість облаштованих спортивних майданчиків з тренажерним обладнанням та дитячих майданчиків у старостинських округах	Одиниць	0	3	6	Дані структурних підрозділів ОМС
		Частка молоді, що прийняла рішення залишитись в громаді	відсоток	20	30	35	Відділ освіти

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

С.4	Національно-патріотичне виховання молоді та підвищення рівня громадянської свідомості	Кількість ГО, що отримали допомогу від громади	Кількість	1	2	2	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість освітніх заходів по підвищенню рівня громадської свідомості жителів	Кількість	0	5	8	Дані структурних підрозділів ОМС
С.5	Розвиток сфери культури та спорту	Кількість відвідувачів, яким надано різні види культурних послуг	Кількість				Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість проведених ремонтів закладів культури	Кількість				Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість колективів, аматорських формувань, клубів	Кількість				Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість проведених культурних, спортивних заходів	Кількість				Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість працівників закладів культури, що пройшли підвищення кваліфікації	Одиниць				Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість проведених спортивних заходів	Одиниць	1	5	10	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість відремонтованих спортивних майданчиків	Одиниць	0	5	7	Дані структурних підрозділів ОМС
		Кількість працюючих філій бібліотеки	Одиниць				Дані структурних підрозділів ОМС

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НОВОВОДОЛАЗЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

		Кількість відвідувачів	Одиниць				Дані структурних підрозділів ОМС
--	--	------------------------	---------	--	--	--	----------------------------------